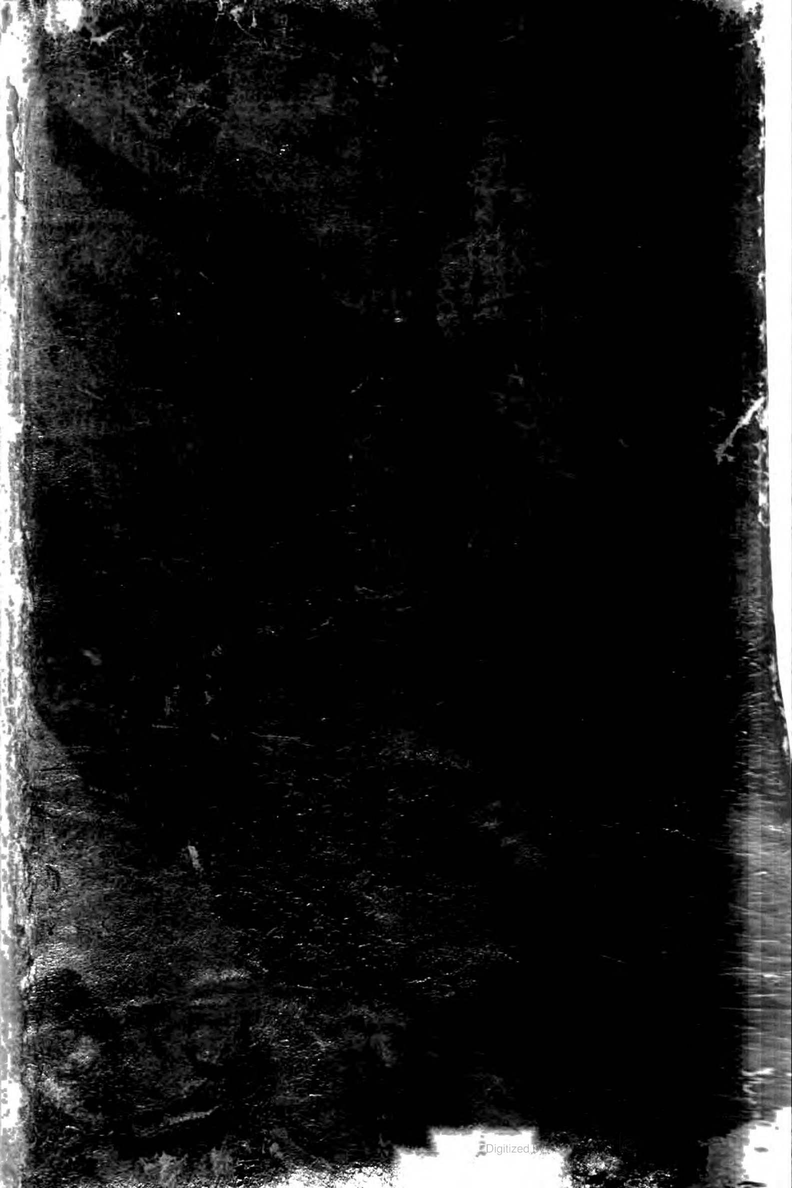
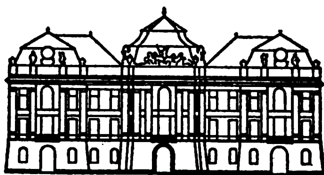

ISPRAVNIK
ZA EREI ISPOVIDNICI, I ZA POKORNICI.

Prenesen

S'LATINSKOGA YAZIKA, V SLOVIGNSKI.

BREVE DIRETTORIO, per Sacerdoti Confessori; e per Penitenti, tradotto da lingua Latina, nella Illirica.

ROMAE.

Typis Sac. Congreg. de Propaganda Fide. 1636.

SVPERIORVM PERMISSV.

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. P. Mag. Sac. Palatij Apost.

A. Torniellus Vicesg.

EX commissione Reuerendiss. P. Mag. Sac. Pal. Apost. perlegi Libellum impressum Romæ Anno 1582. cum hac inscriptione, *Isprávnik za Erei*, hoc est, Direttorio per li *Sacerdoti*, quem ex breui Directorio Latino Magistri Polanci Theologi Societatis Iesu, D. Symon Budinæus Iadrensis Præsbyter paraphrasticè, non verbatim Illyrico idiomate conscripsit: in eo nihil contrarium fidei Catholicæ, neque bonis moribus inueni. In quorum fidem, &c. Romæ die primo Nouembris. 1635.

Bartholomæus Cassius Societatis Iesu pro Illyrica Lingua Pœnit. in Basilica Sancti Petri.

Imprimatur,

Fr. Nicolaus Riccardius Sacri Palatij Apostolici Mag.

ISPRAVNIK

ZA EREI ISPOVIDNICI, I ZA POKORNICI.

Otcza Ivanna Polanka, Bogoslovcza, ili Theologa Druxinee ISVSA. Tumaçen s'Latinskoga yazika ù Sloviignski, po Popu Scymunu Budineü, Zadraninu.

PREDGOVOR.

Od ſucbiaſtva, Koncza, i ſverſciayuchiega uzroka od Svetbee, ili Sakramenta Pokayanya, ili Pokoree.

POKAYANYE, ili Pokora (kako Nauçitegli govore) yeſt KRIPOST, i SAKRAMENT.

Kripoſt yeſt, komſe boliimo kako potribno yeſt od grihov mimoſciaſtih: odluçivſci ù napridak uklonitiyihſe, i çuvati. Koyu ſtvar ſveti Ambros ù kratko pokaza, kada reçe: *Pokayanyę, ili Pokora yeſt, mimoſciaſta zlaçignenya plakati: i taa plakaimaa opet neçiniti.*

Da koliko Pokora yeſt Sakrament, a to

(kako pravie Sveti Auguftin, i S. Thomas) ZLAMENYE STVARI SVETE, kako rechi, zlamenye od odprifcenya grihov, ta pokora Sakrament obuhita, i uzderxi u febi dvoye deanye, ili dvoye dillo. Yedno yeft koye kaxe, da ferce grifcnika, ili pokornika odftupilo yeft od griha. A drugo yeft koye kaxe Boxye dello, koye Redovnik çini u odrifcenyu grihov.

Da neka ovu stvar çiftiye protumaçimo: po odluçenyu Koncilia, ili Zbora od Florence, s'kime priftaye Zbor od Trenta, i Nauçitegli, Dilla pokornika yefu kako materia ovoga Sakramenta, koya dilla pokornika razdigliuyutfe u tri dijli.

Perví dijl yeft SKRVSCENYE SERDCZA, koyim skrufcenyem çlovik pokoran gherdii, i merzii grihe, i bolife od grihov uçignenih, i odluçuye ù napridak ne fagrihovati.

Drughi dijl yeft ISPOVID VSTEH, koim pokornik vernò, çiftò, i napunnò ifpoviida Redovniku duhovniku fvoyemu fve griihe, koye uçinil yeft, od koyihfe fpamina.

Treti dijl yeft ZADOVOGLNO VCIGNENYE za griihe fvoye po fvoitovanyu, i fudu Ifpovidniika; koye zadovoglno uçignenye poglavnim naçinom çiniife tvarama troye verfte: to yeft POSTOM, ili xexinom; MOLITVOM, i ALMVSTVOM, ili milofti-gnom.

FOR-

FORMA, obraz, ili sverha ovoga Sakramenta yesu one riçi od odrisceenya, koye Redovnik zgovara, kada odriscinyuchi govori: *Ya te odriscinyem ù ime Otzza, i Sina, i Duha svetà.* A sve ostale riçi koyese govore, yesu za çast, i podobstvo: nischie ne magne nimayuse odostaviti, ni oyti.

SVERHA, konacz, svar, i izverscenye ovoga Sakramenta, koliko prisvoyi kriposti, i sili, i naredyenyu gnegovu, yest, da çlovik bude odriscen od grihov, i pomiren s'Bogom, i povrachien ù milost gnegovu; za çim paki naslidnye da çlovik yest izbavglien od muk paklenih.

A oni koyi bogoglubnò, i vernò ispovidayu grihe svoye: stixu mir, pokoy, i slatku çistochiu svidenya svoga, s'velikim utiscenyem duha, i umnoxanyem dobrodarya Boxyega.

I premà da Bog yest pervi, i poglavni uzrok sverscia yuchi v'ovom Sakramentu, koyi Bog prigglieda k'dostoyanstvu Hucherstova; nischie magne kako drughi uzrok, i kako orudye ovoga çlina yest on, koyi sluxi ovi Sakrament: à to yest Redovnik, koyi ima imiti oblaast, ili svoyu odrednu, il koyumu daye, vechi od gnega,

A za uputiti, srediti, i nauçiti ovoga Redovnika, i Sluxitoglia, sada govoriti hochiemo: Da kakonose vidi, da ù mestriyah, i zabr

glienyu od koyegod arti, ili meſtrye, Maſtor naſtoyi tako okol onoga çto kiipu gnegovu priſtoyi, kakono i okol onoga çto priiſtoyi razloxenyu, i naredyenyu leeſa, i materie od rabotee meſtriee ſvoyee, i pokoleyu razabral, razloxil, i freedil yeſt, naſtoyi ſe too prineſti na podobiti obraaz, ili formu, i na onu ſverhu, koyu u misli ſvoyoy zaçel, i zaſnoval yeſt; tako Redovnik sluxitegl ovoga Sakramenta, à to Iſpovidniik, za ſverſcnò uçiniti dillo ſvoye: çetirim ſtvaraam naſtoyati ima.

Perva priſtoyi kiipu gnegovu, à to da budee priſtaal, i vridan za izvarſciti toy dillo.

Druga priſtoyi podſtavi ili materiyi od Sakramenta, to yeſt dillovanyu onoga koyiſe iſpoviida: neka pomagayuchi gnega Iſpovidniik okolo skruſcenya: okol iſpoviidi: i okol zadovoglna uçignenya, budee ſverſciti dillo ſvoye, i çiin ſvoy.

Treta ſtvar priſtoyi Formi, ili obrazovanyu ovoga Sakramenta, to yeſt riçaam odriſcenya, à to neka odriſcenye ſverſceno uçigneno budee.

Cetverta priſtoyi ſverhi, i konczu, na koyi konacz çiniſe ovi Sakrament, à to da pokornik ne ſamo pomiiritſe z'Bogom po odriſcenyu griihov: da neka i priimet poboglſcianye xivota, i miir: utiſcenye duhovno, i daſe uputi u napridovanye od miloſti: I od ovoga çetverta poglavya hochieſe govoriti.

Od

Od pomgnee Ispovidniika, koliko prisstoyi gnegovu kipu, à nayprie od nauka, ili uminya.

POGLAVYE I.

NV koliko priſtoy i Iſpovidniku: neka, dobrò, i slobodnò brez ſumgnee, il ſtraaha dillo val budet dillo ſvoye, pet ſtvarij (kakono fsi Nauçitegli yedinò govoree) gnemu potribne yeſu: to yeſt *Nauk, Oblaaſt, Dobrota, Mudroſt, i Tayanye,* il *Muçanye*. Od koyih pet ſtvaarij nikoye od potribee yeſu sluxenyu ovoga Sakramenta; à nikoye yeſu za sluxiti, i dillovati bezgriſcnò ovi Sakrament; à nikoya potribuyu, neka nareſcnò, podobnò, i s'mnoghim ploddom, i koriſtyu duhovnom budu sluxena, i dillovana.

Nayprie ù iſtinnu potribuye da Iſpovidniik ima *Nauk*, i da razumii: neka bude umil razabratti çto yeſt griih, çtoli nie griih, i da bude nauçen prociniti, i razabratti griiſi ſmertnii ù opchieno, i poſobno po verſtah, i naraveh gnihovih, i razabrati tolikoyer griiſi ſmertnii od griihov odpuſtglivih, ili vaodagnih, koyi zovutſe veniali.

A oni yeſu ſmertnii griiſi po bityu i varſti ſvoyoy, koyiſe çinee protiva gliubavi Boxyoy, i Iskergnega. A toſe hochie razumiti tada, ka-

dase bude vidīti, yesuli protiva zapovidem Boxyim, ili Czrique, ili protiva nacinu, ili protiva svidenyu, to yest conscientij: koya tvaar uzgayatse onim, koyi sudee, i mislee, da ako uçinee kugod stvaar, yest smertni griih uçiniti tu stvaar (prem dase hinee berxda ù tomu gnihovu sudu) à nisçchie ne magne li çinee onu stvaar.

Potribuye tolikoyer, da Ispovidniik ù opchieno umli sva ona, koya napunnò, bez sumgnee niedne videtse da zala yesu: kako osu sedam smertnih grihov, i tri i ili cerkve gnihove, koyi grisi tudye po sebi, i u sebi samih kaxu, i obyavgliayu ono zlo, ko yest sc'gnimi pridruxeno.

Imase tolikoyer Ispovidniik çuvati, da ne profudi, i nenavisti lasnò i berzò; da kogodir dillo yest smertni griih: ako ne znade stanovitò da tako yest.

A ù stvareh, od koyih sumgni, imase vazda pritisnuti k'onoy straani, koya boglia, i spaseniya yest.

A ù stvareh velicih, i trudnih: potribuye da dobrò promiscglia, i razmiscglia, i dase boyi ne prigrisciti: i ima svitta vazeti od onih koyi umiyu; neka ono çto sam po sebi ni znade, ni umiye, ni moxe uçiniti: da odsudi i uçinii po svittovanyu onih, koyi umiyu vechie, i boglie od gnega.

Da akobi stvaar takova billa, koyabise ne i

mogla odriſciti prie nerſe dobro razmiſli, i razabere, a vaglia da ru ſtvaar produxii ù drugo vriime razumnim naçinom; naredivſci pokorniku daſe povraati.

Ima tolikoyer Iſpovidniik znatti, i umiti ſse okoluſcchine, koye Diaçki zovuſe circumſtantiæ od grihov: à navlaſtitò one, koye promigniuyu verſtu od dilla, tako da dillo ucigneno, okoluſcchinami moxeſe priobratiti ù ſinerti grih.

I ima znatti, yeli pokornik duxan povratiti tuye: ili hochieli pokornik napridovati, i udigljievati ù grihu: i yeli upal ù koyegod grihopadanye, ili kaaz od onih, koyiſu zahragneni priſtolyu Apuſtolskomu: ili Biskupom: ili inoy Starisçini cariqvenoy. I ima znatti, yedaye pokorniik upal ù koegod prokleſtvo.

A navlaſtitò Iſpovidniik ima znatti one verſte od prokleſtva, od koyega on odriſciti ne moxe.

I od inih zaveez tolikoyer ima nauçen biti, to yeſt od Suſpenſioni, ku mij tumaçimo Obuſtavglienye: od Interditta, koga tumaçimo Opoviid, ili Zabragnenye: i od Irregularitadi, koyu tumaçimo Bezredye, ili Neredye, ili Vanredye. od ſsih ovih potribuye da bude nauçen, prem da to nie ſaſsima od glavnee potribee.

Ima tolikoyer znatti, s'koga uzroka, i kada imaſe iſpovid povratiti, to yeſt drugovva uçiniti od iſtih yur yednom iſpovidanih grihov.

1 Yere nayprie Ispoviid povratitise ima; kada ù pokorniku nenahodise odluka ostavitise griiha.

2 Drugo, kada hottè potayal, i ostavil yest kigod griih ù ispoviidi, niga ispovidil yest: à too hottè.

3 Treto, kadase zna, da Ispovidniik nie imil oblaast od odriscenya: ili da nie bil Redovniik: ili da nie imil zakonitu oblaast, koyu Latin zove iurisdiction: ili da nemogasce sluxiti, ni dillovati ù toy oblaasti radi proklestva, radi navischienya togaa proklestva: i raadi obustavglienya.

4 Cetverto, kadase znaade, da ispovidniik nie bil ù pameti svoyoy: ili da nie hotil odrisciti.

5 Peto, ako Redovnik savsima bil yest neumich tako, da nie umil ni znaal Formu, to yest riçi, koye potribnim naçinom ù odriscenyu ima yuse rechi: il da nie razumil govorenya onoga, koyi ispovidilse yest.

6 Scesto, ako pokornik imasce na sebi koyigod zapoor: kako rechi zabranu, ili pripriçye od proklestva znayuchi biti prokgliet.

Mnozi nadodayu yoscchie i sedmo, à to kadabi pokorniik za veliku nehar, nepomgniu, i pogaryenye ostavil nesversciti pokoru, koyubi zaabil, radi nepomgne, i nehayanya. Niscchie ne magne cich toga napokognega: povrachien ye od ispovidi yest berxe za boglie, negoli za potribbu.

Ima

Ima tolikoyer Ispovidniik znati, kolikose prostire mooch, i oblaast gnemu dopuscchiena.

A koyi od svoyee voglie ne za posluh dayese naprid za Ispovidniika: navlastitò kadi bogliyih, i vridniyih yest: ta ima bitti vechie nauçen i vech umiti.

A on koyi samgnij, i mnij nebiti dobar, ni pristaal za ispovidi slisciati, akomu Starisciña zapoviida, ima posłusciati: i slobodnò, i bez straha uçiniti çtomuse povegliuye.

Od oblaasti Ispovidniika.

LISCEE znanya, i uminya koye ima biti u Ispovidniiku, od potribee yest, da isti Ispovidniik ima troyu oblaast.

1 Perva yest oblaast redovnaa, to yest da bude Erey Redovniik.

2 Druga yest oblaast Gospodstva, ili vlaasti, koyu Latin govori Iurisdiction. A da bude ta vlaast, ili sredna toga Ispovidniika: ilimu odaslana od vekśce Stariscine, à to damu bude dana oblaast od onoga, koyi dat-yu moxe. Yer on koyibi odriiscil çlovika od griiha sahragnenoga znayuchi; ili cichia zaliscnoga neuminya: taa bi smertnò sagriscil: i Ispovidniik; komubise to prigodillo, od potribee imalbi opet odriisciti onoga pokorniika: priyamsci oblaast toga odriscenya, i zazvavsci opet pokorniika k'sebi, ka-

ko

ko dabi hotil upitatiga çtogodir od inoga, ili znati çtogodir od gnega, iliga opet prineſti na iſpovid. Da ako nemoxe s'gnime govoriti: ili ga ſvifliti od toga bez napaſti, ili ſkandala, ca ima to puſtiti na Iſucherſta.

Redovnik Fratar paki, koyibi ſmil odriſciti kogagod od proklestva, ù koye upalbi po zakonu piſanomu: ili koigod inij Redovniik, koyibi ſmil odriſciti od proklestva, koyeſe zdaerxi ù Bulli Veçere Goſpodgnçe ne imiyuchi oblaaſti ta Redovniik upalbi ù prokglieſtvo.

Niſcchie magne imaſe znati, da nahodechſe çloviik na çaſu, ili biipu od ſmerti, tako naravskee, kako ſilnee: to yeſt tako kadabi ſvoyom ſmèrtyu merl: kako kadabi oſudyen na ſmert, ili ſmertnò poraxen, tada Redovniik moxee toga takova odriſçiti od vſakoga griiha. I to moxee uçiniti ſvaki Redovniik.

3 Treta oblaaſt yeſt koya priſtoyi dilloovanyu Iſpovidniika, à to da taa Iſpovidniik ne bude prokleet, ni obuſtavglien, ni bezredan; to yeſt da ne bude ù zavezi od ſuſpenſioni, ili od irregularitadi. Yere akobiſe naſcial ù koygod od nih triyu zaveez, ili kazov: nebi mogal sluxiti Sakramenta niyednoga.

1 A od proklestva, i od obuſtavglienya, to yeſt od ſuſpenſioni: i od irregularitadi, to yeſt od Neredya: i od opoviidi, to yeſt interdicta: ù drugom miſtu ù dugo govorim hochiemo.

Od

Od dobrotee Ispovidniika.

OD potribee yest tolikoyer Redovniiku, da budee dobar: i bez smertnoga griiha. Yere Redovnik, koyibi sliscial ispovidanya na hodechise ù smertnomu griihu, smertnobi sagriscil. A z'drughe straane, koliko Ispovidniik yest bogliega, i svetiyega xivota, i ù fsakih kriposti: à navlastitò ù gliubavi, i dragosti bratskoy; i koliko vechie yest ù dobroxelinyu duściam: toliko on budeet pristalniye orudye boxastvenee dobrotee: neka po gnem budese Bog dostoyal dati pokorniku vechie rastenye i vechie obilye, i vechiu mnoox milosti, i kriposti: i puniye sverscenye ovoga Sakramenta.

Dobroti Ispovidniika pristoyi, da budee naredyen, i naresen iz van, i iz nutre. Izvan ù istinu, dase ne zamirij niçta ù liczu, ni ù deanyu il ghibanyu tila gnegova: ni ù odichi, ni ù glaasu: çtosenebi podobalo muxu dobru, mudru, i razbornu, koyise spomiina, i razmiscglia da uzderxii misto boxye. A iznutre, da razmiscgliayuchi çigov namiistniik yest: budee sluxil, i dilloval ovo dillo s'çastiyu, i straahom boxyim: kako pred oçima gnegovimii: i smerayuchise, i ponixuyuchise ù serdczu svomu, budee posudil; da oni pokorniici koyih sluscia, yesu boglij od gnega.

Od

Od mudrosti Ispovidniika.

YOSCCHIE potribuye da Ispovidniik bude mudar, tako ù iziskovanyu, i razgledanyu raan pokornoga svoga: i ù privijanyu liika, na priliku dobroga likara, (od çesa govoriti hochiemo) kakono i okolo sebe samoga, da mudar budee: pomgnivò, i mudrò dilluyuchi ù upitanyu oniih stvaarij, koye moghlebi neumichih, i priprosccih uvesti ù napast. Ima tolikoyer govoriti riçi poçtene, i sluxitise çaast niim govorenyem: kakonose pristoyi, i podobaet; yere zadovoglnò yest dase razumii ono, çtose govori na ispoviidi.

A koliko pristoyi k'liiczu, il poggliedu: i yedan i drughi: to yest i Ispovidniik, i pokorniik imayu razluçeni stati; tako da ni pokornik lice Ispovidniika: ni magne Ispovidnik liice pokornoga viditi bude: navlastitò kadasu xene, koyese ispovidayu. Paçelise imayu sa straanee poloxiti: I ako nie osciita meyu gnimi: koyibi zastupal viditise meyu sobom; ima Ispovidniik s'onee straanee kamo uho naklagnia sam rukom svoyom kriti liice svoye: dim s'onee straanee, kadi kglieçii pokorniik.

A xene niima slisciati Redovniik, nego ù oçitu, i opchienom mistu: i ù kratkò kolise nay vech moxe, i koliko potribba velii, i prosii ima sverscevati ispoviid gnihovu.

A oniim koyi çestokraat ispovidayuse tribu-

ye

ye odluçiti yedno odluçeno, i ugovoreno vrii-me, van koyega vrimena neimayu ih slisciati. I ispovidniici s'tacimii imayu biti berxe ostri, i tvardi, nego milli, i pogodni: niyim imayu çiniti duga pripovidanya.

I prem da yest dillo od mudrosti, da Ispovidniik produxii, i proteghne ù drugo vriime riiç od koye imaalbi sumgniu, dokle yu boglie razmislii, i razaberee: nisćchie magne kadgodir mogalbi odrisciti ù ovih tvarah sumglivih onih koyibi pripravni, i gotovi uçiniti, i sverściti ono, çto su duxni da uçinee: i çto yim poveglieno budet.

Akobise zgodil kaaz, ili prigodda griiha, od koyegabi meyu zlamenitimii nauçiteglii razliko govorenye, i razumglienye: tako da nicibi rekli, da yest griih smertnii: à nicibi rekli da nie; kada pokorniik naslagnayetse, i pritiskayetse sudu kogagod od tih nauçiteglieυ vech poghibscemu: ima ponukan biti, da prijme put bogli, i spaseniyi; i imamuse upiliti ù sercestraah od poghibili. Da nisćchie magne nemoxemu kratiti odrisćenye on, koyi yest gnegov odrednij Stariscina duhovnij. A ki nie Stariscina odrednij, ako derxi da ono dillo yest smert nii griih: moxe naslidovati sud svoy, i ukratitimu odrisćenye; i zato vaglia, da mudrò procinii, çto yest boglie, i çto potribuye.

Da pokorniik, ako nenaslagnayetse na dobar, i yaki razlogh: i na nauçiteglia, kogaa na-

uk

uk priyat yest: i.sumgniise yeli ovo griih tako, ali ono: ima fsakoyako uzderxatse, i ne uçiniti dillo takovo, ò koyem sumgniise, i ischiese ye li to griih, ali ne.

Da akose ne ischie od griiha: negose ischie imalise kagod stvár uçiniti, ili ne: kako rechi, imalise podnesti ta pokora, ili uçiniti to povrachienye; i ostala takova; rada ù stvarah od sumgnce, i neoçitih, imase vazeti ona straana, koya spaseniya yest: kakono yest ù Codicu od nagodyenyij.

A ù onih, visce koyih nenahodiise zakon, ili naredba izreçena, ili upisana: Redovnik ima dillovati, i napridovati obslusuyuchi, i sahragniuyuchi podobstvo, to yest ono çto mudrosti i sudu gnegovu podobno, i pravo viditse budee, priklonivsciise vazda k' bogliny, i milosard noy straani; kako viditi budee, dase podobaet çlovikuu, mistu, i vrimenu.

Yest tolikoyer dillo od mudrosti, kada fsi pokorniici nemogu slisciani biti: onih dobrovoglniye, i prie posluschati, koyi imayu vechiu potribbu ispovidani biti: kakonosu oni, koyi retkokrat ispovidayuse, i koyih napridovanye duhovno, prohodii na vechiu slavu Boga fsemoguchiega, i na opchieno dobro.

Od

Od Tayanya, ili Peçata Ispovidnyka.

NAPOKOM Ispovidniik ima kritti, tayati, i pod tverdi, i ne prikerscnij peçat derxati, i muçati grihe pokornih : tako da po zapoviidi niyedinoy, prem dabi zapoviid svetoga Otcza Pape neima niçta oboçitovati od onoga, çto na ispoviidi sliscial yest, i moxe rechi, i prisechi da ne znade niçtore od onoga, çtomuye ispovidano, (yere i ne znade kako podloxan çloviku) budi prem dabi nadstoyalo kogod veliko zlo: to yest budi prem dabise imilla zgoditi koyagod velika poghibil, ako ne oboçituye: A niscchie magne toy poghibili, i zlu nadstoyechiemu vaglia, i potribuye, da ta Ispovidniik providii: koliko gnemu vzmokno yest, ne oboçitovafsci onoga, koga na ispovidi sluscial yest po put niyedan. Yer inako vçinifsci, bilbi vzrok da gliudi bixee od ispoviidi, i da merzee nagniu, i da-yu nenavidee, i odgonee.

Da ako on koyi ispovidilse yest dopusti Ispovidniiku, da mozi oboçitovati, i odkritti riiçi, koye-mu ispovidil yest : ta Ispovidniik moxe to vçiniti brez straaha, i sumgnee niyednee, niscchie ne magne Ispovidniik prie ner oboçituye, ima vele dobro razmisliti, hochieli to oçitovanye pruditi çtogodi, ili ne : i ako bi vidil da nechie niçta pruditi, neima oboçitovati za niscchie.

Akobiſe prigodilo, dabi kto vpital Iſpovidniika; yeli odriſcil kogagoder, ter odgovorii da-ga nie odriſcil: (yere to s'mnoghih vzrokov prigoditſe moxe:) po razlogu ne moxeſe rechi da ta Iſpovidniik oboçitoval yeſt iſpovid, ni moxe oſudyen bitti kako oboçitovnik iſpovijdi, niſcchie ne magne zlo-bi vçinil rechi tako: da boglie yeſt da ovakò odgovorii. Vçinilſam çtoſam imaal vçiniti. Paçeli tribuye zamiriti ovo: da ako raadi ſvittovanya Iſpovidnika, paçeli raadi iſpovidanya iſtoga griha, mogalbiſe kakogodir odkriti grih kogagod çlovika, sliſcian na iſpovidi, (prema da to retkokrat prigoditiſe moxe) berxe imaſe oſtaviti, i ù drugo vrime produxiti iſpovid toga griiha: ner inako. Yere ù toy prigodi, tverdyi yeſt dug, i tverdiya obveza od peçata, i od tayanya, negoliye dug od iſpoviidi.

Imaſe tolikoyer Iſpovidniik çuvati, da radi koyeſe hochie velike gherdoſti griiha, koyega sliſcia, ne pokaxe pokorniku grubſcega obraza nego prie, ni da-ga vſtuxii zlim pogleedom, il inako.

I ovo zadovoglno budi rechi ob onomu, çto priſtoyi na Iſpovidniika.

Od

Od skerbi, nastoyanya, i pomgnee, koyu ima imiti Ispovidniik okolo dilovanyy pokornika.

POGLAVYE II.

DRVGA pomgnia, i skerb otcza duhovnoga, to yest Ispovidniika ima biti: da pomoxe onoga, koyise ispovida: to yest da nastoyi privestiga na dello *Od Skruscenya* : na dello od *Ispoviidi* : i na dello od *Zadovoglno uçignenya*; neka pokornik svarscii, i uçinii taa delaa onakò, kakose podobaa, i kako od potribe yest.

A mnogo vechie potribna yest pomgnia, i gliubiteglstvo duhovno Ispovidniika oniim, koyi retkokrat, neharnò, i ne dobrò ispovidayu griihe svoye. Tako da koliko on moxe, napravgliayuchi pomagnkanya pokorniih, odpravii gnih na stignutye spasonosnoga sverscenya ovoga Sakramenta od Pokoree.

A yere Ispovidniik ù ovoy drugoy skerbi, i pomgni, od koye govoriimo, vechie raabi, dilluye, i vechiese trudii s'ovacimii: od ovee drughee pomgnee, i gliubiteglnoga nastoyanya hochiemo puniye govoriti riçama, koye podobayutse gniim.

Od onih tvaryy, koye imayu hoditi pred Ispovidyu.

NAY prie Redovniik, koyise pripravglia slusciati ispovidanya, ima ponoviti ù

sebi xegliu spasenya duhovnoga pokorniih, i çasti boxie po molitvi, prem da kratka budee, prosechi od Boga milost pokorniim: dase istin niim naçinom povraate k'gnemu po ispovidanyu grihov svoyih, i da dostighnuti budu sverscenye ovoga Sakramenta.

Ima tolikoyer moliti za se, da mu Bog podade mochi podobnò dellovati, i svarsciti dello svoye; i da pomagnkanye, ili nepomgnia Ispovidniika ne zapreet, i ne pripriçiit moch, sillu, kripost, i sverscenye kervi Isucherstove, i liyenye blagodarya boxastvenoga ù dusce pokorniih, i onih koy ise kayu. paçe da izversita dobrota, i silla gnegova napravii, naçinii, i napunnii ono, ù çem on bude pomagnkal.

V tomu tolikoyer dillu, i napridovanyu od ispovidanya moxese po ta isti naçin pokazovati poboxna gliubav, to yest charita: da vazda Ispovidniik predloxii pred oçi sercza svoyega; da on pokorniik yest prilika boxya, odkupgliena, i obliita preciinnom kervyu Isucherstovom.

Priyamsci paki pridase pokorniika; nayprie potribuye, da Ispovidniik budee znal, da ta yest ù istinnu podloxan oblaasti gnegovoy ù duhovnom; Za tim ima nastoyati, da ta pokorniik budese umigliено nosil, i imil, i da gologlav, (ako moxe) i na obiyu kolinij kleçech, à licem, kako rekosmo, ne k'Redovniiku, da na straanu obrachieniim budee pridgui-

me

me kleçal. I akobi to po sebi ne uçiniil, ima tihò, i gliubeznivò svifcchien, i nauçen biti, da klekne, i dase spomene, kako on ne kleçi prid çlovika grifcnika, nego pred Bogom vifcgnim, kako griifcnik, ki poznavfci uvridyenye, kiim Boga uvridil yest, uprafcia profcchienye grihov svoyih; i zato da po obiçayu svete ispoviidi poklekne, i odkriye glavu.

Ima-ga nauçiti tolikoyer, akobi toliko priprofcch; i nenauçen, dase zlamenuye zlamẽyem svetoga Kriixa. *V ime Otcza, i Siina, i Duha sveta.* i da skupnò fcgniim uçini ispoviid opchienu, to yest: *Ya grifcnik yase ispovijdam.* i proçaya, do onih riiçij: *moyi velici grijsi.*

Ako ispoviidniik ne znade bitye, verstu, çiin, ili officiy onoga kise hochie ispoviditi, ima-ga podobnim naçinom od toga upitati, neka prudnò napriduye fc'gnime, i neka ga moxe ispitovat od vlafcchih çignenyij dillovanya gnegova. Yere prudi, i od potribee yest znatti, yeli ta oxegnen, ili nii: yeli Diak, i koyih redov: imali beneficia, ili imanya czriqvenoga, yeli kgnixán, i proçaya takova.

Ima-ga tolikoyer uprafciati, koliko vrimena yest dase nie ispovidil, ni priçestil: buduchi da fsaki Cherstianin, koi ima lita razloxita, i ki na zadovogln i razbor pameeti prifcial yest, duxan yest ispoviditise, i priçestiti nay magnie yednokrat na godifcchie, ó prazdniku Vsker-

 snutya

snutya Isücherstova, to yest ò Vzmeh.

Ako ne znaade kto yest ta, ki kleçij pred gnime za ispovidititise, ima-ga upitati, yeli sver scil pokoru ka-mu daana yest, i yeli zadovoglno uçinijl svidenyu, ili conscientij svoyoy, ispovidavsci vse grihe, od kihse spomenul yest v' mimoscia stiih ispovideh; neka tijm ispitovanyem Ispovidniik moxe viditi, i prociniti, imalise povratiti ispovid, ili ne.

I akobise vidilo, dase ima povratiti ispovid to yest, dase opet ispovijde: ima-ga svistiti, dase pripravij, i vazme vrimena za pomenuti, i razabrati, i ispoviditi vse grijhe svoye.

Da akobi Ispovidniik posumgnil, i vzboyal se da meyu to vrijme mogalbi ta çlovik v-mrijt: ili da ne ispovidi vscise tada: nechiese povratiti na ispovid; ima-ga nagovoriti, i na-nukati, da tada ispovijde vse grijhe svoye: tako sadascgne, kako one, koye ù pervoy ispovijdi rekal, i ispovidil'yest, od koyihse spomina: à to buduchi da ù pervoy ispovijdi, hottè, i znayuchiè potayal yest çagodir: dav-sci-mu na znanye, kako vse inee ispovijdi, ko-ye vçinijl yest, tascchie, i neprudne bijle yesu, onoga potayanya cijchia. I ispovidivscise, ako Posnik budee vidil, da pokorniik ù çem-god pomagnkal yest, tada ima ispitovanyem svoyim nadopuniti, i sverSciti to pomagn-kanye.

Yoscchie-ga ima upitati, yeli harnò, i do-

brò

brò probral, protreçſal, i razmotril ſvidenye ili conſcientiu ſvoyu, za vçiniti ovu iſpovijd. I akobi rekal da-yu nie probral, i ako Iſpovidniik moxe poſuditi, da poſlie hochieſe povratiti vechie gotov, i pripravan; ima-ga Iſpovidniik odpuſtiti od ſebe, zapovijdivſci-mu da pomgnivò pribere, i razgleda ſvidenye ſvoye, naredivſci-mu vrime, kadaſe ima povratiti.

Da akobi ù tomu çloviku bijla ſtraaha, il ſumgna od ſmerti, ili daſe pomami, kakoſe v nemochiah prigaya, ili poſumgnivſci, da yednom odaſlan, nechieſe vechma povratiti, i rekſci pokorniik da nikolikò razgledal, i probral yeſt ſvidenye ſvoye navlaſtitò, akobi çlovik priproſcch velè, ima-ga Iſpovidniik ſviſtiti, da ù napridak marnie, i gliubiteglnie pripraviiſe na iſpovid, i da grijhe, od kihſe ſpomiina izreçee, i oſvadij çiſtò, i pravò ſa vſakim umiglienſtvom, marzechi na grihe, koko nayvech moxe: kako çlovik griſcnik, koyi imaa iſpovidyu, ku uçiniti hochie, iſproſiti odriſcenye grihov, kimij uvridil yeſt veliçaſtvie vſemoguchiega Boga; i tada Iſpovidniik imaſe ſilovati iſpitovanyem ſvoyim nadopuniti ono, ù çem pokorniik pomagnkal yeſt ò protreſenyu ſvidenya ſvoyega.

Ima-ga tolikoyer upitati, yeli upaal ù koyegod prokleſtvo, i ako ù to upaal yeſt; ima-ga odriſciti od togaa prokleſtva, ako moxe,

akoli ne moxe, ima-ga poslati k'Starifcini vifscemu, koyi ima takovu oblaaſt, ili iſtij Iſpovidniik priyati oblaaſt da-ga odriiſci.

Da ako-ga ima odposlati k'viſcemu od ſebe boglie yeſt prie upitati-ga od iniih grihov, ili kazov, kibi moghli vekſcemu ſahragneni bitti: neka tako zayedno prijme od vekſcega oblaaſt za vſa, ù koyihſe nahodi.

Yoſcchie, ako nie vrimena zadoſti, dobro yeſt nay prie upitati pokornijka od oniih, koya brane, i pripriçuyu, da ne moxe bitti odrijſcen, kako rechi: yeda yeſt ù kome griihu, koga nie pripravan da oſtavii, kako yeſt vxura, ili lihva, pregliubodeaſtvo, nepriyateglſtvo, i oſtaala ovakee verſtee.

A od Diakov, ili Czriqvegnakov tribuye upitati: imayuli, i uxivayuli dobraa, ili beneficie czriqvene, koyeſe skupno derxati nemogu, çto Latin dij *incompatibilia*, i kime razlogom, ili titulom: s'kome conſcientiom, i s'kome oblaaſtyu derxeyih, i uxivayu.

Ovi diaci, i xakni, i oſtali Czriqvegnaci kada ne noſee ſvitte diaçke redu ſvoyemu priſtoyechie, podnoſite, i krunu, ili kavku, imayuſe odaslatti tya, dokole budu takia noſili, i imilli na ſebi; razve ſamo, akobi izdaali razloxita uzroka, prem da ta uzrok retko, i malokrat izdatiſe moxe.

I ova iſpitovanya, i iziskovanya razloxito i potribno imayu predhodit pred iſpovidyu;

yer pokle pokorniici ovako ſviſcchieni, i pouçeni budu, ako niſu pripravni, i gotovi oſtaviti griih; s'tacimiſe vrime gubi: koyeſe moxe s'inimi koriſtnò, i ſpasonoſnò potratiti.

Da akobi Iſpovidniik ne imil mnogo çignèya, i mnoghee rabotee okolo iſpovidanya: bilobi dillo miloſardno posluſciati ovaciih; yedabiſe miloſardnij Bog ſmilil, i prominil ù dobro ſarce gnihovo na iſpoviidi.

I prema da budu odaslani tya ne sliſciavſci yih na iſpoviidi, niſcchie ne magne imayu dobriim ſvitovanyem pomoxeni bitti, i ſvittovani, da dobriimi dillovanyi odluçetſe, i pripravve na priyatye miloſti boxie, i na uklagnanye, i biig od griiha: priloxivſci mudar, i bogogliubak Duhovniik ine riiçi k'tomu dobre, i priſtalne.

I predloxifsci, i napridovavſci ovay, koya rekoſmo, koliko Iſpovidniik poſudi da od potribee yeſt, ima pokornomu rech, da oni grijſi, koyi prebral yeſt, i od koyihſe ſpomiiná, da ih izreçe. I prem da ta, kiſe iſpoviida uzvolil bi bitti upitan, i upraſcian: nego ſam po ſebi govoriti: niſcchie magne ima nauçen, i nukan biti, da prie on ſam reçe ono çto na pameti ima, prem da ne redom, i ne ſverſcenò to çinij; i izrekſci on ſvoyimi uſtmi grijhe od koyih ſe ſpomina: paka Iſpovidniik hochie-ga upraſciati, i iſpitovati reedom, koga zdolu ù ovih kgnixiczah poſtavili yeſmo.

Od

Od Ispitovanya, kÿmse zadovoglnò çinÿ nezadovoglnomu razabranyu, i protresenyu grÿhov pokornoga.

DOKLEGOD pokornijk sam po sebi govori, i ispovijda ono çto na pameti ima: od potribe yest gnega marnò, i glubiteglnò poslusçiati, brez prikarscenya; nego samo akobiga potribovalo svistiti da na ispovijdi ne pomene, i ne imenuye çlovika niyedinoga; i da ne govori zaliscna, i ka nisu od potribee, ili inaa takova, ka ne prudee: a to, akobi on na ispovijdi imenoval kogagod, ili zaliscna govoril; neka ta stvar, ili to prikerscenye ne zapretijk, i napridovanye onoga, koyise ispovijda: paçeli neka to boglie odpraviga, i uputi na izgovaranye grihov svoyih.

I pokle izrekal yest sse çto po sebi mogal yest izrechi akose vidij Ispovidnijku, da nie izrekal sse ono çto od potribe bisce da izreçe, tada gnega Ispovidnijk ispitovati imaa.

Predloxivsci-mu dakle gliubeznivo, i prikazavsci-mu uffanye od miloserdya boxyega, ima Redovnijk ukripiti pokornoga, i nanukati, i svistiti gnega (a navlastito diczu i xene) da istinnò, i pravo, i slobodnijm serdcem odgovaara na ona, od koyih ispitovan budee, i da cichia sraama niçesare ne potayi; i da ne reçe vechie, nego znade, paçe da

reçe

reçe stanovita za stanovita, à nestanovitaaš, za nestanovita kakova yesu. A ova nanukanya, i svifcchienya, kako rekosmo, vechse imayu çiniti xenama, i z'ditczom, nego s' ostalimi.

Za tim napokom ima v' ispitovanyu proyti po deset Zapovideh boxyih, i po ostalih tvaarij kakochiemo zdol ù Ispitovniku pokazati. A tood potribee yest; neka moxe izvaditi onaa ka grijscnik po sebi rechi nezna, ni vmij; ili tayi, cich straama, ili nepomgnee cichia.

I od potribee yest, da redom grede, kada pokornij ima vrimena dugo stati na ispoviidi; da gdibi sumgna smerti, ili pomamglienya, kako zgora rekosmo, ili da rijç izgubii; tada nay vechi reed yest, ne derxati niyednoga reeda; nego kako razlog, i vrime sudii, i dopuscchia, onako nositise s'pokornikom.

Nifcchie ne magne ù takovih prigodah potribno yest, da nay prie ispituyutse ona, ka vek sciaa, i tegotnia yesu: i od kijh viditise budee, da pokorniik veksciu potribu ima.

I prem da od potribe yest ispitovati od okolifcchin, à to yesu *Circumstantiæ*, koye promigniuyu verstu, i narav od grijha, ili-ga çinee mnogo tehçiega, kako rechi: *Kto sagrij-sci: Csto sagrijsci: Kadi: Koyimij pomocbmij; Zaçto; Kako: Kada*; Nifcchie ne magne dvo ya navlafcchia od fsih griihov, à navlastitò puteenih uklagna tise, i bixati imayu, Yedno,

da

da ne ispituye toliko otvorenimii, i očitimii riçama ona, ka fsak ù opchieno ne znaade; neka ne nauçii pokornoga ono, çto ne znaade, ni umie. I toga cich z'daleçe Ispovidniik hoditi ima: i poçamsce od stvarij ke opchiene yesu, ima slisti, i prijti na ostaala. I od stvaarij koye pokorniik ne znade, ni od potribee upraſciatiga, ni iſpitovati od verstij ili tracij: ni od okoluſcchiin onih istih stvarij: kako reachi: Ako upiitaſc koga od kogagod puſtenoga taknutya, a on odgovorii, daſe nenahodi ù cõdillu: nie od potribee da-ga iſpituyeſc od ovoga, ili od onoga naçina, ili verste toga grijha. Drugo yest, da kada Iſpovidniik nemudrò, i nerazboornò iſpituye ove okoluſcchine griihov nepotribnee: kakova yesu ona, koya ne promigniuyu bitye, ili kakovost griiha: ili-ga neskonçanim naçinom teſcka ne çinet; Iſpovidniik i ſebi, i pokornomu yest od nemalee napaſti. Dakle razumivſci verstu, i kakovost grijha, v takovih prigodah nie od potribee protezatiſe na ina okoluſtanya; da imaſe pustiti da ih pokornik reçe, ako hochie.

Da zamiri dobrò, kako od potribee yest iſpitovati broy od grijhov, to yest koliko kraat vçignen yest; da varatiſe imaa Iſpovidniik, i çuvati, da ih po tanko ne razbraya: neka ne uzrokuye ſraam, i uſtuxenye v' pokornomu: zadovoglnobo yest da reçe: ſagriſcil ſam time grihom toliko krat, malo vechie krat, il malo

ma-

magne krat; po fudu fvoyemu.

A Ifpovidniiku yeft od potribee ifpitovati pokornika, i vechie i magne, nigda ovijm, nigda onijm naçinom: kakova yeft verfta, i ftan ye onoga kife ifpovijda. I fsakoga tribuye ifpitovati od oniih, ka vech navlafcchia yefu gnegova, zamirayuchi vazda bitye, verftu, dillovanya, ili officiy toga çlovika; i ifpituyuchi poli onaa, kafe mogu izvaditi po gnegovu govorenyu ko çinii na ifpoviidi.

I budi prem da Ifpovidniik nima bitti trudan, texak, ili dofadglif v'ifpitovanyu fvakee riiçi ka-mufe reçee, nifcchie magne, neto pokorniik izreçe kigodir griifi riçama, ke-mufe çiftò razumiti ne mogu: tada Ifpovidniik ima-ga upitati od onee ftvaari, ku povijda, mudrò, i umichie, tako da pokorniik budee razumiil, i mniil da-ga Ifpovidniik ne piita od onoga çto rekal yeft, nego od inee kegod tvaari, ku nie rekal.

I neka Pofniik bude mogal boglie razghledati, pomochi, i oçiftiti fvidenye, ili confcientiu pokornika, dobro, i potribno yeft, da-ga upiita: Yeda on faam po vogli fvoyoy buu di, podtiçe, i nagara napafti, otvarayuchi gnim put k'ferczu, i xegli fvoyoy: ili protivili fe napaftem, i zatvarali gnim puta: i yeda odgonii od febe fvetaa, i dobra nadahnutya, ali priftaye k'gnim.

Yeft tolikoyer od potribee, da Ifpovidniik

znadee dobraa i zala: neka umiju, i moxe terti, i progagnati zalaa, à pomagati, hraniti, i mnoxati çijn dobroga dillovanya.

Napokom pokornijci imayu upitani bitti; Imayuli çto ino rechi, çtobi gnim uvridyevalo, i sqvarnilo dusciu, ili svidenye gnihovo; i ne imayuchi çaa vechie da reku: tada imayu pokornijci nasledovati, i rechi one ostaale riiçi od opchiene ispoviidi, to yest: *Od fsyh ostaalih moyih gryhof*, i proçaya. *Ya gryscnik dyjm moy gryh*, i proçaya. *Zato umiglieno molim gospodina Boga*. i proçaya do koncza reçenee opchienee ispoviidi.

Po koyi naaçin dayese pomoch pokornijku, neka ima s-sebi skruscenye gryhof.

MEYV çijm pokorniik ili saam po sebi, ili ispitovan ispoviida griihe svoye, tere takof yest, da cichia straaha, ili sraama moglobi bitti, dabi potayal koyigod griih; Tomu takovu ne imayuse veliçiti grijsi, ni straaha dati, ni-ga pobjyati karanyem; paçeli berxè ima biti millim, i dobrostivim naçinom ukripglien, i udobrovoglien, neka slobodnò i na uffano izreçe fsa bezakonya, i prigriscenya svoya.

Da pokole izreçee fsi grijsi svoyi, ako Ispovidniik vidii, dase malo bollii od grijhof svoyih, imaa nastoyati dati-mu na znanye,

kolici, i koliko texki yesu grijsi gnegovi: pokazafsci-mu ù opchieno, koliko fcchietan, i tegotan yest grijh smertni po naravi svoyoy po osudyenyu boxiemu protiva Luciferu, i parvim otcem, yednoga griiha ciichia, i podobnom pedipsyu, koye dato yest fsakomu smertnomu griihu, koga cichia gubiise milost boxia, i cesarastvo viçgnega blaxenstva: koyega griiha raadi sinove boxyi çinese sinove diavla paklenoga: i osudyeni yesu v muke paklene, koye nikadar ne dokonçayu, ako grifcniici umru ù griihu smertnom bez pokayanya.

Hochie im tolikoyer' otvoriti, i pokazati, koliko velike, i yadovite yesu ranne griifcne: à to po veliçastvu, i precinosti liika, koyise tim rannam priviya; Yere bij od potribee, da za ozdraviti, i zaciliti tu rannu, uçiniise, i sloxii liik od kervi Isucherstove, i mukee, i prigliute smerti gnegove.

Da ako yesu koyi pokorniici sverfceniyi, yaçi, i gotoviyi k'gliubavi bogogliubnoy, tij takovi hotese mochi potaknuti to vechie na bogogliubezan, procigniuyuchi ta lijk mukee, i smarti Isucherstovee, i velikaa blagotvorya, darya, i dobrotu boxyu k'nam: à nesmerno nesaznanye nasoe k'gnemu.

Za tijm napriduyuchi ima Ispovidniik prijti na kagod tefckia prigrifcenya od onih koya pokorniik ispovidil yest, i na koya vechie

pri-

prignùt yeſt.

I tada grijſi imayuſe veliçiti, i utegotati; neka to vechie pokornij budu marzili na grijhe: i nigda ter, nigda, dobro budeet prikazatiyim ſtraah ſerxbee boxyee, i oſvetee gnegovee, akoſe grijha ne oſtavee. I tverdo ſviſcchieni imayu biti, da boleſt od grijhov ſmertnijh ima biti vechia, negoli niyedina ina nutergnia boleſt ſercza çloviçaskoga, i da griſcnijk imaſe boliti, i xaloſtiti: da ne ima ono pravo skruſcenye grihov, kobi imil imiti.

Ima tolikoyer pokayanye biti oſtrie, i gliuchie s'onimij, koyi yeſu oſtrie, i tvardye chiudi, i naravi; neka ne garde dobri nauci, i dobra ſvittovanya gnim podata, i da ne odgonee od ſebe maar uklognenya od grijhov, to yeſt, da nimayu biti neharni, i nepomgnivi uklagnatiſe od grijhov. A onih koyiſu mudriyi, i ù doſtoyanyu, i poçtenyu viſcij, i boglij, s'timij pokaranye ima biti tiho, lahko, i razborito.

A koliko od potribe yeſt daſe s'pokornimij griſcnicij ovako çinij, i diluye: to hochie ukazati procignenye, à navlaſtito, ſud, i napokogna oſveta boxia.

Da ſsakoyako Iſpovidnijk naſtoyi radi gliubavi slavee boxiee, cichia ſpaſenya duuſc podneſti dobar dijl od pokore: neka on koyiſe iſpovida, videch kako, i koliko Otacz

gne-

gnegov duhofnij bolijse, terpi, i peçalij cichia gnegovih grihof, radi gliubavi, i xegliee spasenya gnegova: toliko vechie on budese boliti od grihof svoyih.

I ako Ispovidnijk ne vidij napuno, da pokornik bolijse od grihov svoyih: imaga upitati: Bolilise, i kayelise od fsih grihof gnegovih: i imali pravo odluçenye v'misli, i serczu svomu ponoviti ù dobro, i upraviti xivglienye svoye ù napridak, i varatise grihov koko bude mogal, i uçiniti zadovoglnò za prigriscenya svoya, kako potribuye. Ako kaxe da nie pripravan ostavitise grijha, kako rechi ne odaghnati, ni ostaviti hotniczu: ili inoo dillo nedostoyno; ili da nechie zadovoglno uçiniti za vxure, ili lihve, i ostaala tuya, koya nepodobnò vazel yest, i koya od potribee povratitise imayu; tada Ispovidnijk imase velmi pomgnivò silovati dobiti onu dusciu iskergnega svoga, i oteti-yu z'ruk hudobee: nagovarayuchi gnega na dobraa; i spasonosna dilovanya.

Da akoga po niyedan put nemoxe odvratiti od zla: ni na dobro povratiti; tada nie od potribee da-ga odriscii: da svistivsci-ga kako rekosmo, i pouçivsci na dobro xivglienye, i na ostavglienye grijha, i na fse ono çto moxe pruditi spasenyu duscee gnegove, à navlastitò na priyatye milosti Boxye, ima-mu obyaviti, i navistiti ù kolikoy poghibili nahodise, i da-

C nie

nie odrifcen od grijhov gnegovih.

A onih koyi imayu odluku oftaviti grijh, ima ih utifciti, i predloxiti gnim vfanye profcchienya, i da milofardye boxye, i karv Ifucherftova, koyu za nas prolil yeft, hochie nadopuniti pomagnkanya od fvidenya. i skrufcenya gnihova, i fsa oftaala pomankanya, koyabi bijla ù ifpoviidi gnihovoy: liftor da iftino, i çifto ifpovidili yefu fse grijhe, od kih fpominu imayu.

Alli oni koyibi bili mnogo oslabglieni, i priftrafceni radi grihof fvoyih, ili koyibi od vech potanko cidili, i fsaku malu ftvar veliçili, imayih Ifpovidnijk pomochi, pozdvignuti, i ukripiti milimii riçama, i prikazanyem velikoga milofardya boxiega, i takoyih gliubezni vò utifciti, i uftanih, i nadanih vçiniti. I ako bi potribovalo, ima Ifpovidnijk nafe vazeti tegotu gnihovu, i rechiyim, da on vazimglie vifce febe odgovoriti Bogu za gnih. I kadabi tako potribovalo, moxe ovim ovako slabodufcniim rechi, da grijfi gnihovi nifu tefcki, ni velici; nego malli.

Po koyi put Ispovidnijk, ima pomochi ù zadovoglnu uçignenyu onoga, koyife ispovijda.

POKOLE zgoru reçena ifpravgliena budut. Ako yeft potribba povratiti tuye, fcchiettu uçignenu, ili dobar glaas, i poçtenye

ye vazeto, i ozloglaſceno: imaſe pokornomu fsakoyako dati na znanye, da od potribee yeſt takaa povratiti. I prem da pokornijk reçee da hochie povratiti, i ſverſciti çto duxan yeſt, ako Iſpovidniik oçitò moxe proſuditi, da ta nechie tako vçiniti: moxe-mu, i imamu rechi, da ù tom moxe pruditi, pogoditiſe, i naçiniti s'onime komuſe ima povratiti. I prẽ da-ga Iſpovidniik odrijſcii, niſcchie ne magne ima-mu tverdò zapiliti, i rechi da ako ne povrati, ili ne ſverſcii çto duxan yeſt, vas plod, i fsu koriſt od iſpoviidi ſvoyee izgubiti hochie.

A od onih koyi kaxu bitti malò gotovi, i malò pripravni na povrachienye, nimaſe vazimati oſobito obechianye, ni magne priſega; nego ù kazeh, koyih zakon odredil yeſt: od koyih zdolu govoriti hochiemo.

Za tim paka, prie ner odrijſci, potribuye dati pokorniiku sakramentsku pokoru; i prociniti ſe ima, da ta pokora ne budet ù ſcchiettu, il ſckodu tretoga: kako rechi: ktobi tuyemu slughi, ki na goſpodara ſtoyi, dal za pokoru putovanye daleçno, tako dabi goſpodar oſtal bez sluxbee, koyu ta sluga duxan-mu yeſt çiniti: ili da mnogo poſtii, yerbi omlohavil, i tako nebi mogal yakò, i ſnaxnò sluxiti, i rabiti goſpodaru ſvomu.

Imaſe zamiriti da za grih otayni, nimaſe dati oçitaa pokora, po koybiſe moglo paſti ù

ſumgnu od oçitovanya grijha.

A koko priſtoyi dati veliku pokoru za grihe. Dijmo da bogliee yeſt dat-yu magnu, ner grijh doſtoya, negoli vechiu, (prem da ù iſtinu ovo dillo pokornoo daano ù Sakramentu od Pokayanya, ili iſpoviidi, ſvarſceniye, i boglie yeſt za doſtoyati pri Bogu; à to raadi kripoſti, i oblaaſti kgliuçij Czriquee ſvetee: bogliee dim, i prudniye, nego pokora, ku çlovik po vogli ſvoyoy çinii,) paçeli ova pokora ima biti podobita, ne toliko velikoſti, i verſti od grijha, (od koyega niſcchie ne magneli imaſe vazda ſczina imiti) koliko bijtyu, i verſti onoga, komuſe podaye. Yer onim koyi yeſu pripravni, gottovi, i dobrohotni vechioy pokori, timſe vechia dati moxe: à mlohavim, koyi iliyoyſe ne podvexuyu; ili kaxu da nete ſvarſciti veliku pokoru; timſe ima dati ona pokora, koyu Iſpovidnijk proſudij, da ſverſciti, i uçiniti hotee. Niſcchie ne magneli potribuye (kako rekoſmo) daſe vazda pro cini grijh, i daſe ima prigled k'gnemu, kakov yeſt.

Ima tolikoyer Iſpovidnijk dopuſtiti, da pokornijk moxe odkupiti, ili prominiti pokoru, kako rechi, obratiti pokoru od poſta, ù almuſtvo. A kadgoder potribuye da oſtavij pokornijku uçiniti onu pokoru, koya-mu ugodniya yeſt. Kako da-mu reçe: Sinko moy, za pokoru tvoiyh grihof uçinij ovo; i ako-ti

to nie

to nie ugodno, uçinij ovo drugo.

Na konacz; boglie yest dati-mu pokoru malahtu, i lagahtu: neghliga odpustiti xalostna, neutiscena, i neuffana; raadi tesckosti od pokoree.

Da kadase daye malla pokora, imase rechi, i pokazati pokornomu, koliko dostoyan yest vekſce pokoree. Buduchi da ù pervagne vrijme za ſsaki ſmertni grijh davaſcese pokora ſedam lijt, kakonoſe çtij ù Dekretu na razluki 22. q. 1.

Da ako Parohian, ili Duhovnik uzboyalbiſe, rekſci tako, da pokornijk hochieſe velmi priſtraſciti, i pasti ù neuffanye ſpaſenya svoyega; tada ne ima to rechi. Paçeli hochie biti dillo od miloſardya gliubkimij beſidami nagovoriti-ga, da uçinij pokoru, i zadovoglstvo ono, ko ſam hochie: dafsci-mu na znanye da ono çto pomagnkaa, i ulijſci od dobrovoglnee pokoree na ovom ſvijtu: to hochie svakoyako terpiti, ili ovdi, ili ù otribnom ſtanu, to yest ù Purgatoriu. I ſsakoyako ima-ga moliti, i ſviſtiti, da uzmarij, odluçij, i uſpomgnij uçiniti, i svarſciti pokoru ù miloſti boxioy.

A miſal, i konacz Iſpovidnijka dayuchia pokoru, ima biti ſsà upravgliena na potuçenye, izguglienye, i zagubglienye grijhof; i tako akoſe ù protiſnih ſagriſciuye: pravo podobayet privijati lijke protiſnee, to yest, da

proti-

protiva lakomosti, podadese pokora almu-stva, il milostignee: à protiva bludu pultenomu, poost: à protiva linosti slusciania rijçi boxyee, damuse dade pokora hoditi, i nastoyati na pripovidanya slova boxyega, i da çinij molitvu, za isprositi miloost boxyu. Kako rechi sedamkrat Oçenasc, i sedam Zdrava Marie sedmim daarom Duha Svetoga, i kripostem protiva sedmijm smertnijm grijhom; à pet krat Otçenasc, i tolikoyer Zdrava Marie, za dobro ponovglienye, i upravglienye ochiuchienyij, i umeh tila nascega: i troyekrat Otçenasc, i Zdrava Marie, na poupravglienye triyu fijl, ili kripostij duscee nascee, to yest, Razuma, Pameeti, i Vogliee: ili neka isprosij milost, dase budee dobrò nosijl z' Bogom, s'Iskergnim, i sobome samim.

Prudij yoscchie kadgoder dati pokoru, da se imaa vklagnati od vzrokof grijha, nekamusu pripriçeni vzroci sagrihovanya: kako rechi, da nijma pristupiti k'tomu mistu: da nijma proyti tuda, ili tuda: da nijma s'tijm çlovikom govoriti: da nijma vlisti ù hixu, ili dom toga, ili toga, i proçaya takova. I tolikoyer poveliti-mu nikoya preyaka, i moguchia uzrokovati spasenye gnegovo, kako rechi, da fsaki osmij, ili petnadesti daan ima ispovidati grihe svoye. A ova napokogna moxese spasitegnò dati onomu, koyibi dobrovoglnò priyal vçignenye takova dilla, za pokoru.

I vele

I velè dobro zamiritise ima, da prudnò yest davati pokore onim navlastitò, koyi çestò vpadayut stonova ù grijh: dijm pokore od çignenya, i dillovanya ka prebivayut: kakono yest Almustvo. Yere yesu nicij, koyi sumgnee od pokoor dillovanya koye ne prebiva, (kakono yest Molitva) prudili çto neprebivna pokora yosc i po ostavglienyu griiha, onijm kisu-yu vçinilli, i svarscilli ù smertnom grijhu.

Budi zadovoglnò çto do sad reçeno yest od drughe pomgnee, i haari Ispovidnijka, koya raabi, i diluye okolo materiæ ovoga Sakramenta: koya materia, yesu dillovanya pokornoga, ili onoga, kise kaye: à navlastitò buduchi izreçeno govorenyem podobitim onijm, koyi imayu potribbu vekisce pomochi: kako koyi retkokrat, i ne dobrò ispovidayutse.

Kakose ima ispovidnijk nositti s' onimij koyi imayu potribbu magnee pomochi.

BVDVCHI, da yesu paka niçij; koyi çesto kraat, i dobrò ispovidayutse, i kij od Ispovidnijka poznani yesu; Ovijm zadovoglnò yest sliisciatsci gnihovu ispovid dati pokoru; Akobi ne bijla kagod potribba datti gnim kugod pomooch protiva komugod pomagnkanyu, ili kogod utiscenye; ili dobronukanye; ili pouçenye.

Nicij paka yesu koyi çescchie krat ispovidayutse, da li ne toko dobrò, kako potribnò yest; ovi imayu biti pomoxeni, nauçeni, i uvixbani v'onom, ù çemu lisciuyu, ili pomagnkavayu. Yere ako Ispovidnijk vidij, da nijsu dobrò protresli, i razabrali conscientiu, to yest svidenye svoye; ili da ne izgovarayu napunò, i razumnò grihe svoye; tij imayu upitani biti, po redu Ispitovnijka, koyega hochiemo zdol poloxiti.

I akose vidij, da nie ù gnih bolest grihof, ni stanovita odluka uzderxatise, i uklonitise od grijha; ili zadovoglnò uçiniti, ili dayim lisciuyu, i magnkayu one stvari, koye na ispovijdi potribne yesut; s' timij Ispovidnijk mochichiese sluxiti likariama, i naçinij zgoru reçenimij onako, kako posudii, da toy potribbi podobayet, po razboru, i razumu svoyemu; koyi razum ima uspodobiti versti, i bityu onoga çlovika, koyega sliscia, i vrimenu kolikoga imaa.

A onih, koyi redyekrat ispovidayutse da dobrò, à kaxu da dobrò, i spaseno razabrali, i protresli yesu svidenye, il conscientiu svoyu; nie potribba ispitovatti, razve akobi mudar Ispovidnijk ne posudil, da çtogodi oscli, i upustili yesu na ispovidayu, ili çtogod tako kupò, i pokrivenò rekli, da im nij razumijl, ili ako çto nebi potribovalo rechi, i upitati, za pou-

pra-

pravglienye xivglienya pokornoga; ih korisk duhofnú gnegovu. Yer tada uçinifsci koliko tomu zadovoglno yest; nie potribno ispitovatiyih ù daglie.

Yoscchie oni, koyi lijcem, i dillij kaxu bolitise zadovoglno grijhof svoyih, i imiti stanovitu odluku ustegnutise od grijha, i ukazasce ù ispovidanyu dasuyim tescka, i gorka ona, kaa ispovidasce; s'timij nie od potribe è mnogò govoriti, za izbuditi bolest grijha ù sercij gnihovih, i pomarzenye na bezzakonia, i uklognenye od zlodeanya; da saamo taknufsci ova ù kratko; kako da Ispovidnijk hvaalis i potvuardyuye ono, çto pokornijk dostoynò procigniuye okolo grijhof svoyih, à navlastito okolo veksçijh, ukripijfsci pokornijka da ima uffati stignuti prosçchienye, i ako bi potribovalo utiscifsci-ga, ima Ispovidnijk prijti na dobra svittovanyà za napridak spasiteglnij; za tim ima prijti na lijk, i pomoocli pokornijka.

Da akobi pokornijci kakogod pokazalli, da pomallò i slabò marze na grijhe svoye, i neimilli zadovoglno odluçenye usteghnutise, i ugderxatise od grijha; potribno yest, da pobox nij Ispovidnijk pomoxe ovijh onima pomochmij, koye zdol nasliduyut, onako kako prosij verfta, i bitye çlovika pokornoga.

Sada govoriti hochiemo od Odriscenya, koye yest Forma, to yest Obrazye, i sverha

od ovo-

od ovoga Sakramenta.

Da yere ù reedu posluxenya, i dillovanya ovoga *Sakramenta*, one ﬅvari idu na prid, koye prudee, i priﬅoyee sverhi reçenoga Sakramenta, zato od gnih prie govoriti hochiemo.

Od ſverhee ovoga Sakramenta od pokayanya, ili pokoree.

POGLAVYE III.

TROY plood yeﬅ ovoga Sakramenta. Pervi plood yeﬅ da pomiruye naas z' Bogom po miloﬅi, kom ﬅixemo odriſcenye grihof: i k'ovomu prilagayetſe mijr, pokoy, i utiſcenye duhovno.

Drughi plood yeﬅ pobolſcianye, ponovglienye, i ponaçignenye xivota ù napridak.

Treti plood yeﬅ umnoxanye miloﬅi boxaﬅvenee, i kripoﬅij.

Pervi ovi plood, i pervu ovu koriﬅ, ka yeﬅ navlaſtochie dillo, i konacz ovoga Sakramenta ﬅixee, i priyimglee pokornijk po dilijh yure reçenih: to yeﬅ po *Skruſcenyu*, i po *Ispovijdi*, i po *Zadovoglno uçignienyu*: priloxifsci *Odriſcenye*, koye po ſilli, i kripoﬅi kervi Iſucherﬅove naverſciuye neſverſcnoﬅ tih dilloyanyij i çignenij.

A na doﬅighnutye drugoga, i tretoga plodda, i

da, i koristi pokornijk uprafgliayetſe po ſvittovanyu gliubiteglnoga Iſpovidnijka, koye ſvittovanye, i uprafglienye ima biti onakovo, kakovo pokornik priyati, i razumiti moxe.

Naçin po kom Iſpovidnijk pomaga pokornoga na pouprafglienye xivglienya gnegova.

IMA Iſpovidnijk nastoyati, da ſe pokornijk uputi na poupraſglienye svoye protiva pomagnkanyem svoim: nayprie yakom vogliom, çeſtokrat ponaſglianom ne uvriditi Boga, i gnemu ſluxiti, kako Stvoritegliu ſvoyemu, i yako opriitiſe zalijm mislem, iz koyih ostala zalaa zniçu.

I ova ſtvar tadaſe çinij, i ſverſciuye, kada çlovik ſam po ſebij kara, i ſvadij grihe ſvoye; pominayuchi kako Bog yeſt blizi na oſvetu, i oſudienye zlodeanya. I tako daſe uteçe k'svetomu dobromu Angelu ſtraxniku ſvoyemu, i boxyim Svetim; a navlaſtitò k'Iſucherſtu propetomu, i k' mayci gnegovoy blaxenoy Divici Mariyi, kako ſtechioy pri Sinku ſvoyemu viſechiu na Krijxu: ù kih vidit hochie, koli derxan yeſt opritiſe grijhom, za koye grijhe Iſucherſt pravedan toliko terpil yeſt, i ke ù ſebi taç gliutò pedipſal yeſt: Govorechi kegod ſvete molbe, i peſni, kako rechi: *Boxe na pomoch moyu poſpeſci: Serce çiſto ſazdaj v'me-*

v'meni Boxe moy: ISVS, MARIA, i takaaǂ inaaǂ.

Prudij tolikoyer pominati dobrotvoryaǂ boxya, i imati pred oçimaa xeſtoke mukeǂ, kijm griſcnijk podloxan yeſt.

Prudij çeſtokrat ſpominatiſe od ſmerti, koye neznamo ças, ni hijp; i od ſtraſcnoga ſuda boxyega; ki na ſudu hochie biti ſvidok, ſtrana, i ſudacz, to yeſt da-chie nas ſvaditi, zvatti na ſud, i ſuditi.

Prudij tolikoyer, da kada çlovik padee ù grijh, tudie, i on ças daſe pakaye, i raadi toga grijha, da on ças ſam ſebij dade, il vazme naſe kugod pokoru; odluçifsci na vrijme ko odredyeno yeſt, vernò iſpovìditi grijh oni, i oſtalij: inakò uçinifscij, ima znatti, da yedan grijh tegotom ſvoyom potexuchi drugogaǂ za ſobom, moglobimuſe zgoditi dabi-ga grijſi pokrilli, i poterli.

Prudee Miloſcchie, il Almuſtva: Dobraǂ druxina, il dobro tovarisctvo, à uklagniatiſe, i bixati od zaloga tovarisctva.

A poglavne tri ſtvari yeſu, koye moguſeǂ fsim ſpaſiteglnò predloxiti.

Perva yeſt, da yutrom prineſuſe fsi Bogu, ſpomenufsciſe, kako Iſucherſt bij prikazan, i prineſen na Krijxu za nas; i da proſee od Boga miloſt, da ne dopuſti nam oni dan popuznuti, ni upaſti, navlaſtitò ù oni grijſi, naǂ koyi vechma prighnuti yeſmo: i rechi: Otçe naſc,

nasc, Zdrava Marie, i Veruyu ù Boga, i proçaya.

Druga yest, koya naybogliee nochiu moxese uçiniti, à to, da çlovik pokoyno vas ù se vratifse, iskufij, i razgleda po tankò; i gliubiteglnò sam sebe, i xivglienye svoye, i orayna svoya; razmiscgliayuchi udiglie velika dobrotvorya, koya od Boga prijal yest; i velika zalaa, i nesaznanya, koya my gnemu povrachiamo; prosechi, i molechi gada prosti; uçinifsci tverdu odluku podobriti, i poboglsciati xivot, reksci: Otçenasc, Zdraua Marie, Virovanye, i ako hochie Psalam: *Ki prebivaet v' pomochi Viscgniago*: i inaa.

Treta, da çestokrat ispovijda Redovnijku svomu grijhe svoye; Yere ova çesta ispoviid yest na misto mnoghijh pomochij, i likarij, i mnoga ina v'sebi uzdarxi, koya dobra, i spasiteglna yesu.

Od ovijh koya rekosmo, çtose ima predloxiti pokornijku, razboor Ispovidnijka prosuditi, i prociniti hochie. A nikoya kaa videt se vechie od potribbee, ta se imayu to vechie govoriti pokornijkom, i uçiti, nekase to boglie na pameeti derxee, i pominayu.

I akose vidij, da pokornijk yest pripravan, i xeglian priyati svitta, à dase moxe uzboyati da zabude onaa ka-muse reku; moxee Ispovidnijk çiniti da poloxi v'pijsmo onij svit, koyegamu daye, ili dase v' prigodnie vrijme povraati,

vraati, i da-mu-chie dati upiſano ſvitovanye gnegovo.

Priproſcchjim, i neumichiim pokornijkom od potribe yeſt govoriti ſtvari ponixniye, i malle, koye laſno razumitiſe mogu; i poveliti gnim malle ſtvaari: kako rechi, da ù yutro reku trikrat Oçe naſc, i trikrat Zdrava Marie, protiva mislem, riçam, i dellom zalijm, i yednom da reku Virovanye, to yeſt Synvol Apuſtolskij. I akobi ovo ne umilli, tribuye ih gliutò pokarati, i poveliti im, da ihſe nauçee.

Nochiu tolikoyer da reku iſtaa moglenya, i Virovanye: i po vechia uzdanya hvaal da uzdadut Bogu Goſpodinu, za velikaa dobrodanya, i dobrotvorya gnegova, proſechi milloſardye gnegovo da proſtij grijhe, i da ih çuva, i shranii; odluçifsci tolikoyer ù ſerczu ſvoyem poboglſciati xivot ſvoy, i uklagnati ſe zla çignenya.

Imayu tolikoyer ſviſcchieni, i nauçeni biti, da ne priſtayu ù ſerczu, ni ù misli ſvoyoy zalomu pomiſcglienyu niednomu, i da çeſtokraat iſpoviidayu griihe ſvoye.

A yere vechie kraat zgayaſe, da mnozij grijſi imayu yedan, ili ù iſtinnu mallo korenya, ili xilya, s'kih zniçu, i raſt u; Iſpovidnijk mudar ima gliubiteglnò, i pomgnivò zamiriti tee xille, i ti koreni grihof, to yeſt uzroci glavnij, i naçelnij, s'kih radyayuſe, i çinee

taa

taa prigrifcenya ; i ti koreni, i ti uzroci tribuye da podkopa, i izguli, prilagayuchi-yim, i priviyayuchi one likarie vlafcchie, kimij budee mogal zaterti-yih ; od kih likariy zdolu hochiefe govoriti. I ima fvittovati, i izbuditi pokornoga, dafe arve, i biye s'yednim, ili z'dvima onimij pomagnkanyi, ili uzroczmij, iz koyih mallo ne da fva oftala pomagnkanya ishodee ; à to moxe pokornijk uçiniti, ponovifsci odluçenye misli fvoye na dobro dillovanye, i fvakdaagniim ofobitijm iskufcenyem i razgledanyem xivota fvoga, pridruxifsci ovo iskufcenye s'odluçenyem zgorureçenijm, yofcchie po inomu liçenyu, i inoy utihi, kafe ima çiniti, i priviyati kripkim, i udiglnim naslidovanyem duha, i pomgnee kripoftnee.

Protiva onomu pomagnkanyu, koga cich tkogod çeftò vpada opet v'on iftij grijh, ko pomagnkanye Latinim yezikom govoriitfe, *Recidiuum*: pravij Gerfon Cancellir, da ovu utihu, i ovij lik daval yeft nikoyi Nauçitegl, to yeft da peet ftvaarij priviyal yeft, za zaliçiti rannu od ovoga pomagnkanya, priftafsci nifcchie ne magne pokorniik, i podloxifscife tomu lijku.

Perva yeft, da kolikokrat, i vazda kad zgayafcefe takof grijh, on komufe zgayafce bifce derxaan za tim griihom fuho poftiti, to yeft ò kruhu famo, i vodi.

Drugo, da reçee nikij odredyenij, i pobroy-

broynij broy Psalmof.

Treta, da poskitii, i dade ubogomu kugod stvar tomu grifcniiku dragu, ili pineza, tolko, koliko na gnegovo stanye pristoyascese.

Csetverta, da v'rok trih daan pokle grijh uçijni imaase ispovidati. Tako da straah ovakovee nadstoyechiee gnemu pokore mogal bi pomochi, i uyaçiti kerhkost, i slabu mooch i vogliu pokorniika, i odvratiti gnega od prigriscenya.

Peto, da prema er povaglien, i primoxen od napasti, pristanisce grijhu: nisechie ne magne da prie reçee nikoye molitve kleçechi na kolinih; yedabise milosardnij Bog smilil na gnega, i meyu çim molitvubi çinil, yedabiga nadahnul neuçiniti griiha.

Ove utihe, i ovee likarie ima Ispovidnijk predlagati pokorniikom ne saamo kako prudne, i koristne, da usillovatise ima nagovoriti pokorniici na takove pokore; Yere ni moxe ni potribuye, ni prudii sillovati pokorniika da ih podnesee, ako nechie.

Taistij Nauçitegl ù grijsih veksciјh, i gardniyih, kada çlovik pervom upadasce ù grih, davasce pokore podnosne: Da na uspomenutye milosti koyu prie imisce, a raadi grijha izgubil yest, davasce çtogodir mallahto, i laino fsakdagne, toyest, da fsaki dan on griscnijk reçee Oçenasc, i Zdrava Marie; ili

çto-

çtogod ino takmeno lasno; i malahto; tako da pokornijk fsaki dan bude mogal nadopuniti ono, çtobi drughi dan po frichi upustil.

Od mladenacz, ili dicee tolikoyer priyimasce obechianya, da li ne s'prisegom, dase hocee çuvati, i uklagnati od nikoyih pigriscenyij, poveglιuyuchi-yim tverdò, da oni ne budu inim pervi uzrok od prigriscenya, i da ne upadut u verstu gardnu; i nagovarasce, i uçasce-yih, da ne bixee od dobrijh Ispovidnijkof, ni od dobroga tovaristva, i drusstva; i da imayu çtiti kgnighe svete; i od dobroga, i sveta nauka.

Poki naçin Ispovidnijk pomagaet pokornoga na umnoxanye milosti.

TRETI plod, korist, prud, i konacz ovoga Sakramenta yest umnoxanye milosti, i kripostij, na koye umnoxanye Ispovidnijk privodij pokornoga svoga uçechi, i molechi:

Prie fsih, nagovara-ga, uçij, i mollij, da ù dobro uxiva, i obrachia milost, koyu priyal yest, uzderxechi, i pomgnivò sahragnuyuchi fsaku çistijgnu duhofnu, nastoyechi dobru dillovanyu, poli kripoost, i mooch gnemu od Boga daanu; à navlastitò onijm dellom, koya yesu do pruda, i pomochi, i gliubeezni k'Bogu, i k'Iskergnemu; buduchi, i nastoyechi biti saznan Bogu, saz-

podategliu fsakoga dobra, po udiglnomu pominanyu dobrotvorya priyatoga, i po uzdanyu hvaal, i çaasti gnegovoy milosti.

Drugo, da stvoree, i uçinee sebe vridnih, i pristalih, i kako sudi priyatnij, na priyatye novee milosti, à to Pravednostyu od misli, i fercza, kom pravednostyu, i dobrotom xeliti budu fsaka dobraa, i svarscnosti, ne samo za se, da i za pomooch iskergnih: à fsee na slavu boxyu; veliçastviem velike xegliee, udiglnee, yedinee, nenasitimee, i sversceno delateglnicee, vridnee na fsaka dilla, koyaa prigone, i prighibgliu çlovika na umnoxanye milosti, i umiglienijm ponixenyem, i smerenyem, razgledayuchi vazda ona pomagnkanya, i slabosti koye ù gnem yesu; ne uzdayuchise nigdar ù sebe samoga; odmichiuchise vazda od gliubavi sebe samoga.

Treto, da se imayu dobro sluxiti onijm orudyem, kijm razum, i xeglia nascia obikuye stizati vodu od milosti, kakono yesu çtenye, slusciany e slova boxyega, razmiscglianye duhofno, molitva, à navlastitò mislima, to yest koyase misalyu, i sarcem çinij, priyimanya svetih Sakramentof ispovijdi, i priçescchienya tila Isucherstova.

Cetverta, ima Ispovidnijk pokazati pokornijm svoyim istoçnijci, iz koyih imayu çerpati milost; i nay prie imase izbuditi bogogliubezan gnihova, k'Angelom dobrijm, k'sve-

k'Svetijm, à navlastitò ka blaxenoy i preçistoy Divici Mariyi. Paki tsi imayu pouçeni, i moglieni bitti, da isçchiu, i molee slughee boxye xivuchie na tem svitu, da oni molee, i prosee zá gnih, i yosçchie da fsi nastoye biti dijlnici dobroga dillovanya gnihova.

Da yere obilatiyi, i xiviyi yest istoçnijk drughi Isucherst hodatay, i sridostatnik meyu Bogom, i çlovikom pokornici nauçeni imayu biti, da iz gnega xivoga istoçnijka od milosardya mnogo çastò çerpayut, gnega gledayuchi, kako priliçnijka fsih kripostij, kako ki za nas dostoyal yest, i koyi hochie, i moxe umnoxati nam fsaku milost; paçeli nas na to zove govorechi, *Sverſceni budite, kako i otaç x vaſc nebeskÿ ſverſcen yest*, i proçaya.

Da oda fsih obilatiyi, i puniyi yest treti istoçnijk, iz koga k'inim istoçnijkom voda od milosti protiçee, à to yest obilye boxastvenno, Dobrota, Gliubav, i ostaala koya izbudyuyu ustanye v'Bogá.

Da yere (kako çestokraat svistiti potribuye) fsi fsaka razumiti nemogu, mudar Ispovidnijk ima nastoyati, i razabrati, dá za umnoxanye od milosti, fsakomu yedno po yedno bude govorijl, onako kako tko bude razumiti mogal, i one stvari, koyesu podobite onomu, s'kime govorij. I ù istinu po naçinu zgorareçenomu, vernij fsakee verstee mogu biti pomoxeni.

Nu sada prema da stanovita riç yest, da stanye i razlog od svittovanyi, to yest stanye od Divstvaa, çistochie, i Reeda, i proçaya: vechie prudij, i pristalniye yest na umnoxanye milosti, negoli stanye od zapovijdi, i poveglienya ù onih, koyi na to stanye sazvani yesu: (çesa cich zovese stanye, i yestvo od sverscnosti) niscchie ne magne ne potribuye onij ças sazivati pokornijci na stanye reçenee sverscnosti, paçe ni onih, koyi na to dobri, i vridni yesu. Yere mnozij toliko vechie od toga bixee, koliko vechie çuyu da nagovarani yesu na priyatye takova stanya.

Niscchie ne magne dobro, i nadano yest, (kako malo prie rekosmo) poteghnuti takovi gliudi vrijdni, i pristalli na dillaa, i stanya sverscniya, i koya blixe spasenya yesu, i razumno upitatiyih od nadahnutya boxyega, to yest zoveliyih nadahnutye boxye na verhovniye, i sverscniye stanye xivglienya, i rechiyim, da ako çuyu ù sebi kagod takova ganutya, i nadahnutya Gospodgnaa da se nimayu protiviti, nego da pristati imayu k'sazvanyu Gospodinovu. Da ako ih ne çuyu; dase pridadu ù fsemu gottovih na fse ono, çto Bog budee hotil, i çto gnemu ugodno budee. I akose s'pogodom moxe, dobro yest buditiyih na dellaa duhovnaa, ili zgagnati ih na onaa dobraa dillovanya i blagotvorenya, na koyaa vechie prighnuti yesu.

Da

Da ako mudar, i bogogliuban Rędofnijk zamirij, i procinij: da oni koyiſe gnemu iſpovijda yeſt tako upravglien, da dobro, i prudno yeſt, zvatti, nagovarati, i priveſti gnegą na put, i ſtanye od svittovanya, taa Redofnik neima za niſcchie oyti, ni oſtaviti tu prigoddu, ili na iſpovijdi, ili da zazove toga pokornijka svoyega vanka iſpovijdi da prijde s'gnime razgovoritiſe: i tada ù razgovoru duhofnomu pomenuti gnemu, i nagovoriti gnega; da prijme, i obgherlij ſtanye svittovanyij Goſpodinovih.

I ova budite reçena od sverhee, i koncza Sakramenta, ili svetbee od pokayanya, ili Pokoree.

Sada hochiemo govoriti nikoliko ù ovom napokognem miſtu od Odriſcenya.

Od peçali, i baari, koyu Iſpovidnijk ima imiti okolo Odriſcenya.

POGLAVYE IV.

PO nauku, i odluçenyu ſvetoga ſelenſkoga Zbora Florence, Forma, naçin, ili obrazye od Odriſcenya yeſt: *Ya te odriſciuyu*: i toliko vaglia rechi: *Odriſciuye te*, i proçaya. A oſtale ſtvaari yeſu od podobnoſti, i çaaſti, to yeſt poloxenye ruke na glavų pokornijka, i one ine prosbe, i riçi, koyeſe

govoree prie odriſcenya, i po odriſcenyu; à niſcchie ne magne takove riiçi ne imayuſe odoſtaviti.

V poiſpovidanyij kratciih: zadovoglno yeſt rechi: *Gospodin naſc Iſucherſt odrijſci tebe, i ya oblaſtyu gnegovom meni, premda nedoſtoynu Sluxitegliu dopuſcchienom: odriſciuyu tebe nay prie od ſsakee uzee prokleſtva, obuſtavglienya, i opovijdi, koliko moxem, i koliko ti potribuyese. Za tim odrijſciam tebe od ſsih grihof tvoyih, u ime Otcza, i Sina, i Duha ſveta.*

Od obuſtavglienya ne potribuyet daſe ſpomina uçinij, ako pokornijk neima koigod red diaçki, ili Redoſniçki na ſebi.

Da v'iſpovidanyij veliciih, i puniyih, pokole pokorniik reçee: *Zato molijm preblaxenu Divu Mariyu*; i inna koya naſliduyu: *I tebe Otçe da moliſci za me, i proſim odriſcenye, i pokoru*. Rekſci Iſpovidniik ona, koyaſe imayu rechi, i dafsci-mu pokoru, hochie rechi: *Pomiluy te ſsemoguchi Bog, i proſtifsci grijhe tvoye, privedi tebe v' xivot viçgnij*. Pakaa podvigſci ruku viſc glave pokorniika ima rechi: *Gospodin naſc Iſucherſt odrijſci tebe*, i ſse inoo: *i ya te odriſciuyu*; i oſtala kako u Formi, ili obrazyu odriſcenya: *V' ime Otcza, i Sina, i Duha ſveta, Amen*. Paka odnamſci ruku ima rechi: *Muka Gospodina naſcega Iſucherſta, i doſtoyanya, i utexanya blaxene Marie vazda Dive, i ſsih Svetih, çtogodi dobra uçiniſci, i*

çto-

çtogodi zla podnesesci budi tebi na odpuscchienye grijhof tvoyih, i na umnoxanye milosti, u plachiu xivota viçgnega. Amen.

V odrisçenyu nimase prilagati niyedan ogovor vrimena prisciastnoga, kako rechi: Odrisciam te, ako pokoru uçiinisc; yere potribuye virovati pokorniiku, koyi na ispovijdi reçee, da hochie uçiniti, ili povratiti.

A on Ispovidniik koyibi neznaal, yelli odriiscil pokorniika, ali nie; moxe rechi v'odrisçenyu: *Ako nijsi odrijscen, ya te odrisciuyu.* Yere v'yednoy ispoviidi nimayuse dati, ni uçiniti dvoya odrisçenya, ni dvakrat odrisciti oni istij griisi, prem da tolikokrat odrisçenye povratitise moxee, koliko kraat ispovidanye çinitse.

Yoscchie prem da Ispovidniik ne znade sta novito, da pokorniik upal yest, ili obvezan yest kimgodir proklestvom; niscchie magne ima-ga za dobro nadanye odrisciti, kako Latin govori, *ad cautelam*: koye odrisçenye od proklestva, imase prie uçiniti nego odrisçenye grihov.

Da akobi ki upal ù bezrednost, to yest ù Irregularitat, ili akobi sumgnia biila da ù gnu upal yest, od koye irregularitadi Ispovidniik ima oblaast odrisciti, ovako rechi moxe: *Odrisciuyu tebe nayprie od svakee zavezee proklestva, obustavglienya, i opovijdi* (to yest interdictum) *koliko moxem, i tebi do potribe yest,*

i odrifciuyu, ili dispenfi vam s'tobome v ifce bez redya, ili irregularitati, ako ù koyu upal yefi, ili ù koyu upal yefi radi toga, ili toga uzroka, (izrekfci uzroke onee zavezee, akoyih znade) *i povrachiam tebe na dillovanya zakonita: paka odrifciuyu te od fsih grijhov tvoyih, ù ime Otcza, i Sina, i Duha fveta, Amen.*

Onijm koyi raadi pofiglienya pravi, i razloga çigovagodi, ili radi oçitoga uvridenya prokleti yefu: tolikoyer çlovikom, koyi oçito grifcni yefu, kako rechi: onijm koyi pogliaa, i vocchia, ili inaa poxgafce, i poxarifce, ili porazifce, okgniaftifce, oçito filnovazefce, ili pofilifce Czrique; I oçitim tolikoyer kamatnijkom, i svetofilnikom, neimafe dati Odrifcenye, ako ne uçijne zadovoglno ftraani, koyu ofcchietili yefu, ili ako ne poloxe zaklad vrijdan za fcchiettu, ili ako yamcza, ili poruka ne dadu na fridu.

I ako platiti, zaklad poloxiti, ili yamcza dati ne budu moghli: naymagn imayu prifechi, ili zakletife, da çto nayprie moghli budu, hotee zadovoglno uçiniti.

A ù velicih prigrifcenyij, kakova yefu onih, koyi za oçito uvridienye prokleti yefu, ili onih koyi poxarya çinifce, od tih takovih imafe prifega vazeti, da ù napridak nete takia uçiniti prigrifcenya, koyih cichia upadayu ù proklefstva, da hotee ftaati, i biti pokornij, i podloxni zapovijdi, i povelenyu Svete Mate-

rec

ree Czriquee.

Da ako ki bude po sudczu proklet, i navisicchien za prokleta; toga Ispovidnijk odrisciti nemoxe; paçe-ga imaa poslati k'istomu Sudczu, da-ga on odrijsci, koliko pristoyi sudiscchiu, i osudienyu oçitomu, ili zvanskomu, prema da moxe biti odrijscen ù sudu otaynomu pokornomu, po komugod, koyi imaa oblaasti one, koye nicijm Reedom dopuscchiene yesu. A to odriscenye ima biti uçigneno, akose straani uvridyenoy, i osckodienoy zadovoglno uçini, ili ako taa straana na to pristanee: to yest, ako pristanee dobrovoglno tomu odriscenyu. Da akobi reçena straana suprotivillase, i nehtilla da odriscena budee, ako taa prokleti yest pripravan uçiniti ono, çto duxan yest, i çto ù gnemu yest; imase odrisciti ù ovom sudu od pokore, ili ispovijdi.

A ù prigoddi tiskne, i napokognee potribee, to yest kadse çlovik nahodi na konczu smerti da mret; fsaki Redosnijk (nemoguchi tako berzo ili on, ili ta kise na tom çasu nahodi imiti, ilise utechi k'viscioy starifcini) moxe fsakoga od fsakih grijhof, i zavez odrisciti. Da ako ta pokornijk za tada ubighnee od smerti, ili od takove poghibeli; imasee prikazati onomu, ki Naçelnik, ili Stariscina yest za raadi zaveez gnegovih; da li ispovijd ne imase povrachiati, ni stonova uçiniti.

V op-

V opchienij, i oçitijh proklestvij, kadase odrisciuyu, imayuse taa odriscenya çastnò çiniti, i solennò: i obsluxiti fsa onaa, kaa pisana, i reçena yesu ò tako çastnijh, i solennijh odriscenyij.

Mertvi yòscchie mogu biti odrisceni od proklestva; à to prudij, neka tilo onoga moxe biti ù svetu mistu pokopano, i dase zagnega moglienya çinee ù onoy Czriqui, i proçaya. I ova budite zadovoglno reçena od Odriscenya, ko yest Forma, Obraz, ili sverscenye ovoga Sakramenta od Pokayanya, ili Pokoree.

* * *

PRED-

PREDGOVOR VISCE NADODATYA DIRECTORIA, ILI ISPRAVnijka.

BVDVCHI mij zgoru govorilli, nay prie od protresenya pokornoga, paki od pobogliscianya, i poupravglienya xivota gnegova; obechiasmo rechi çtogodir od ispitovanya, i od vlascchiee likarie, ili utihee za gribe; i to vaglia da uzdamo. A yere meyu onimij, koya pristoye ka zadovoglnu uçignenyu, visce vsih, i poglavnim naçinõ, povrachienye tuyega potribno yest; Toga cichia, bochiemo i od ovoga po vrachienya nikoya nadodati, i priloxiti: neka pamoxemo Redovnikom, koyi nijsu toko nauçeni, nisu mnogo rabili okol ovoga dilla. Napokom u kratko bochiemo stisnuti, çto posudismo da Ispovidniku zadovglno budee, od Vz czriquenib; to yest od Proklestva, od Obustavglienya, koye Diaçki zovetse Suspensio; od Opovidi, zabragnenya, ili ogovora, çto diaçki zovese Interdictum; i od zamire Irregularitati, çto tumaçiti moxemo Bezredye.

ISPITOFNIK.

DVOYE ispitovanye, ili dvoy Ispitovnijk, postavgliayetse. Yedan nikoliko razlitiyi, il prostraniyi, i pulniyi: pripodobglien ispovijdem onih navlastitò, koyi imayu veksciu potribbu od pomochi Ispovidnijka, da razuvide, i privedu na pamet grijhe svoye: à drughi kratchij na çisla, i mire.

A yere onaa, koyase zapovidayu ù Osmoy, Devetoy, i Desetoy zapovijdi mnogo skupgliena, ili sadruxena yesut s'onimij, koya uzdetxetse ù Petoy, Scestoy, i sedmoy zapovijdi, Ispitovanye prineseno yest k'pervijm sedmim Zapovijdem, koyim ù vechi dijl, i ostali tolikoyer grijsi privodetse, à to raadi, neka ù govorenyu kratkiyi budemo, a red da uzderximó. I neka Ispitovanye budeese çinillo okol zapovideh boxyih, nay prie od *Pomiscglienya*; paki od *Govorenya*, ili riçij; paka od *Vçignenya*, ili dillovanya: paka od *Osciastya*, ili upuscchienya. A niscchie magne, yere vidyasçese da nikoya od sedá smertnijh grijhof, nemoguse toliko lasnò privesti k'sedam zapovijdem; zato od triyu gnih hochiemo posobnò govoriti. A nikoya paka nikim stanyem, i verstaam od gliudij pridloxena,

xena, i pripodobgliena nasledovati hotee.
Nifcchie ne magne nechiemo govoriti od fsih; nego famo od onih grihof, koyi padayu, i imayu mifto ù ifpovidanyij.

Okol parvee zapovijdi Gofpodu Bogu *tvoyemu* da poklonifcife, i gnemu yedinomu da sluxifci.

V Pomifcglienyu.

NAYPRIE Ifpovidnijk ifpitovati ima od onih koya zgayayufe okol *Viree*. V çemu fagrifciuye on, koyi ne viruye, kako rechi: kibi bijl Nevirnik, Eretik, ili Poluvernik.

On koyi fumgnij ù viri.

On koyi potanko iziskuye, i priçafe, i pregovara ò çlaani viree; kako ki hotilbi famo virovati ono çto razlogom kaxetfe, à ne inoo.

On koyi ne razumij, ni fudij, ni darxij od Boga, i od boxaftvenijh ftvaarij millò, svetò, i bogogliubnò, kako ima virovati, razumiti, fuditi, i darxati praavi bogogliubak Cherftianin.

Za tim ifpitovati imaa od onih, koya yefu okolo *Vffanya*. V çemu fagrifciuye taa, koyi ne uffa ftighnuti blaxenftvo; ili neima uffanya ù naçineh, koyimij blaxenftvo doftixetfe; kako rechi: koyi ne uffaa od odrifcenya grijhof,

hof, od poupraſglienya xivota, od doſtighnutya kripoſtij, i od kripoſtnoga dillovanya, va dobrodeanyih.

Z' drughe ſtranee ſagriſciuye ù ovom on, koyi mislij ſtighnuti proſcchienye bez pokayanya, il pokoree.

On koyi protexe, i produxnye k'ſtaroſti, i k'ſmerti poboglſcianye xivota svoyega.

Napokom iſpitovati imaa od onih, koya yeſu protiva gliubavi, ka yeſt *Charita*. V çemu ſagriſciuye on, koyi veleſe daye ſtvaraam vrimenijm.

On koyi odluçil yeſt privriditi Bogu', i gnemu ne sluxiti, raadi ſtraaha svitoſnoga.

On koyi neçiſtivim ſercem, i nepravednom miſalyu sluxij Bogu ſamo za mijto, ili za ſtraah ili za pohvalu gliudij ſegaa svijta.

On koyi imaa mraaz, ugruſcchienye, i nenavidoſt na ſtvari boxaſtvene.

Vgovorenyu, ili riçah,

PRIHODECHI ſada na govorenye, ili riiçi: Va govorenyu, i riçah ſagriſciuye on koi potayal yeſt, ili riçyu, ili zlamenyem viru, prem da gnu ſercem nie potayal.

On koyi opſoval, ili blasfemal yeſt Boga, ili Sveetih gnegovih, ili prigriſcenyem; i uvridenyem nepodobnò imenoval yeſt ude, illi mochi Sveetih.

On ko-

On koyi ù sluxbi Czriquenoy vtisnul, i postavijl yest çtogod himbeno, laxivo, i ne yistino; ili sluxbi czriquenoy pridal yest koyegod neçistive, i gardne pesni, ili riçyu, ili tvaryu, ili vzglasçenyem.

On koyi izrekomicè, ili neizrekomicè sazval yest hudobbe, ili imil yest nagod, ili opchienye s' gnimij.

On koyi reptaye, ili mermorij protiva Bogu, yeremu ne dopuscchia, ni daye çto prosij, i çtobi hotil; kako rechi zdravye, i inaa proscenya gnegova, kako dabise Bog s'gnijm nepravedno, i nemillo nosijl.

V dillovanyu.

ISPITTOVATI ima pokornijka Ispovidnijk, yedase yest poklonijl inomu, nego Bogu latriom, to yest onom verstom klagnanya, ka pristoyitse samomu Bogu; I k' ovomu pristoyi, yedase yest povraatil na dillovanya, sluxbe, ili cerimoniæ Yudayske, ili poganske.

Yeda çinil yest çaare, ili bahorya, ili zakglignanya, ili uganke po zvizdah, po saagnah, petyu, ili lijtanyu ptiçyem, ili po xdrebijh, ili po vrimenijh, ili çasijh, i inaa takova.

Yeda ima pri sebi molitve nedopuscchiene à to se poznaye, i zamiruye po pisanyih, po

chara-

characterih, iliti zlamenyih, iliti po obsluxęnyu razlicih çislij, ili broya, i razliciih vrimenij, i çasij, i inih taciih.

Sagrisciuye okol ovoga, on koyi yest iskusceval Boga, prosechi viditi çudesaa, ne buduchi toga potribba; odaghnasci, i paryasci pomochi od drughih uzrokov, to yest nehtcehi sluxitise kripostmij, i sillama stvarij stvorenih, kimise moxe pomochi.

On koyi zlò, i ne faznanò sluxiise darmij boxyimi, uvridyuyuchi Boga.

V osciastyu, ili upuscchienyu.

SAgrisciuye ù upuscchienyu on, ki cichia straha klevetnikof, i proçayih zlogovoracz, il porughlivniikov zapuscchia sluxbu boxyu, pod koyu duxan, i obvezan yest; Koyi ne molli; ni çinij ostala, koya na çaast boxyu çinitise imayu.

On koyi neznade kaa potribna yesut za spasenye, i napridovanye duhofno: kako rechi, on koyi ne umij Deset zapovidij boxyih, Pet zapovidij czrique nih, Virovanye, Otçe nasc, i ostala.

Okol drughe zapovidi. Ne poimesc ime Gospoda Boga tvoyega v' tascchie.

V govorenyu, ili riçi.

VA ovomu sagrisciuye on koyi rotoom, ili zakletvom Bogom, Svetimi, Virom boxyom, i ostalich zakim krivò kunetse? on koyi prisixe, i tverdij onò çto nie istino, ili sumgnij, yeli krivo, i laaxivo ono, çto prisixe: stanovitò ne znadechi, da istina yest ono çto prisixee.

On koyi u prisigovanyu od obechianya prisixee, da hochie isvarsciti, çto obijta, à u ser-czu ima odluku ne izvarsciti, i ne ispuniti ono çto riçyu svoyom obechial yest.

On koyi prisegal yest uçiniti çto grih yest; ili da nechie uçiniti çto dobro yest.

On koyi prisixe ludò, i brez procignenya, neçastnò: v' sciaalu, i tamasciu, i bez uzroka.

On koyi zavèchial yest stvar nepodobnu, ili podobnu, dali na zal konacz.

V upuscchienyu.

SAgrisciuye v'ovomu on koyi svoyim uzro kom nie ispuniil, çto prisegom obechial yest.

On koyi nie izvarsciil zavet uçignenij, koga ispuniti derxan yest.

Okol trete zapovedi: Pomeni, da daan Nedigl-ni posvetisei. *Pod kom avom zapovidyu yesu mallo ne zapovedi czriqvene.*

V dillovanyu.

V Dillovanyu prigriscia vlovoy zapovidi navlastito on, koyi raabi dilla robotpa od Czrique zabragnena ù posvechiene blag-dagnee dnij; lisce da fsaki grijh koyise cinij ù dnij svechleni oeksci yest. I on tolikoyer koyi zapovijda, dase ù daan blagodagnij raa-bij.

I On koyi prohodij blagdagnij daan, itrati-ga ù rascchijnah.

On koyi zlò, i nepodobnò priyimglee Sa-kramenti, ili Svetigne: iliyih zlò sluxij, to-yest Redofnijk, ki yih zlò, i grijscnò sluxij, nahodechse ù smertnom grihu, ili prokglia-stom, tako on kiyih sluxi, kako kiyih pri-yimgliee.

On koyi ù zlo sluxilse yest Sakramentmij, ili svetignama Sakramentskimij.

On koyi buduchi proklet, umiscialse yest ù stvaarij boxastvene.

On koyi opchil yest s'prokletimij ù onih dilijh, ù koyih s'gnimij opchiti nemoxe: to yest van onih kazeh, koyih zakon dopuschia.

On koyi buduchi obustavgliē od redofsco-yih, ili buduchi bezredan, to yest irregular,

ilj opovidan, to yeſt : interdit : niſcchie ma-gnec umiſciaſe yeſt, i çinil yeſt çinij, ili officij zabragnenij.

On koyi poſilil, ili oſquernil yeſt Czriqvu, ili Cimiter, ſimenom; ili kervìyu.

On koyi ſvetoſilnò poſilil yeſt ſlobodſçchinu Czriqvenu: ili miſtaa Czriqvena ſvetoſilnoſtiyu, izvadiſsci x'gnih kogagod po ſilli: ili çinechi ù tih ſvetih miſti kagod dillaa zabragnena: ili neçaſtnò i nepoçteno poſilſe yeſt va tih miſtijh.

On koyi uçinil yeſt ſcchiettu, ili kugod neçaaſt, i uvridienye koſtem, ili mochiem ſvetih: ili prilikam gnihovim: ili ſtvaram ſvetim.

Oda ſsih zgoru reçenih ima pokornijk iſpitovan biti: I tolikoyer, yeda porazil, i poſilil yeſt kogagod Popa, Fratra ili Dyaka.

Yeda vazel yeſt danya, ili dohodke, ili haraç od Czriqvegnakov; çto dopuſchieno nie.

V upuſcchienyu.

YEli upuſtil ſvetiliſcchie Miſee bez podobnoga uzroka, to yeſt danij htil poyti na Miſu.

Yeli neçaſtnò, i neharnò ſtal na Miſi, govorechi s'kimgod, ili çinechi çtogod nepohvalnò, i neçaſtnò.

Yeda nie poſtiil poſte duxne, ili da blagoval yeſt yizbine zabragnene.

Yeda nij napunò, i pravò dal desetinu czriqvenu, kako duxan, i derxan yest.

Yeda nie hayal priyati Sakrament od Chrizmee, tako sam zase, kako da nie hayal çiniti da gnegovi obitegliane primutga.

Yedase nie ispovidal na vrimenaa odlúçena, i odredyena, i podobnijm redom, i naçinom; a navlastitò, ako pomagnkal yest, ù onih, koyih cichia od potribee yest dase ispovijd povraati.

Yedase nie priçestil; ili yedase yest zlijm naçinom priçestil, to yest ù grihu smertnom, ili ne tasçch, to yest, dabi prie yil, pakase priçestil.

Yeda nie hayal poyti na pripovidanya slisciti riç boxyu.

Yeda nie rekal officij, pod koyi vezan yest; i na vrimenaa svoya. I yedaga yest prikersceval bludenyem misli hottè meyu çijm govorilga yest, ili da çtogod ino rabgliasce govorech officij: koye rabotee cijchia nemogasce, kako ima nastoyati to mu officiyu. I yeda nie izgovaral riçi napunnò, i çistò.

Okol çetverte zapovidi: Poçtuy otcza tvoyega, *i proçaya.*

V misglienyi.

VOvom ſagriſciuye nayprie on koyi xelij ſmert roditegliev, ili ſtariyih ſvoyih, a to raadi da k'gnemu priſtupij blago gnihovo, ili radi kogagod inoga uzroka.

I on koyi odvech veliku gliubaſnosij roditegliem ſvoyim: to yeſt da ih gliubi vechie, nego Boga.

I on koyi yeſt nepodnoſit, neterpglif, ſardit, i neçaaltan roditegliem ſvoyim.

V riiçah.

ONi koyi oſtrimij riçama uvridyuyu Otcza, Mater, i oſtalih ſtariyih ſvoyih na lijce; ili na daleç od gnih klevechiu na gne.

V delliih.

ON koyi zloſe noſii s'Otcem, s'Materyu Stariſcinamij, Xenom ſvoyom, Sinij ſvoyimij, i s'çegliadu ſvoyom.

On koyi zlim naçinom zlò, i nepodobnò zapoviida podloxniikom ſvoyim.

On koyi zlò, i neharnò naredyuye obiitil ſvoyu.

V zapuscchienyu.

ON koyi nie poçtoval roditegli svoyi, iliyih nie pomagal ù potribah gnihovih.

Oni koyi ne hayu utisciti yih xivih, i ne hayu utisciti mertvih pomochmij svetiih Mijs, milostignama, i almustvom, i inimij dobrimij dilij.

Oni koyi nenapugnuyu voghu mertvih svoyih, kako po testamentih naredili, i ostavili yesu, à uxivayu blaga, i imanya koya gnim ostavili yesu.

Imayu tolikoyer ispitovani biti, noselise dobrò, i çastnò s'onimi j, kisu gnim prikersni; koyisu istee bascchinee, i dobrohotnij gnihovi.

*S*agrisciuyu v'ovom yoscchie oni, koyi ne dayu çaast, i podloxenye pod koye duxni yesu, Predstafniikom, Knezem, i Gospodi vrimenoy ù dostoyanyu, i oblaasti poloxenoy.

Oni kij nenavidostyu, i nehayanya cichia, illi ù stvarah vechie sczinee, i potribee ne poslusciayu onih, kih poslusciati derxani yesu.

On koyi nij bijl pokoran zakonom, i naredbam pod koyimi xive: negoli gnim suprotivilse yest.

I va ovom mistu moxe Ispovidniik ispitovati od Nesaznanya, od Pogaryenya, i Neposlu-

posluha, od Nepoznanya, ili od zabitya do-brotuorya, i dobrotuorcza ; ne imiyuchi mi-sal ni odluku uzdati, i vratiti dobro za dobro, il vrachiale alo za dobro.

Sagriscinye tolikoyer va ovom on, koyi nie podnesal slabost, i pomagnkanya isker-gnega suoyega, i ki nie imal milosardye vifce gnega.

On koyi bil yest nemil protiva uboziim, ako imiyuchi zalifcnaa potribbi, i verfti fvo-yoy, niyih nadilil almusctvom; ili ako nie po-mogal onih, koyise nahode u napokognoy, i velikoy potribbi, imiyuchi onimanye, koye potribbam gnegoviim zadovoglne yesu, premda ne ima toliko, kolikobise pristoyalo bityu, i versti gnegovoy.

Okol petè zapovidi: No ubiyesci : *pod kom za-povidyu yest osma ; koyimy zapovidmy za brägnuyese uvridienye xivota, i do-broga glaasa iskergnega.*

V misglienyu.

NAY prie Ispovidnuk ima ispitovati od nenavidosti, ili zlohotinya, kimee xe-lil yest smart, iranne, zloglatya, i osta-la takova iskergnemu fvoyemu.

Paki od ferxbee, i nepodnofcenya, kime ghibglietse protiva drugu, xelechi osvetu, i takova inaa.

Paki od nenavidosti, kom raduyetse ò tuyu zlu, i boliitse, i xalij ò tuyu dobru, i nemoxee podnesti hvaalu, i çaast inniih.

Paki od zlee vogliee s'kogase hochie uzroka, kom odluçeniim naçinom ushotil, i poxelil yest tuye zlo ù dusci, tilu, i poçtenyu.

Paki od krivoga suda, kiim osudyuye dila, i riiçi, ili misal inoga: i od sumgnee krivee, à koyu bez razloga upaal yest: i od prigriscenya koye uçiniil yest sudechi, priyimayuchi, i tumaçechi stvaari na zlo, i ù zlo.

Paki od serxbee protiva samomu sebi, i da poxelil yest smert samomu sebi, zaloga uzroka cichia.

V riçab.

YOscchię napriduyuchi ù daglie, imaga upitati od riçij, koye rekal yest na zlo, i scchiettu iskergnega svoyega, kako rechi: Akoye svitoval, ili podtaknul na zlo protiva iskergnemu.

Ako lax rekal yest na sudu, tako svidokuyuchi, kako svadechi, ili obliçuyuchi kogagod klevetanyem.

Ako sudechi krivò, i nepravednò odsudil yest.

Akoye nepravednò, i himbenò odvitoval.

Ako bil yest preskerbniik, ili prokuratur, ter laxnò, kupò, i himbenò nosijlse yest na sudu

du protiva drugomu, ili za kogagod laxuchi, po koyiſe hochie naçin, ili muçechi iſtinu, ili hinechi miſal, i proſudyenye ſudeza.

Akoye lagal vanka ſuda ù ſechietu duſce, ili tila, ili glaaſa tuyega, koyaſu ſchietna, ſckodna, i poghibelna.

Ako yeſt oklevetal kogagodir, klevechiuchi, zlo govorechi, ili z'blaghee; i dobree vogliee sliſciayuchi na inih zlogovoriti, ſa vſima, ili ù del, ili bez potribee, à navlaſtitò, ako to çiniil yeſt za poſtaviti zal glaas na kogagod, ili rekal da iſtinna yeſt kagod ſtvaar, kabi mnogo ſcchietna iskergnemu, ili druugu.

Ako pogherdiil, oſramotiil, ilibe ponoſil yeſt kimgodir, porekal, priçal, ili narugal.

Ako molil yeſt na zlo komugod, poſciaptal poreptal, ili pronesal zlo od koga, neka meyu ovim, ili oni im zniknee zla voglia, nenavidoſt, i nepriazan.

Akoye uskriknul neçaaſtnò, ili prigovorom uvridil kogagod, mittayuchi-mu v oçi kogod gnegovo pomankanye, ilimu popriitil.

Ako pohvalil yeſt kogod zlo dello, vuhlechi, za pogoditi, i povuhliti komugod.

Ako ſam od ſebe zlo rekal yeſt, ilife ozloglaſil uvridyuyuchi ſvoyu vlaſechiu çaaſt bez uzroka razloxitoga.

V. dilla.

AKo vbil yest. Ako porazil. Ako udril. Ako obuziil. Ako muçil. Akoli prog-ghnal yest protiva prafdi.

Ako derxal yest mladencza, ili diite malah-to ù postigli sobome, s' spoghibilyu daxga udusci).

Ako nastoyal yest neplodnosti xene, ili izn verxenyu, prie ner diite ù utrobbi duscena budet, ili pokol duscia yest ù gnemu.

Ako goyi nepriyateglstva, i zlahotinya me-yu gliudmij.

Ako zaderl, ili uçinil yest rat nepravednò.

I Akoye iscial od svoyee voglie, à ne zapo-vidan od gospodiha svoga na nepravednu rat znayuchi, ili na onu rat, od ke-se neznadisce, yeli po prafdi uçignena, ali nie.

Ako quimoivicò nosilse yest s'kimgodi, ye-dnó kaxuchi ù liiczu, i riçah, à drugo imayu-chi ù serczu.

Ovdi moxee upitati Ispovidniik pokornii-ka, od zlohotinya: od vuhlosti, od priçanya, od razboya, od podtiezanya na zlo, i ostalih taciih, kako budee vidiil da potribno yest.

Paki uspitay: Ako yest osudiil, ili pedipsal çlovika pravedna, nekrifcza.

Yeli pedipsal krifcza vechie, il magne ne-rese podobasce.

Yeda

Yedaliga yeſt pedipſal za cichia zlahotinya il zlee vogliee, i protiva odluki zakona, ili praſdee.

Yeli ſvoyim dellom, i prilikom ſvoyom ſmutiil, i ſablazniil çlovika.

Yedaye zdruxiil, i pomogal, il potaknul kogagod na zlo dillo.

Yedaye poſcchietil, i prikerſcil dobrij nauk, i dobree chiudi drugoga, potexuchiga, i prighibayuchi na zlo, ili pripriçuyuchi-mu put dobroga dillovanya, odnimayuchiga od dilliih miloſardniih, i dobriih: poruguyuchiſe gnimee, ili gnimij.

Yeda uçiil yeſt nauk zalij, i nepravednij.

Yeda yeſt priteghnul, i pritel kogagod na kigod griih.

Yeda ſam ſebi iskal yeſt ſmert zadatti, ili naſtoyal berxe umriti zahſonim videnyem, i piyenyem, i inimii nepodobnimii delii.

Yeda ſam ſebe udril yeſt za yad, i razſerxbu. Ili çinii protiva ſvidenyu ſvoyemu ono, çto mnij, ili ſumgnii da grih yeſt. Ilſe poſtavglia na poghibel, ili upadanye prigriſcenya.

Okol upuſcchienya.

Clovik upuſcchienyem ſagriſciuye, kada ne pomagayet kogagod u poghibili, ili perikulu duſcee, ili tijla, moguchi pomochi. Kada ne branij glas iskergnega nepravednò okleuetana.

Kadaſe

Kadase nechie pomiriti s'onimij koyih uvridil yest, pitayuchi proscchienye; ili nechie prostiti onijm, ki proscchienye prosee: i odluçenom misalyu nechie da odpusti uvridyénye, paçeli ukrachiuye opchiena dobrotvorya.

Kada nechie da svisti, i pokaraa, kako podobae onih, koyi prigrisciuyu: à navlastitò, akose to dillu, i officiyu gnegovu pristoyi.

Okol sceste zapovidi: Ne prigliubodeasci. *koy zapovijdi prinasciase, i prilaaga deveta zapovid*: Ne poxelisci xence iskergnega tvoyega.

Okol pomisglienya.

V Pomisglienyu okol ovee zapoviidi sagrisciuye çlovik mislechi ò dellih pultenih; prebivayuchi dugo vriime ù poxelinyi: ù svakoy versti prigriscenya pultenoga; od koyih zdolu govoriti hochiemo, à navlastitò imayuchi misal odluçenu svarsciti griih.

O riçah.

IMa Ispovidniik upitati od riçeh neçistivò reçenih, ili sluscianiih.

Na koyi konacz reçene, ili sliscianeyesu.

Po

Po koyi naaçin, i po koyi put reçene, ili slisciane yesu.

Yeli posilal posle riçónosnee, ili piisal kgnighe, za stighnuti konacz xegliee pultenee: i ostala takova.

O dillovanyu.

NApokom ispitati ima od dellof, ili uçignenya kako rechi:

Yeli nepodobnò, i bludnim pogledom pogledaal, pomaghnul, ili ino takovo bludno zlamenye pokazal.

Yeli dare daroval, i posilal.

Yelise re scil, nigoval, i odival diiçnò, i bludnò na zal konacz za ugodan, i draag bitti.

Yeli celival, il neçistivò tiikal.

I zamiritise ima, da akose çlovik oxegnenij ispoviida, ima Ispovidniik upitatiga samo ovo; yeli tiim taknutyem pulti postaviil sebe na poghibiil, ili perikul razbitise: à ostaliih ima pouçiti, i sviftiti, da takovo taknutye yest smertnij griih.

Napokom ima iziskovati od griihà pultenoga sverscenoga, to yest.

Yelise smiscial xenama muxatimii, ili s'nemuxatimii.

Yelise pomisciał s'prikersnimii, ili s'rodiczom.

Yeli z'diviczamii.

Yeli s'posvechienimii ù redu, ili ù zavetu.
Yelise miiscial, pokole on redu, ili zavetu podvezal, i podloxilse yest.
Yeli prigriscil protiva redu narafskomu.
Yelise po sebi razbiil pultenò.
Ygli nepodobniim, i negovornim naçinom prigriscil s'inimii.

O upuscchienyu.

A Vpuscchienyem sagrisciuye çlovik, ne vrachiayuchi dug xeni svoyoy.
I tolikoyer ne varayuchise, i ne opiruchise protiva napastem pultenim.
I ne odnimayuchi uzroke prigriscenya.

Okol sedmoga poveglienya: Ne ukredesci: *kamu sedmomu poveglienyu, ili sedmoy zapovijdi prinositse deseta*: Ne poxelisci tvaari iskergnega tvoyega.

O misglienyu.

V Ovome sagrisciuye çlovik, koyi ima fsebi ovo pomagnkanye, da nikadar nie sit blaga, ni imanya.
Kada udiglcè bez pristanka peçese, i skerbiiza dobiti, i obilovati ù tvareh vrimeniih.
Kada xelii, i obhaya imiti blaaga czriqvenoga, ili inoga, putmii nepodobnimii.
Kada

Kada imaa voglju pripravnu, i gotovu vazeti, i uzderxati tuyega.

O ričeh.

Kada laxi tvorii na sudu, ili van suda, na sckodu, i scchietu iskergnega ù onih, koya prissoye blaagu imanyu, i çasti gnegovoy.

Kada riçama sçkodii, i scchiettu çinij iskergnemu po koyigodi inii naçin govorenya, koya potexu na ku sckodu, ina ku scchicettu drugoga.

O delijh.

Ako ukrel yest, i koliko.

Ako pribijl, i dobijl yest çto nepravednò; kako rechi kupifsci tvaarii, çaasti, blagà duhovnoga, i czriqvenoga zapineze, ili ino mito, çtose zove *Symonia*.

Ako vazel yest blaaga onih, koyise morem brodechi razbilli yesu.

Ako himbenò, i lukavò kupil, ili prodal yest, kako rechi: ako tvaar mnoghee cinee za malo kupil yest.

Ako tvaar malee cinee za vele prodal yest.

Ako tvaar zlu, za dobru dal yest.

Ako po kamati, ili uxuri çto dal, il dobil yest.

Ako drusctva, i nagodya, ili inaa takova,

ili

ili promignenya pinecz himbena, i lihovitu çinil yest.

Ako çto po silli vazel, i uhvatil yest.

Aka ono çto gnegovo nigda bij, izvadil yest iz ruk onogaa koyi mirnò i zakonittò uxivasce, i posidasce, moguchi to inim putom odkupiti.

Akose sluxil yest pinezom himbenim, skovanijm, ili slijtim ne od istinoga zlata, il srebra, ner inoga metalla za zlato, il srebro, prem dabi u tomu on od yinih privaren, i prihignen bijl.

Ako nie povratil onaa, ka nascial yest, koya nisu u zapust osciasta bijsa, ni ostavgliena, za zghinuta, ili za zapuscchiena.

Ako u igri prihijnil yest.

Ako blagu, ili imanyu iskergnega scchiettu, il sckodu uçinil yest.

Ako ono çto bijsce opchieno dobro, sebij posvoyal, i obuyal yest.

Ako danya, ili dacij, il haraçi nepodobni prijyimal, ili postavil yest.

Ako posciad rabiti, texati, kopati, rizati, orati, ili ino rabotno dello za mijto, i plachiu çiniti, nie rabil pravò, ni snaxnò kako imasce, i kako derxan bijsce.

Ako za Boga prosijl, i priyal yest, ne imiyuchi potribbu.

Ako razmijtal yest blago bezrednò; yer ovo yest pomankanye: kakono i zaliscna lakomost

komost pomankanye yest, i taa yesu dva meyusobom protisna zalisçna pomagnkanya.

O upusçchienyu.

OVdi ima Ispovidnijk ispitovati o tverdoderxanyu, i lakomosti blaaga: bogatuychi, i kupechi, i tverdò derxechi onaa, koyih potribovasce i yinijm udiliti; tako da berxe moxese rechi da ta takof yest poseden od blaga, i suxagn blagu; nego da on yest gospodar blagu svoyemu.

I ima ispitovati, yeli vratil çto derxan yest vratiti.

Okol smertnih grhov. ò Oholosti.

V misglienyu.

VOvom sagisciinye on koyi mislij, da dobro koye ima, po sebiga imaa; il akoga od Boga imaa, mnij daga ima, erga dostoyan yest imiti.

On koyi mnij, i mislij biti çto nie, ili imiti one kriposti, ili izversitosti, koye neima, ili imiti vèch ner imaa.

On koyi pogardisci iniih, ushotil yest biti sam visce fsih, i bogli fsih.

On koyi zlovoglnò podnascia biti pokaran, i nechie da ispovij prigriscenye, i pomagnkanye

ye-ſvoye, ko iſpoviditi derxan yeſt.

On koyi zaliſcnò ohol, i ſmınaſt, i nadan, yeſt ù dillih ſvoyih.

On koyi tvard, i uſtarmglien yeſt uçiniti çto hochie, il ne uçiniti çto nechie.

On koyi ohol nechie da podloxij, il upokorij ſebe, i ſud ſvoy ſtàriyemu, i viſcemu, kako podobaet.

On koyi zaliſcnò skerbiſe, i hochie znatti ona, ka ne potribuye da znade, ni dae umij.

On koyi nechie podloxiti ſvoy ſud ſudu ſtariſcine, i vekſcega, i razumniega od ſebe.

On koyiſe odvechie ponaſcia ù ſrichnih, i proſpeſcnijh ſvoyih.

On koyi zaliſcnò uzdayeſe ù ſvoye kripoſti, i moguchſtva, i toga cich ne boyiſe od poghibili grihotvorenya, i prigriſcenya.

O riçeh.

AKo ù priçanyu, i prigovaranyu yeſt tverd, i ſtermenit, nehtechi da yeſt, nete onakò, kako on govorij.

Ako pobiya, i zapire iſtinu, i govorij protiva iſtinni.

Akoſe hvaali, i ſlavij ne kako podobayet: a hvalaſtitò, akoſe hvaali od prigriſcenya, i zla dillovanya.

Ako braani, i zaſtupa vlaſcchia ſvoya pomagnkanya, iliyih ispriçuye, kako da dobrò yeſt

yest ono, ù çemu pomagnkal yest.

Akose ponascia, i hvaali ù çemgod tascchieslavnò.

O dellyh.

ISpitatise ima ù ovom, yeli obhayal za imati çasti, i poçtenya vrimenaa: i starisciństva, il Gospodstva.

Yeli pohvatal, i preuyimal ù mistih poçtenya, i izverscchine: kako rechi sisti visceinih, hoditi ò desnu, i takia kase gnemu ne pristoyahu, ni podobahu.

Yeli zaliscian bijl ù odichi, i ù drusctvu onih, koyi za gnim gredu, i koyiga druxe.

O upuscchienyu.

YEli upustil, i nehayal uzdati hvale Bogu, i gliudem za dobrotvorya priyata.

Od gherla, ili Poxerlosti.

VOvom sagrisciuye on koyi nastoyi dase berzò pripravij, i ugotovi yizbina.
On koyi yide prie vrimena.
On koyi yide çestokrat.
On ki yide lakomò, i poxerglivò.
On ki yide vele.
On ki yide s'velikom slastyu, i razbludyem.
I on takoyer, koyi po ovi naçini ne samò yide, da i piye.

Od Linosti.

V Pomisglienyu.

ON komu grustitijse, i do omraze yest dobro dillovanye, i nastoyanye dobromu çignenyu.

On koyi sa fsimase verxee, i padee, raadi kegod protivscchinee, koyamuse prigodij.

On koyi ni haye, ni maarij za daari boxyi, koyi od gnega priyimglie.

On ki stoyi, i prebijva ù misglienyi tascchih, budnih, i prazdnih, à navlastitò kada molij.

On koyi lin yest na molitvu, i ù molitvi.

On koyemuse grustij, i marzij ov xivot sadascgnij; à to ne cichia xegliee dobra duhosnoga, ili cichia dobrijh uzrokov: da yere ne idumu stvaari kakobi on hotijl.

On koyi dij, da hotilbi nebiti rodyen.

O riçeh.

ON koyi govorij mnoghe rijçi tascchie, i neprudne, i prazdnovite.

O dellijh.

ON koyi stratil yest vrime svoye ù ludo; skitayuchise simò, i tamò neprudnò, i ù tascchie igrayuchi, i prazdnuyuchi.

O upu-

O upuſccbienyu.

ON koyi raadi ſlaboduſcya, i linoſti ne haye za ſpaſenye, i prud duſcee, i tijla ſvoyega, i ohaya one ſtvarij; cichia linoſti, koye gnemu bijllebi do pomochi: tako da raadi linoſti vech volij ù zlu, i niſcchieti xiviti, negoliſe truditi, i rabiti.

On koyi linoſti cijchia odſtupa, i oddigliuyeſe od viſocijh, i kripoſtnijh dellij, kim takmen yeſt, i kamuſe podobayu.

Oni koyi prema da to yeſt protiva çaaſti boxioy, i koriſti oſtaalih lijni, i neharni, nemare, ni hotee obraaniti, ni çiniti daimſe povraati dobrij glaas, i poçtenye vazeto.

Oni koyi gredu ù linoſti produxuychi, i protexuchi od dne do dne poupraſglienye, i poboglſcianye xivglienya ſvoga, i poçetak dillovanya.

Oni koyi raadi Linoſti, i nehayanya neſvarſciuyu dobro dillo, ko poçeli bihu.

Oni koyi odoſtayu od dobrih odluçenyi, i nete napridovati ù gnih.

Oni koyi ne odbiyayu, i ne odgoneo odſebe zale napaſti, i sablazni.

A od inih ſmertnijh grijhof zadovoglno reçeno yeſt, ù zapovideh boxyih.

ISPITOVNIIK NA CSISLAA, I MIRE.

O pervoy zapovijdi.

PErvu prikersciuye zapovijd on, koyi
V Boga ne viruye, sumgnij, ilse dvoyi.
Ki sercem, il ustij tayi: i ki bludom,
Il razmetom pustij istinee boxye dom,
Ki psuye, skusciuye: i Boga zlò çaasti,
Ki stvorenye çtuye: i tançijne plaasti.
Ki imaa s'budobom naagod, il ugovor:
Ki nima pod sobom tverd uffanya podpor.
I ki svitovnoga cicbia straba, mecbie
Dillo pravednoga çignenya za plecbie.
Ki xivecb sridu sna, na priliç skottenya,
Zapovijdi nezna svoyega spasenya.
I koyi odvecbie zemaglskia gliubi,
A nebeskaa mecbie od sebe, i gubi.

O drugoy.

ON drugu. zvracbiaye zapovijd, koyi zal.
Bogu ne uzdaye çtomuye obecbial.
Ki krivò prisixe: i koyi prokleti.
Inib toye dvixe krivòse zakleti.

O tretoy, pod kom yesu zapovijdi Svetee Materee Czrique.

TReta prikersciuye zapovijd nemillò,
On koyi dilluye zabragneno dillo.
Ki Mißu ne sliscia, ne posti, ne molij,
I vezanse miiscia ù svetiih obolij.
Ki opchij s'prokletim: mistaa svetaa sqvernij r,
I ki stvaram svetim sillan yest, nevernij.

O çetvertoy.

KI otcza ne çtuye, ni-mu pomoch çinij.
Ki ne poçtenuye roditegli inij.
Ki nemilosti dijl nechie ubogoga
Pomoch tverd, i nemijl iskergnega svoga.
Ni sluscia staryega: za dobro, zlo vrachia,
V elenya boxyega çetvertu rijç zvrachia.

O petoy, ù koy uzderxijse osma.

ZA nenavidost smert, il poraaz ki çinij,
Ki iscchie druga stert: i kimu zlam vinnij.
Ki nesklaad podtiçee, zlo, i nepriazni,
Ki nepraf boy stiçee, il ine nakazni.
Nenavidij, svadij lazivò: klevechie,
I osvete vadij: na druga psost mechie,
Druga na grijh budi: sebe na pogbibil
Vodij: smertsi xudi: kibi sam sebe bil,
Petee kersci udi zapovijdi nemil.

O ſceſtoy, ù koy i deveta yeſt.

KIſi pridruxuye pultennò bludniczu,
I ki poxegliuye tuyu vireniczu.
Ki bludna govorÿ: kiſe ù gnih ſlaadÿ;
Ki takova tvorÿ: i ki ò gnih raadÿ.
Zriv, taknuv, migae, zalÿ gliubodevnik,
Bogu prigriſciae, ſam ſebi vraxdevnik.
Smertnò duſciu truye: na viçgne zlo vervÿ,
Kiſe pomiſciuye ù ſvoyoy ù kervÿ.
On koyi divſtvaa czvÿt utergbnee divici,
I ki ſmÿ ſillan bit Chriſta neviſtici.
I ki negovorni çinÿ grib privelÿ,
Sviſu ti oporni tomu çto Bog velÿ.

O ſedmoy, koyſe prilagae deſeta.

TVye poxeliti: ſcchiettu drugu dati:
Druga privariti: ſillom ubvatati.
Zauyat, derxati, tuya ſit ne biti,
Zlo bogatovati, i libve tvoriti.
Nepravaa çiniti nagodya z'drughÿme,
Dobitak pribiti naçinom zalÿme.
I koncem ſckodnÿme na druga lagati,
Putem bimbenÿme igre igrovati.
Svoye razſipati; çiſtoſe to vidÿ,
Da yeſt razmitati boxye zapovÿdi.

Od Oboloſti.

OHoſ ne prinaſciam Bogu dobraa, koya
Od gnega donaſciam: ner dim daſu moya
I dami

I dami dostoya taa dobraa imiti,
I vechkrat mnidem ya, çto nisam, to biti.
Nadavsimi iti isccbiem: tere çaasti
V digl obboditi nastoyim ù slaasti.
I laxive maasti na istinnu stavgliam:
Obol moye laasti branitse pripravgliam.
Moya ne obyavgliam, ni svadim zgriscenya;
Inib ne ostavgliam suditi çignenya.
Nimam procignenya; i (çto ne dostoya)
Csignu ponoscenya od inib svakoya.
Onaa znat bocbiu ya, i onaa çiniti,
Kaa nemoxe moya moocb znat, ni tvoriti.
Necbiuse sccbititi od grisene sillosti,
Htecbi uzdan biti ù vlasccbie yakosti.
Fsecbiu spoviditi to, gryb obolosti.

Od Linosti.

YA dobro ne çinijm: i gorè damye xal,
Akosam ko sa svim, ili ù dijl skoval.
Oslabglien yesam pal, zgbinul, i ponisccbil,
Od proti vsccbine val akomeye kad zbil.
Imiti nisam btil niyedinee baari,
Za, koyisam primil Boga moga daari.
Moy dub ne provari kripostnò rabiti,
Paçeli uzmari v' linosti xiviti.
Tascchyne gliubiti obra pamet moya,
I mislech bluditi kamo ne dostoya.
Dubosnaa menzim ya dobraa dillovati,
Marech bezpokoya svitosna hovati.

Dobra, ka spravgliati derxansam, ne bayu,
Boxyu posluſciati zapovid oſtayu,
V ſecbiu spovidati, i uſegaſe kaya.

Od Poxarloſti.

Y*A ſnaxnò naſtoyu yizhine spravgliati.*
Koye pobot moyu budu naslayati.
Ter-ſe braſcnovati bocbiu pry vrimena,
I picbiom pitati, kamye zabragnena.
Yim yoſccbie ſriduſna, botnò, i çeſtokrat,
I mnogò medena yeſtmi yidenya ſat,
A xeglia ſvedena pogoda çrivu dat.

Od inih ſmertnih grihov reçeno yeſt ù zapovideh.

OVA ZDOLPOLOXENA YEſu iſpitovanya, koyaſe imayu çiniti Gliudem razlikee verſtee, i ſtanya.

Nayprie Gospodi vrimenoy.

PERVO, yeſuli dobijli, i ſtekli Goſpodſtvo nepodobnüm naçinom, i putom nepravednüm.

2. Yeſuli priyimali, i priyimgliuli danya, ili dacij nepravednij, i ne duxnij, ili oni koyi poloxeni yeſu raadi kegod ſtvaari koyaſe ne çinij, kako rechi, za çiniti da puti budu

budu slobodni, koyi nischie ne magnee nisu slobodni.

3 Dayuli officij, dostoyanstva, i gospodovanya oniim od koih znadetse, i prosuditise, moxe, da na to niisu vrijdni, i da hotee biti ne prudni, i nepravedni ù tom gospodovanyu.

4 Ako znaadu zala koyase çinee, i mogu zabraniti: à ne zabragnuyu.

5 Ako zalifcna brimenaa, i tegote postavgliayu na podloxniici; ne razgledafsci kakova su ka vrimenaa, i imanya gnihova: to yest ne proci nifsci moguli podloxniici podnesti.

6 Ako obuyimgliu sebi ono çto opchinee yest: i ova tako obuyata duxni yesu povratiti, sa svim ploddom, i koristyu, koyu s'togaa do tada priyali yesu. I tolikoyer imayu povratiti ona, ka yesu posobitih gliudij, à ne opchinee, koyabi obuyali za se; kako zgoor reko smo, sa svim ploddom, i dohodkij, kako zgora, ili yesu xivi, ili umerli oni, koyimse povratiti ima.

7 Ako porabgliuyu podloxniike svoye, ili skotti gnihove, na koya porabglienya niisu duxni, ni derxani ti podloxniici gnihovi.

8 Ako dopuscchiayu da ù gnihovih mistij, i gnihovu gospodstvu çinetse zalaa, uxure, ili lihve koyih nie potribba.

9 Ako odpuscchiayu, i oprascchiayu bez pe dipsya onogaa, koyi drugoga uvridil yest, prosechi prasdu on koyi uvridyen yest.

Ispitovanya, koyase Biskupom çiniti imayu.

NAyprie, yeda nie hotil priyati vladiçaſtvo, il Prelaturu, koyu Stariſcina gnegov daal yeſt gnemu pod zapovijd, moguchi on, ili iſta Stariſcina odniiti ono pripriçenye, ili uzrok, koga cichia nehtiſce priyaati tu Prelaturu, ili Vladiçaſtvo.

I nie od potribbee, da on poznaade ſebe vrijdna, i priſtalla na to dello: liſtor da nie rijç oççita, da nij na to dobar, ni priſtal. Niçta magnee moxe proſiti odriſcenya, i oslobodyenya od togay dilla, ili officia, ako vidij, da one duſce koyemuſu priruçene pod ſtraaxu, ili gnegovim pomagnkanyem, ili gnihovim, ne napriduyu ù dobro; ili da ktogod inij moxeih boglie ſtraaxiti, i ſredovati.

2. Yeda hotil yeſt zapuſtiti, i oſtaviti ſtaddo ſvoye: videchi da ſpaſenye podloxnikof gnegovih proſij da on prebiva s'gnimij. I da nie hotijl ù inaa vrimenaa biti pri ſtaddu ſvomu, nego ſamo koliko sveti Zboor od Trenta zapovidil yeſt.

3. Yeda nie iziskoval pomagnkanya, i prigriſcenya podloxniikof ſvoyih, za pokarati, i poupraviti xivglienye gnihovo, kada opchie nij glaas gliuczkij, ili ino, çto po razlogu moxe gnega ganuti: priſclo-mu yeſt na uſci.

Ako

4 Ako dal yeſt oblaaſt oniim, koyi niiſu Biskupi dillovati onaa, koya priſtoyetſe ſamo Biskupom; kako rechi: Davati reedi sveti: Chrizmati, ili bermati: i oſtaala takova, kayeſu od çiina, i officia Biskupglieva. Niſcchie magnee moxee drugomu prem da nie Biskup pridati, i priruçiti della doſtoyanſtva, i one oblaaſti, koyaſe Latinski zove *iuriſdictio*: çto moxemo tumaçiti praſde çignenye: kako rechi ſuditi diaake, i oſtaala takova vrimenaa, i teleſnaa; Liſtor ſamo da ne moxee tomu dati oblaaſti noſiti, ni poſtaviti na ſe urehu, ili odivenya biskupaglska.

5. Ako dal yeſt redi Czriqveni, i Czriqvena imanya, il beneficij onim, koyi nieſu doſtoyni imitiyih.

6 Ako poſvetil yeſt za divice one, koye divice niſut.

7 Ako nie bijl, i ſtaal na sluxbah, ili officij Czriqveniih, naymagn ù dnij nediglnij.

8 Ako ne pohaya miſta, i parohie ſvoye: i ako ù tom pohayanyu nie iziskoval, i provi dil kako potribuye.

9 Ako nie naſcial, i poſtavil pripovidavcze ù ſvoyoy Stolnoy Czriqvi moguchie, i vriidnee dellom, i riiçyu, i ù oſtaaliih miſtiih ſvoyih, kadi derxaan, i duxan yeſt.

10 Ako nie pokuppijl ſaymiſcchie, ili zboor çto yeſt Synod ſvako godiſdchie, pouçuyuchi, i ſviſcchiayuchi Redoſniike, i Diake ſvoye, i

çtechi

çrechi gnim naredbe, to yest constitutioni, i ostaala.

11 Ako nie providiil Czriqvi svoyoy, i sebi od dobra namistniika, ili Vikara i Prisedniika, i Pijscza.

12 Ako ne haye çiniti ispuniti ono, çto mertvij po testamentiih ostavili yesu, kada to dillo od ispugnenya, ili çignenya dase ispunij, ù gnegovu oblaast, i gnegove ruke prisclo yest.

23 Ako fsako litto ne çinij chrizmu.

14 Ako ne daye dijl blaaga, i imanya svoga ubozijm, i Czriqvi, kako duxan yest.

15 Ako ne haye nayti nauçiteglia, i nastoyati dase nauçitegli postavee, koyi budu uçilli onaa ka od potribbee yesut.

16 Ako zapuscchia paasti staddo svoye, sebi priruçeno.

A od oviih koya zgoru rekosmo, ù onih koya sama po sebi samiih bez inooga zala yesut smertnose sagrisciuye. kako rechi: ako daye reedi czriqveni nedostoynijm. A v' onih, ka yesu zla raadi inoga çesagod, to yest zala, koya od onoga zla uzroka izhodet; imayu ta zalaa prosudyena bitti toliko tescka, koliko veliko yest dobro, od koga podloxnici ulisijsceni, i uhijglieni yesu, i koliko yest zlo, koye s'togaa nasliduyet.

17 Ako dopuscchia, i pristaye da Pisacz, ili Cancellir gnegof prosij plachiu od onih, koyi imayu priyati reedi. Niscchie ne magne moxe

Pisacz,

Pisacz, ili ta Cancelir vazeti, i priyati çtogodi malo za trud svoy: listor da Biskup ne bude toga imil dijla niyednoga.

18 Ako oduergal, i nehayal yest obsluxiti ono çto Canoni, to yest naredbe czriqvene zapovidayu, i veleo.

19 Ako yest toliko nenauçen, da ne umij, ni znade deset zapovidij boxyih, çlilaani viree, kriposti, i pomagnkanya, ili smertnij grijsi: yere ta takos yest krivorotniik; buduchi da u redyenyu svoyem, kada Biskupom posvechien bij, odgovoril, i rekal yest da umij novi i stari zavet, ili testament.

20 Ako u danyu redos priyal yest çtogod, yere to Symonia yest.

Od Sudaarz.

OD pet grihof koyi çinetse protiva zakonu boxyemu, pervi yest sud nepravednij.

Drughi yest sud nerazloxni, koyi ishodij iz neuminya, onoga sudcza, koyi suditi predstavglien, i poloxen yest.

Treti yest sud zauyat, i posvoyan: à to yest kad kto sudi onoga, koyi nie podloxan oblaasti, ni vladiçastvu gnegovu.

Csetverti yest, kada protiva prasdi oprascchiase, i odpuscchia ono pedipsye, koga kto dostoya; à to takovo odpuscchienye yest velik

lik grijh, prèma da prominijse, o' pedipsye od pineza.

Peti yest, kada sudacz nechie da prasdu uçinij; ili yu ù dugo vodiì, navlastitò kada prosscen yest, da ima pravdu uçiniti; I duxan yest zadovoglno uçiniti za stetgnu, i scchietu, koyu podnascia oni komu nechie, ili produxuye prasdu uçiniti.

K'ovomu mogu se priloxiti mnozij inij grisij, ù ki sudei pasti mogu; kako rechi, kad ne çinee prasdu, raadi zla hotinya komugod, kada ne çinee prasdu raadi; yer iscchiu çaasti, i milost gliuczku: ili kada ne çinee prasdu raadi straaha svitovnoga, i ostala takova.

Paka okol zakona Gliuczkoga, sami sudci imayu rechi oni griisi, ù koyih prigrisçili yesu; to yest ù çem, i ù koliko pristupili yesu naredbe, i odluçenya zakona gliuczkoga: à navlastitò od darya, koya priyali yesu.

Od Odvitnikof, i Proskerbnijkof, ili Prokuraturof.

OVi sagrisciuyu, kada vazmu braniti prù onee straanee, koya praavi ne ima, prema da ù obragnenyu poymuse kogagod deela, ili glavee koya pravedna yest.

2 Kada pervò ne razmislee, i ne razgledayu pomgnivò, yeli tay pravda pravedna, il nepravedna.

Kada

3 Kada udigliuyu, i napriduyu ù toy pravdi, poznafsci, da ono çto brane nie pravò, prema da ù poçetkù sudyahu, i mgniahu, da prava yest. A navlaſtitò, kada nete rechi ſtraani ku braane, da pra, il prafda gneye neprava yest.

4 Ako ne naſtoye okolo kgnijg, uçitegliefs i zakonodavaacz, za dobrò, i zakonitò braniti prù, to yeſt Causu, koyu vazeſce da braneè.

5 Ako nauçee, nagovoree, i potaknu ſtraanu ku braane, da ù toy prafdi reçe çtogod krivo, ili himbeno.

6 Ako priyimgliu od ſtraane plachiu vekſciu nere doſtoyayu.

7 Kada nete da braane ubogoga ù pravi pravdi, koyi neima çlovika, il odvitnijka za obranu ſvoyu; videchi da bez gnihove pomochi, pravicza ubogoga poghinuti hocchie.

Od Pijſacz, ili Nodarov.

OVi nayprie upijtani imayu biti; yedaſu uçinilli krivu roſtu.

2 Yedaſu upiſali piſmo krivo, ili himbeno.

3 Yedaſu ſakrilli, potayali, ili razderli kogod piſmo; ù ſckoddu, i ſochiettu drugoga.

4 Yedaſu hottè, ili yamaçnò upijsali piſmo, ù kom biſe uzderxalo çtogodi kamatno, uxurno, ili lihovito.

Od Oxegnenih .

NAy prie akose skupgliayu xenama svoyimii samò raadi nasladyenya pultenoga, i po naçin koi nie podoban na plod; navla stitò ako vanka suda, i mista po naravi odredyenoga, i podobnoga, i ostaala.

2 Ako poznaal yest xenu na vrime kervotoçya, ili kada nosechia yest, buduchi tada oçiti perikul, ili poghibil, da izverxee, ili dase prigodii kogod veliko zlo.

3 Ako xena muxu, il mux xeni yest ukratil dugh matrimonia; razve samò, akobi bijl tada uzrok poghibili xivota, ili akobi to branila kagod velika nemooch, ili ako ki od gnih izgubil yest oblaast, i praav prositi ta dugh, raadi yer pregliubodestvo uçinil yest.

4 Ako to dello puteno uçinil yest ù mistu po svechienomu, ili opchienomu.

5 Ako poznal yest xenu svoyu prie blagoslova gneye.

6 Ako on ki prosij dugh, zavetan yest uzderxati çistochiu.

7 Ako mux misciase pultenò xenom svoyom, ka yest pregliubodevka oçita.

8 Ako matrimoniy, to yest xenidba skrovitò uçignena yest.

9 Ako pirovanye, ili braak uçignen yest na vrijme zabragneno po Svetoy Materi Czriqvi; ù ko vrijme Nevisticza nemoxe blago-

slova

flova priyati, ni biti privedena k' Nevistaczu, i ù ko vrijme nemoxese pirovati. I ako ta di-laa uçignena yesu zaliscnom tascchinom sega svijta.

10 Ako nahodechse ù proklestvu, ili ù smert nō grijhu, xenidbu ili Matrimoniy uçinil yest.

11 Akose yest zdruxil ù xenidbi s'prikersni-mij, i ù kolinu zabragnenomu, ili ù kaazu obustavglienomu. I ovdi imase ispitovati saa-mo od zabragnenyij, ili impedimentof od ko-yih moxese sumgniti razloxitò.

12 Ako ne providya obijtili svoyoy ù stva-reh potribnijh za xitak.

13 Ako razxalostil, ili poustuxil yest xenu svoyu dillom, il riçama, ili ako yest odvech sumgniv, il zavijstan ò xeni svoyoy, ili od-vech neharan pomgniti verhu gneye.

14 Imase xena ispitovati; Ako neposluscna yest, ili karliva, ili priçgliva, ili bezredna, ili neharna ò stanu svoyē. Ako ne slijdi staan, i pribivaliscchie muxa svoyega: razve samò, akobi gnu mux na grijh pritezaal, i vodijl.

Od Redosnikof, i ostalih Diakof.

NAy pervo, ako kto priyimglie reed za pineze: to yest Symonia; ili prijma ree de od Biskupa Symoniu çinechia: ili prie ner ima litaa po zakonu odredyenya: ili ù smertnom grijhu: ili buduchi prokleet: ili ù

neredyu, çto yest irregularità: ili obustavglien, çto Latin govorij *Suspensus*.

2 Ako veezan uzama czriqvenimij sluxiil yest v' reedeh svoyih.

3 Ako nie nosijl krunu, ili kavku, i odichiu podobicu, i koya pristoyi redu gnegovu.

4 Yeda opravglial yest oprave svitovnee: çinil igre: tanczal tance, i inaa takova.

5 Yeda çiniil yest çijn, ili officiy reeda svoga bez urehee, i odichie na to odredyenee.

6 Yeda zapustil yest çasi, ili vrimenaa od officia: ili ako govorechi officiy, rabil yest çagod rukama, ili hottè ob inoom mislijl, ili ne izgovaral riçi çistò, i napunnò, i cilovitò.

7 Od Symonie ù Sakramentih, to yest: ako bi plaachiu prosijl za sluxiti Sakramenti: i od Symonie v' beneficieh, to yest: akobi kupijl po kigod naçin imanya, ili beneficief czriqvenijh, i proçaya inaa takovee verstee.

8 Yeda vpustil yest ù sluxbi, i çignenyu od svetign: to yest Sakramentov podobnu materiu: to yest onu stvaar, kom, ili od koye çiniise, i sluxi Sakrament: ili ako upustil yest potribnu formu, il obraz: à to riiçi one koyese izgovarayu ù çijnu, i za sverscenye od Sakramenta. I navlastitò budite upijtani oni, koyi magne umiyu, znayuhi ka yest Forma, ili sverha od Kerscchienya: od Evcharistie, to yest Tila, i Kervi Isucherstove, i od ostalih, koya potribuyut okolo Sakramentof potribniih.

Ako

9 Ako posvetilisse chie, ili xartvu od Missa uçiniil yest ù smartnom griihu, imiyuchi Ispovidniika, ili ne reksci Yutergnu od officia, ili ako prie blagoval yest, nerye Missu rekal: Akose nij priçestiil. Ako derxal yest sudi, ili kalexi neçisti: Ako Missu govorij nepomgniivò, i neharnò: Ako dobrò ne çuva da-mu çagod ne pade na zemgliu: Ako Missu rekal yest za razbienyem putenim s' uzroka griiha smertnoga: Ako Missu rekal yest na zlo, i tar zlotvorya: to yest za kigod uzrok çaari, ili bahorya, ili iskanya, ili takovee inee stvaari.

10 Ako nie Missee rekal naymagn na çaastne velike dnij prazdnikof, ili blagdaan velikih: Ili ako brez dopuscchienya ù yedan dan rekal yest vechie Mis: razve samò na dan Roystva Gospodinova, to yest na Boxich.

11 Ako odriiscil yest, koga odrisciti nimasce oblast: Ako obyavil, ili oboçitoval yest ispoviid. Ako velè berz, i kratak biti yest ù sliscianyu od ispovidahyij: Ako ù stvarah, koye sam po sebi nie umil prosuditi, nij hotil svitovatise od onih koyi vechie umiyu od gnega: Ako zlò pokoru podal yest. Ako ispituye ono çto ne ima ispitovati.

12 Ako prepoviida kaax, ili tasechune, ili proscchienya ne naredna za mito, ili bez dopuscchienya.

13 Ako imal yest opchienye xenami u ulli: ili riiçi bludnò, il nepoçtenò.

14 Akó zlò tratij, i razmita blaago czriqvenò.

Od Redovnih Fratrov, il Koludrov.

PErvo: akosu ulizli ù reed po Symonii: to yest za pineze, ili ina danya.

2 Akosuse redovni uçinili s' nedobrom odlukom: kako rechi, da nete rabiti, i ostaala, koya odluka, i misaal poupravitise moxe.

3 Yeda ulizsci ù red skrilli yesu nemochi svoye.

4 Yeda imivsci zavit reda tiskniyega: nisu imili dispensu, ili dopuscchienye prie, ner ulizli yesu ù red lasniyi, i prostraniyi.

5 Yeda potayavsci tisknosti reda svoga nagovarayu inih ù taa reed, ilyih odnimgliu od boglih.

6 Yeda nisu obsluxili, Csistochiu, Vboscтvo, i Posluh Stariscine svoga, ili naredab reda, pod koye podvezalise yesu.

7 Yeda nijsu izverscili, i vçinilli dillo, koye vçiniti duxni bihu.

8 Yeda na vrijme obranya Stariscinee obraali yesu zlu Stariscinu, prighnuvsci vogliu svoyu hotiti yednoga, à ne drugoga.

9 Yeda nisu obyavili Stariscini na vrijme visite, to yest pohodyenya, onee stvaarij, koye imahu obyavgliene biti.

10 Akosu yilli mersno protiva zapovidem, i na-

i naredbam, i ostala.

11 Ako vrijme potratili yesu ù prazdnosti.

12 Akosu bijli oduech rasprostni: akosu kle vetali, mermorijli, i poreptovali, ne usterpglivi bili, i neharni ù molitvi za inih, i ù pripravglienyu podobnomu k' Sakramentom, i inaa takova.

13 Yedasuse ghibali gliubavyu svoyih prikervnih, ili poxeliinyem stvaarij vrimenitih: i akosu govorili ò stvareh svitovniih.

14 Akosu ostavili, i odverghli abit, to yest odichiu reda svoyega.

Od Dokturov, ili Vçitegliev.

Nay prie ako Dokturi, ili Vçitegli od nauka Likarie, ili koyi çtee nauk od zakona svitovnoga znayuchiè pripuscchiayu slisciati, i uçiti ta nauk onih, koyi yesu Redovnijci Fratri, ili ini koigod Erei, i Diaci postavglieni ù dostoyanstvu czriqvenomu, yer i tako çinechi ti Nauçitegli sagrisciuyu. Sagrisciuyu tolikoyer oni, koyi pripuscchiayu na nauk inee verstee, prem dabi Theologia, gliudi redovni, koyi nimayu dopuscchienye od Stariscin svoyih, ili ne nosee svoy abit, to yest odichiu reda svoga.

2 Yeda Nauçitegl imiyuchi plachiu, ili beneficiy zadovoglnij, priyimglie tolikoyer plachiu od uçenikov, navlastitò onih, koyi ubo-

zi yesu. Niscchie ne magae dobar, i krijdan Naiiçitegl moxe vazeti ono, promuse dobrovoglnò primnascia i darisa.

3 Yeda isscchie imiti uçiteglstvo, ili-ga priyimglie, buduchi mnogò neumichi, ili neumichih obirevi pripusscchia na' cakova dostoyanstva: i ov griih vidiise Antoninu smertnij ù uçiteglstvu od Boghslovija, ili Theologie: ili ako isscchie mistaa, i dostoyanstvaa na zlal konacz.

4 Yeda buduchi ù smertnō grijhu opchiennò uçiil yest svetaa pisanyaa, ili Theologiu.

5 Yeda çtil, i nastoyal yest umiti nauçenyaa zabragnenaa.

6 Yeda nie postavil har i pomgniu za neka uçenisci gnegovi napridkuyu ù pouçenyu, i naucijh dobrijh.

7 Ako nie ispuniil prisiganya Opchine svoye.

8 Akose yest uznascial: ako ye klevetal na ine nauçiteglie istoga nauka, ili ih neenavidil.

9 Ako k'sebi priteghnul yest uçenike drugoga: i ako neskladi goyil yest.

Od Vçenikov, ili Skularov

NAy prie, ako nijsu posluscni bijli uçiteglieм svoyim va onih stvareh, v'koyih duxni yesu gnim posluha dati.

2 Akose priçayu, i karayu meyu sobome.

Akosu

3. Akosu obrazili Meštra, ili Vçitegla necaijdna, s'uzroka nepravednoga.

4. Akosu zapustili xertvi, ili posti, Misse, i Svetbe, to yest Sakramenti.

5. Akose priçayu, i suprotive protiva istini.

6. Akose dinotese radi uminya, i nauka.

7. Yeda nastexu, i razumiyu pisma na zlo.

8. Yeda lino, i nehatno nastoye nauku.

9. Yeda mnogo nastoye çtenyu kgnijgh nepodobnijh, i neçistivijh.

Od Tergovaczi, i Meštrodelnikov, ili Artixanov.

NAy prie yeda çine promignenya pinez i nepravednaa.

2. Imayu tolikoyer ispitovani biti od razliçijh naçini uxure, ili lihvee pokrivenee, kako rechi: Ako za magne kupuyu tovar, koya vechi taglia: á to yer prie platit, i pineze prie nabroyil yest, ili ako za vechie prodaye, radi yer çeka plachiu do vrimena. Ili ako kupuyu gnivu, ili Zemgliu za magne od polovicee nere vridna yest: á to yer obijta dachieyu od prodayom vratiti, il za vele magne nego pravo yest, takoda u tacijh delij nie prava ni istinaa prodaya: ni kupglienye: koye akobi istinno kupovanye bilo, ili akobi ta prodaya istina bijla, dillobi bijlo nepravedno, da ne uxurno, il kamatno.

Akosu

3 Akosu nosilli Nevirnikom, Turkom, Pogannom, Gvozdya oruxya, oklop, puksc, sabagl, maçev, sikir, samokresov, ili inijh tacijh tvarij brez dopuschienya svetoga Otcza Pape: Ili ako zgorureçena nosilli yesu zgorureçenim ù sckodu, i scchiettu vernih, prema da z'dopuscchienyem Papinim, i prema da imivsci to dopuscchienye, nebi tada upalli ù proklestvo.

4 Akosu sreçenya, i sastanya uçinilli meyu sobom: i ugovorilise s'inimi da ne prodayu robbu, nego tijnom vechiom, nere robba vridna yest.

5 Ako dayu ù zayam, uffayuchi dobiti s'toga.

6 Ako nisu napunò plachiali pravedni daciyi, ili gabelle Gospodskè: nere hinilisyih yesu.

7 Ako sluxilise yesu himbenom munitom, Il pinezom znayuchiè, il hottè, il'davali inim pineze ostrigane, i magnee, za pineze dobre, i namirene.

8 Ako ù tovarisctvu tergovinee yedan drugoga prihitil yest, uyimayuchi zase del dobitka.

9 Ako kuupil yest tvaari ukredene, ili posilli vazete znayuchiè.

10 Ako ù prodavanyu krivò prisigal yest, kunuchise da yest ono çto nie, il da nie, ono, çto yest.

Ako

11 Ako tergoval yest ù dnij praznici, il blagodanyi bez potribe, il dillo rabotno çinil, kupuyuchi, prodayuchi, raçune, il razlogh e çinechi: razve samò za kratko i mallo vrijme.

12 Ako bijl yest sridostatnik kupovanya, il prodanya, il inoga dilla nepravednoga. Ako raabi mestriu ili art, koya yest samò na grijh: kako rechi, da dillaa Idole: i to imaa ostaviti: Il ako texij tegh ki yest na grijh: kako rechi harte od igree, ili bilya, i masti za xene. Ovi tacij tribuye dà zapustee te mestrie: i imaimse sa fsima tverdo zapovidati: da taa ne prodayu onijm, od koyih znayu, dase hotte sluxiti od gnih na zlo. Akosuse sluxili himbama, i himbenimij mirama, i proçaya.

13. Ako nisu postilli moguchi: ostavivsci na straan nikolikò truda, i rabotee tega gnihova.

Od Likara.

OF nayprie sagrisciuye liçechi brez procignenya prie ner iskusil, i poznal yest, ka, i kakova yest nemoch onoga koyega liçi, priviyayuchi, i dayuchi likarie, koyebi moghle uzrokovati smert, ili inu poghibil.

2 Paki pokole poznal yest, i iskusijl nemoch sagrisciuye, ako lijçi brez pomgne, i dobroga razmiscglienya: nemarechi studiati, ni pohayati nemochnika, il scitta priyati od inijh, il promimiti misal svoyu na boglie: prinosechi

ù sum-

u fumgnii; il kazuyuchi da dobrotiçenye drugoga Likara nie prudno, ni koristno.

3 Yeda iskufciuye lik neznaani, u poghibil xivota kogagod çlovika.

4 Yeda foirtuye dase çtogod uçinij, çto yest protiva fpafenyu dufcee: ili ako ne fvifcchiaye nemochnika, il onih od kuchie il hixee: da zovu otce duhovnee, ifpovidniike, likare dufc, kada od potribbe yest.

Od Dicee, ili M'ladenaacz.

Nay prie imayu ifpitovani bitti od laaxij, koye govoree: od kriva prifiganya, i od zavetov neifpugnenih, i ne fvarfcenih.

2 Od upufcchienya Miffee, i ifpovidi, i prifçefcchienya Tila Ifucherftova.

3 Od neposluha, nepoçtenya, i nepoklognenya uçignenoga Otcau, Materi, ili Meftru to yest Nauçitegliu fvoyemu, i Stariyim fvoyim.

4 Ako çto ukrelli yefu, ili potayali.

5 Ako fu govorilli riçi framotne: pfovali, kglievetali, i priçalife.

6 Imayu poliko yer ifpitovani biti od grihov pulteniih, da mudrim naçinom iz dafeka: Neka oni, koyi divci yefu nepofcchietefe, i ne nauçefe çuo ne znayu, à navlaftito Divoyçice.

Od

OD VLASCCHIH LIKARIY PROTIVA grijhom.

Lijk protiva Oboloſti.

ZA privoiti lijk protiva Oholoſti : tribuye da çlovik razmislij, i razmotrij vlaſcchie ſvoye slaboſti, i niſcchietoſti : i pomagnkanya duſce, i tela, i oſtaalih izvanskih ſvoyih.

2 Ima zamirati, i razgledati bogiſcih, i vekſcih od ſebe, à navlaſtitò Iſucherſta : koyi nas ſviſcchiuye, i uçij, da gnega nasledovati budemo kada reçe : *Pouçiteſe od mene, yako krotak yeſam, i ſmeren ſercem* : i proçaya.

3 Ima opchiti, i zdruxitiſe s'umiglienimij, krotkimi, i bogogliubovnimi.

4 Ima biti poniixen, i umiglien ù odichi, ù domu, i va vſih ſvoyih deanyij, i çignenyij izvanskimii, koliko podnaſcia verſta gnegova.

Lijci protiva Taſcchi ſlavi.

LIjk protiva Taſcchi slavi yeſt skrivati iz verſna i pohvale ſvoye.

2 Razmiſgliati vlaſcchia pomankanya, i ſlaboſti ſvoye.

3 Csaſt, i slavu, koyu gnemu gliudi dayu : on ças pridatiye Bogu, ſazdateglju ſvakoga dobra.

Lijk

Lijk protiva Lakomosti.

NAy vechi lijk protiva ovemu grijhu yest da çlovik ostavi vse çto ima, Boga radi.

2 Da zamiri, da prema er çlovik yest obilatò bogat: nifcchie ne magne ima pomisliti da duh çloviçaski nifcchie vechie nenasichiuyese blagom velikim, nego malim: i toga cichia ima çlovik berxe pobiyati, i odgagnati pohotinye imanya: nego kupiti blaago.

3 Da pomislij kako skorò ima vse ostaviti, i da sega svijta nechie ino odnesti nego ono, çto ubozijm udijli.

4 Da pomislij, koliko veliko bij uboxstvo Isu cherstovo, i Sveetih, koyi gnega nasledovali yesu.

5 Da ima uffati ù Boga, koyi pasee, i hrani ptice nebeske, i govori: *Iscchite prie cesarastvo boxie, i pravdu yego, i proçaya priloxetse vam.*

6 Da ima odstupiti od tovarisctva, i druxtva skupnijh, i lakomijh, i xiviti, i opchiti s'onimij, koyi nenavide, i odmijchiu dobraa vrimenaa.

7 Divitise, i çuditi ò bogastviyu nebeskomu, i xeliti, i iskati ona dobraa bezkonçana: stanovita, ugodna, i po vse vike stoyechia, i ne mimohodechia.

Lijci

Lijci protiva Pohotinyu pultenomu.

LIjk protiva pohotinyu pultenomu nay prie yest, bixati od pogleeda: à mnogo vechie od druxstva one stvaarij, koya na blud i na pohotinye potaknuti, i uxgati moxe.

2 Ne opchiti: ni drugovati, ni xiviti s'onimij, koyi naukom svoyimi podtiçu druuga na blud.

3 Bixati praznovanye, i manistoyanye: à nastoyati udiglie çastnim, poçtenim, i pohvalnim dellom.

4 Ne paasti, ni hraaniti tilo svoye plemenitimij i precinimij yizbama, da berxe gliubiti porednost, i uzderxanye od yizbijn: à navlastitò od vina yakoga, tverda, i mochna, i od pichie koya po naravi svoyoy tepla, i uxeguchia yest.

5 Odagnati tudie zale misli, i ochiuchienya svoya çuvati, i sçchititi, da ne posernu k'zlu.

6 Vazeti na se dobrovoglnò kugod boleest, i peçal, za odaghnati xeglie, i potaknutya pultena navlassitò kada naskaçu çlovika napasti, i sablazni pulti.

Lijk protiva serxbi vlascchioy.

LIjk Protiva serxbi, i razggnevglienyu vlascchiemu yest pripraviti, i ugotoviti sebe na podnasciadye vsterpglivò ssih onih ri-

çij,

çij, i dillij, ka razmiscglini, i podriçu çlovika na serxbu.

2 Znatti, i razumiti kako uvridyenye ne dosaduye, ni scskodij onomu, koyi uvridyen yest: nere onomu, koyi uvridyuye; i koli veliko uvridyenye Isucherst za nas podnijl yest: komu tada povrachiamo, i uzdayemo hvali za gnegova tolika dobrotvorya, kada na priliku gnegovu uvridyenya podnasciamo.

Obratitie misaglia svoyo na çtogod ino, odvrativsci yu od uvridyenya, i od razmisglienya o uvridyenyu priyatomu. Kadase spomene od uvridyenya priyatoga: Yezik, i ruke da postisne, i serxbu u sercan ungaanu da ugaasi.

Lijk protiva serxbi drugoga.

KAdase kto na tebe serdij, za utaxiti yaad gnegov budi tih, u riçah: Yere pisano yest: *Gladka rijç derxaj gnjevu, a ostra gaasi jurost.*

2. Muçi, ili odstupi od lipcaa razserdyenaago.

Lijk protiva Nenavidosti.

CLovik moxe uliçit pomagnkanye od Nenavidosti; nayprie: hemavidechi i neglubochi iz e magnkanya.

2. Razmisgliayuçi, kakoi nenavidost yest

nisccchimna, i ozprudna kako koya inbo ne çi-
nij, nere grijh. i ostu koyemu pace, nisiscchij,
muçij, i grize ferce nenavidlivoga.

3 Razmisgliayuchi koliko se ne pristoyi çlovi-
ku kerstyaninu nenavidici brata svoga, budu-
chi da du nyi yedno kerf prolici za isker gnega
nascega kada porgibuya.

4 Razmisgliati ima probinici çlovik, da
prema da on koga nenavidi nebi imal blago,
ili ono poçtenye komuse nenavidi, li zato on
koyi nenavidi, nebi niçta vechie ni boglie
imaal. Ako dakle nenavidost niçta ne prudi
nenavidiuyuchiemu, ni ù vrimenijh tvarij, ni
ù dobrom glasu, ni ù kriposti, paçemu serce
grize, i odvrachiaga od Boga, zaçto çlovik
nechie uklonitise tey kughe od nenavidosti?

5 Ima çlovik za liçiti ranu od nenavidosti
razmisgliati ono çto prudi, i çto moxe gliubav
i dobrohotinye bratsko uxgati ù serczu gne-
govu.

Lijk protiva Nenavidosti, il zlohotenya vlascchiemu.

ON koi ima zlu voglju protiva drugomu,
i nenavidiega, ima razmisgliati osvetu
Boxyu, koyi ne odpuscchia, ako mi ne odpu-
stimo.

2 Da on koyi zlo hochie ù serczu, i nenavi-
di, vechie zla, i scchiete sebi çini, negoli
onomu, koyemu zlu voglju nosi, buduchi da

od koyi ù ſercu progonij drugoga, polagà ſebe ù ſtanye ſmertnoga grijha.

3 Da napokom od potribe yeſt, da kadgod preſtijmo, ako nechiemo na vike poghinuti. Dakle boglie yeſt berzo proſiti, negoli pro-vodìti xivot ù grihu bez doſtoyanya; neka tako proſtivſci uklonimoſe pughibili viçgnee ſmerti, i Bogu da ugodni budemo ù xivoglie-ya naſcemu.

Lijk protiva Nenavidoſti, i zlu hotinyu drugoga.

AKo çlovik hochie ulìçiti, i utaxiti zlù voglia, i nenavidoſt; koyumu drughi noſij, potribuye da-mu dobro çinij: Da-mu posluxuye, i ugadya: i da-muſe upokorij, i podloxi.

Lijk protiva Poxarloſti.

ZA opriele pomagnkányu od Poxarloſti, lijk yeſt odnijeti, i paryati onaa koya poòtiçu na Poxarloſt, ili gherlo, kako no re-chi: odneſti tya yizbine naçignane, i prici-nee.

2 Razmisliti da onaa pohoot od gherla, ili poxarloſti yeſt vechie podobna xivini, il sko-ti, nego çlovìku. Yer zaliſcno xeranye po-tupgliuye razum; gaſij vſaku dobru xegliu

uskra-

uskrachiuye xivota. Paçelise imaa razmisliti da xivina istaa toliko samo yide, koliko yoy zadovoglno, i potribno yest, à ne vechie.

3. I u novomumnogo pludij, da çlovik odluçij ustegnutise od zalisena xelanya, i pienya.

Lijk protiva Linosti.

PErvij lijk protiva linosti yest, çestokraa pomijnati dobrodarya boxya, koye pomiñanye zbudyuye çovika na gliubeu boxyu, i na dobra dillovanya.

2. Spominatise çestokrat, kako smert na blizu yest, koya vazimglie, i ukrachiuye vrime dobro dillovati.

3. Razmisgliati viçgne plachie, i mijto dobroga dillovanya, i viçgne muke, i stradanya za zlodeanye, ili zlo çignenye.

4. Bixati od druxtvaa, i opchienya onih koyi linosti i praznovanyu nastoye: à nasledovati onih, koyi na dobrodeanye snaxni, i gori su yesu bixech praznovanya, oli linosti.

Opchienaa Liçenya, ù utiha.

PErva verhovna, i opchiena utiha, i lijk za izxiliti, iskoreniti i skerçati prigrisceya, i pomagnkanya, i zasilpati u serczaa çlovičaska kriposti, yest çasta Molitva, s' vffanye zdruxena.

Drughi lijk yest, çesto ispovidanye grihov svoyih, koye imaa biti onli ças zkoxe moxe, ucignenoo neto çlovik upadee u grijh.

Tretii yest, çestokrat pricesçochievatise Tilom Isucherstovim.

Csetverti lijk yest, bixati od druxine zalijh, à nasledovati dobrijh.

Peti yest, çtiti libri, ili kgnighe dobrijh, i bogogliubnijh pisaazcz, à navlastito sveto pismo.

Scesti yest, gnaa misogliati muku Gospodina nascega Isucherssta.

Sedmi yest o tak misçgliati Xivot svetih.

Osmi yest, razmisçgliati nad nami stoyechie veliçastvo Boxye, i Angelov.

Deveti yest, razmisçgliati smert, i sudo tisni, i neubignutu, koyase ubignuti od moxe.

Deseto yest, imiti pred oçima pravdu boxyu po prilici, i skaazni onih koyih nakazal yest.

Yedanadesto, imiti pred oçima sud priti maiyuchi.

Dvanadesto, muku i strasti vigghee, osudyenih.

Trinadesto, Veseghe, i blaxenstvo rayskoga stanya.

Kakose pridobiyu grihe.

NAy prie po dillih çlovika, koyesu po prigrisceenyu iziskovatise, imaa xilla, i koren, s'koga zniçu taa, i ostala gnegova pri-

grifcenya. Yere yedan faamo, ili nay vechie dva poglauna grijha obikuyu biti ù çlouiku fsakomu, iz koga yednoga, ili nay vech dvi yu flicu i pledeofe oftali grijfi; tako da neto se odnamu ona yedan, ili dva poglauna grijha, i oftaali ki od tud radyahufe poghinuti hote.

2 Imafe dobrò derxati na pameeti lijk, koyi yeft protiva komu grihu i nekafe moxe priloxiti, i priviti ta lijk ù fsako dobba, kada potribovalo budeet.

3 Od potribee yeft arvatife s'yednijem, ili z'drughijm tim ofobitim poglavnim grihom, (prema da imamo vfih opchienò progoniti) doklegod zatarefe, i pridobuden budeet taa yedan, ili drughi pofobni martiçnii grijh: ili tako pobien, i omlohavglien budeet, da ili vechie protivilfe ne budee, ilfe lafnò bude mochi potarti, poflaçiti, i zagubiti.

Protiva ovomu nepriateglju potribuye çeftokrat ponavgliati odluku zagubiti ga, i oftriti ferxbu na gnega, i vlafcchijm oruxyem vaglia s'gnijm bey bitti, i priviti, i priloxiti mufe imayu opchienelikarie; I okol ovoga tribuye da raabi fsakdagno ishufcenye, i razabranye od fvidenya, il confçientie. Yere ako danas naskocife yedan, à syutra drughi grijh: paka treti: napokom neochiefe pridobiti ni primochi ovoga, ni onoga: da tribuye nay prie yednoga zagubiti fasfsma: paka drugoga, i tako oftaalih.

4 Potribna yest hrabrosti, i velikost duha za zataknuti, i poçeti boy, za mochi uffati primoxenye: prema da ima biti trudno, i tescko. Yere stanovito, i nepoghibsce zlamenye od primoxenya yest uzveliçnò, i uzdaanò uffati stighnuti primoxenye, i dobitye.

5 Potribno yest naslidovanye, i napridovānye udiglno u boyu, ratti, i arvanyu, nise vaglia zapustiti, il oslabiti, prema da tisuchikrat padesci. Vstani dakle çoviçe, i arvise, i brani hrabrenò, i kripkò. Yere on samò primoxen, i dobijt yest ki odvergsci od sebe oruxye svoye, i vogliu arvatise, sramotnò pridadese protivniku svoyemu. I prema da za nikoliko vrimena vidijse, da nisi niçta napridoval: niçta magne arvechise, li dobijssi çto godi. Yer kakono na çasokazavczu, il horologiu vidijmo sin prosciał, alga prohayayuchia ne vidimo, i kakono vidijmo da xita raastu, alli ono rastenye ne viditse: tako ne lasnò mox viditi uzrast kriposti, koya po malahto raaste; niscchie ne magne po vrimenu listò uzrijse, da uzrasla yest. A i onij trud arvanya tolikoyer, i umiglienstvo, i usterpigienye mnoghee koristi yest onomu, kiye podnaascia.

OD

OD POVRACHIENYA.

MEYV onimij, koya Ifpovidnijk od potribee znatti ima, yeft *Povrachienye*: po kom çinijfe zadovoglno za tuye vazeto: il za fcchiettu: ili za uvridyenye. I o nim toliko yer koyife ifpovidayu yeft od potribee: Yere kakono vazeti tuye: tako i derxati tuye pri febi protiva vogli gofpodara one tvaari yeft grijh fmertni. A ona koya poglavitò zamiriti, i obsluxitife imayu okolo povrachienya v'ovih dvih verfeh, if çisleh vzderxetfe.

Kto, Komu, Cfto, Koko: Gde, Kad, i Po kij red
Povratitfe, verz oko, ti hi çtijfe, zdolu vred.

Nifçehie ne magne nay prie razumitife imaa da kada govorijmo od povrachienya tuyegaa: razumitife imaa da govorijmo ne faamò od onoga çto nepravednò, kako po filli vazeto yeft, da i od onoga çto nepravednijm naçinom pri febi derxitfe, kako rech od zayma: a to radi neka krachie budee nafçe govorenye: i zato yedno i drugo poftavifmo pod ime od vazetya.

Ki imaa povratiti.

Vsaki koyi bil yest uzrok od nepravednoga vazetya, ta derxan yest povratiti. I ako mnozij bijsce uzroki od toga, ossi tij duxni yesu da povratee.

A po deset (naçini) moxe çovik biti uzrok nepravednoga vazetya; koyi naçini uzderxeu se u verseh, ili çisleh zdolu pisanih.

Tuye ki yest uyal, gnegov raab, zapoved,
Svit: pristayuchi: hval: i tovarisc u red:
Ki priyima: i, nim: kise ne protivi:
I ki ne obyavglia: tim reci, vratite svi.

Pervi dakle koyi ima povratiti, uzderxise pod ovom riçyu: *Ki yest uyal*, i pod ovom *Raab*: to yest oni koyi saam po sebi vazimglie tuya nepravedno, svoyom vlastitim hotinyem ganut: za sebi dobiti, il drugomu, kakono yest raab, ili yunak zaymodaveza, ili uvurnijka, koyi oblastyu gospodara svoga gnom datom diluye takova dillaa, i on ki poruzi po zapovidi, i poveglienyu gospodina svoyega.

Drughi uzderxise u ovoy riçi, *Zapovid*: to yest on koyi zapovida, da se takovo dillo uçinit se: I ta duxan yest povratiti, i zadovoglno uçiniti onada, kada stvar po gnegovoy zapo-

zapovijdi ucignena, i svetsccena yest; ili portuandiosçic, i pohvaglivsci ono, çto ucigneno yest dobrani, ili nedoposcchia dase povrati verzeto, il dase zadovoglno uçini.

Tretti v'ovoy rijçi, *Svitt*: to yest on koyi svittuye svevsccenim naçinom dase ima uçiniti zlo dillo, i tako da radi gnegova svitta tkogod stvobij nepravedno dillo, dersan yest zadovoglno uçiniti, ako to dillo po gnem svittovano uçigneno yest.

Csetverti v'ovoy rijçi, *Pristayuchij*: to yest on ki pristaye dase zlo uçini: koye ne pristavsci on, ne bi uçigneno bijlo. Da ako bi dillo uçigneno brez toga pristanutya, i tcoy prigodi nie duxan povratiti, ni zadovoglno uçiniti.

Peti v'ovoy rijçi, *Hval*: to yest Vohglivacz, koyi hvalechi, b'gnoge vo hvaglienya, i vobglienya: i kako s'uzroka, il sa uzroka, nepodobni dillo çinij se.

Sceesti v'ovoy rijçi, *Tovarisc*: to yest dionik, i tovarisc zaloga dilla, kako rechi drugg ili priçestnik, pomochnik, i sridostatnik, ili koyi imalo kakogod ima diolbignu toga nepodobnoga dilla, i taa duxan yest zadovoglno uçiniti: kada yest kupno uzrok zla dilla.

Sedmi v'ovoy rijçi, *Ki prijima*: to yest on ki racijh prijimagne, i kriye; yere on tako çinechi yest uzrok od zlotvorya, dayuchi slobodscchinu zlotvorcem, i shranu pligenya, i uyatya gnihova, çesarijch lupexi, i razboy-

riçi slobodnie kredu, i razbiyayu ... ta zakon duxan yest povratiti. Dali ne, ako biyih priyal radi inoga uzroka, à ne da kredu ... il ino zlo da uçinee.

Osmi v'ovoy rijçi, *Nijm*: to yest on koyi moxe govoriti, i duxan yest govoriti, karayuchi zladeanya, zapovidayuchi da se zlo ne çinij: à muçij, ni hochie da kara, da odvrachia oni da zapovide, moguchi ...

Deveti v'ovoy rijçi, *Kise ne protivi*: to yest oni koyi se ne protivij zlu çignenyu, i ne zabragnuye, i ne pripriçuye zlotvorya, i neprаvedna çignenya: koy a moxe, i derxan yest zabraniti, i pripriçiti, kakono yesu oni koyim ... to çiniti pristoyi po dillu, i dugu dostoyanstva i officia gnihova ...

Deseti vi derxi se pod ovom riçyu, *Ki ne obyavglia*: to yest on koyi zna ..., a ne obyavglia zlotvorcza, koyi grede da zlo uçinij, dim on koyi ne obyavglia kada moxe, i duxan yest obyaviti, i koyi ne obyavglia onoga, koyi zala uçinil yest: kakono svidok na sudu zazvan, da istinnu svidokuye: i kakono yesu straxci, ili pudari vinogradov, verslov, gnijv, perivoyev, koyi kada ne obyave onoga koyi scchiettu uçinil yest, duxni yesu oni povratiti, i zadovoglno uçiniti iskergnemu, komu scchietta uçignena yest; à to se razumij tada kad to gnihovo neobyavglienye yest uzrok od sckodee, ili scchiettee ...

À one

A one riçi koye v'ovih trih prigodah, ili kazeh reçene yesu, *Ki moxe, i duxan yest*: Nauçitegli nicij razumiyu od onih saamò: ki raadi oblaasti, ili officia svoga mogu, i duxni yesu tako da oni samò u tih prigodah imayu povratiti.

Vsaki od zgorureçenih kada scchietta uçignena yest: derxan yest vsu cilovitò, i napunnò scchiettu povratiti, i naplatiti: koye scchiettee bijl yest uzrok, ili sauzrok, ili del yest, ili vse. Da ako inij za svoy deel povratee: duxni yesu samo za ostanak napraviti, i napuniti onomu ki oscchieten yest. Da ako oni koyi bijsce naçelnò uzroci od scchiettee, i napunnò zadovoglno uçinili yesu, ostaali nisu derxani niçta povratiti.

Komuse imae povratiti.

VOvomu razlukee potribba yest. Yere akose povrachienye çinij od same stvaari tuyee, koyase nahodij pri komugodi, ta stvar opchienijm sudô, imase povratiti onomu çigova yest, akose znaa gospodar gneye. dim dase imaa povratiti gospodaru gneye, ili ta gospodar yest Czrikvegnaak, ili svi tovnij. Da akobi ta gospodar bijl Naçelnik, ili starischina czriqveni, koyibi razsipal blago, i imanye czriqveno: imase Czriqvi povratiti, à ne gnemu, priyamsci nischie ne magne na tô;

akose

akose moxe oblaast, i pristanutye Stariscinee verhovniega.

Da akose ne zna kto yest gospodar one stvari, il ako za povratiti yu gnemu ne moxe do gnega priti, ili nemoxese k'gnemu bez poghibilli, ili skandala: ù tu prigoddu, ili ù taa kaz; ta stvar ima Isucherstu povrachiena biti, kako Gospodaru, i Gospodinu vsihee stvaarij da vsci-yu ubozim. A tose ima uçiniti, pokole çe kalose yest, koliko ye zadovoglno; uffayuchi dase nayde gospodar one stvaari, dabise gnemu povratila.

Da ako povrachienye imase uçiniti radi priyatya nepravednoga, ù kom i danye tolikoyer nepravedno yest; kako rechi za priliku; Diak, koyi daye pineza Biskupu, za neka-mu redi dade zlo: i nepravednò daye, i çinij. I tolikoyer ki priyimglie, zlò i nepravednò priyimglie: ù ta kaaz, i ù tu prigodu, to pinezo nimase povratiti onomu koiga dal yest: nego onomu, ù koyega neçaast, i sramotu to pinezo dano yest: dijm dase ima vratiti, ili Czriqvi, ili çloviku komugod. Da stanovito boglie yest datiyih Isucherstu, kako nasledniku, ili eredu svih.

Da akose povrachienye imaa uçiniti samò radi nepravednoga priyatya, à danye nie bijlo nepravedno: kako rechi od Vzurnika, koyi nepravedno çinij priyimgliuchi lihuu, ili uxuru: à on koyiyu daye ne prigriscuye,

ermuye

ernfuye silla dao-yu; ù ta kaz, ta likon, il ux ukrasimase povratiti osochiertdonu: to yest onomu koyi ux ucinit plaat it yest: tako da sastanutse kupnò oboya ovay: to yest nepravedno priyatye, i scchierta, il sckoda, ka stiye iz neprauednoga priyatya. Toga tich on koyi ulirede tuy zaklad tergovacu, imaga povratiti tergovacu. Niscchie ne magne, na sudiscchiu duhovnomu od soldenya, il conscientie mogaalbiga povratiti gospodaru, i ako toga nich tergovack nebi sckodde imil.

Tolikoyer ako kto ukrede tuye akredentu: imaa yu povratiti gospodaru one tovari. I znati ima lupex ki to ukrel bisce, da verhie nie duxan pod povrachienye onee stvaari. o: Ako on komuse imisce učinit povrachienye umerl yest: imase povratiti nasledniku, ili Eredu gnegovu. A akose ne zna kto yest naslednijk ili ered gnegov, iziskavsci prie pomgnivò toga ereda, i nenasciad ga: imase tovar vratiti Isucherstu, to yest uboziga gnegovim.

Da ako znadese kto yest gospodar od tovari, kase povratiti ima: tere ta gospodar prebiva, i stoyi ù dalečnih stranah, ali tovar moremuse lahnò, i verno poslati: ako tovar yest velike cijne, i vridnosti, imase odposlati gospodaru gneye, na tratgnu, i splize onoga koyi nepravednò derxi tu stvaar. Da akose tovar ne moxe poslati, i nie velikee vridnosti: moxese

dati blixikam gospodara gneye, ili ubogu Monastiru po sudu dobra Muxa i to yest kako dobar mux prosudij, s'ovim nagodō, i podvezom da ako gospodaar one tvari priide: da muse ima povratiti, akose ta tvar hraniti moxe.

Da akò zaymodavacz, ili Vxurnik hochie povratiti libve, ili uxure priyaate: a oni koyimse imayu povraatiti odasclì yesu na daleç: one libve, ili uxure moxe yim poslati na tratgnu, i spize gnihove. Da ako zaymodavacz odayde ù drughee straane: ima poslati uxure na spize svoye onim kimse vratiti imayu.

Da zamiritise ima kako ne vazda imase povratiti stvaar onomu çigova yest: il'od koga priyata yest, kada to povrachienye moxe scko dno, i poghibilno biti, kako reechi: akobi kto povratil maç manenoga istomu manenomu: da moxese to hraniti Eredom, il nasledniko gnegovim.

Da ako uzrok zabragnen yest, à ne priyatye, kakono yest ù gherdnom dobijtku bludnicee, kadi nie zabragneno priyati plaachiu: da zabragneno yest dillo, zakoye priyimglie tu plachiu, nie potribno, da se povrati, nego akobi ù tom himba uçignena, il dabise priyalo, i izvadillo z ruk kogagod çtogod nepodobno, il akose priyimglie od onoga, ki nie gospodar onomu çto daye. nisçchie ne magne imase tij in takovim svitta dati, da dadu ubozim. I ta isti red imase derxati od onoga çto

se

se dobijva na igri.

Dobra ona koyimse ne znade gospodar: à imayu povrachiena biti, kada uçinivsci podobno iziskovanye za nayti im gospodara, i naytise nemoxe: taa dobraa, imayuse dati uboxim po sudu toga pri kom yesu, ili po sudu otcza duhovnoga.

Tvaari nasciaste, koye nisu nikadar gospodara imille, ili nie pominka od gospodara gnihova, il koye yesu onoga ki ne haye za gnie, ta dobraa yesu onoga koyi nascialye yest. Da ako imilla yesu, ili imayu gospodara: imayuse povratiti gospodaru gnih. Da ako uçinivscise pomgnivo iziskovanye: i nenahodise gospodar: ta dobra moguse dati ubozim, ili da ih derxi za se on koyi nascial-ye yest, ako ubog yest: imivsci ò tomu dopuscchienye od Ispovidnijka svoga.

Da od blaga, ili kroviscchia, komu gospodar ne znadetse: ako to blaago nasciasto yest ù vlascchiem pogliu, ili gnivi onoga koyi nascialga yest, vse to blaago gnegovo yest, dim onoga koiga nascial yest ù svoyoy gnivi.

Da ako nasciasto yest ù tuyoy gnivi: polovicza toga blaaga yest onoga, çigova gniva yest: à polovicza nasciastnijka: kako govori Sveti Thomas.

Da ako yamaçnò nahoditse, iscchiuchiga pomgnivò, z'dopuscchienyem gospodara koyiga darova to, yer on ne chie iskati, sse blago

go nasciasto yest onoga, koyi nasciala yest.

Da ako kto iscchie blago protiva vogli gospodara mista, kadise isechie: sse çto godise naydegospodarovo yest, dim gospodara mista rečenoga.

Da ako kto znade, da ù yednoy gnivi yest skroveno blaago: ter kupi tu gnivu, a vidise da vse blaago yest onoga, koyi gnivu kupil yest.

A zamiritise ima, da obiçay po kom blaaga, i skrovisccha nasciasta sahragnena yesu Gospodi, i Vladavcem mista, ni obiçay ne veže çlovika ù sudu duhovnomu, ili ù consciencij, po sudu nikoyih nauçiteglev. Da ù kom mistu yest zakon, ili obiçay podoban, i prilizan razlogu, koyi imà veliij, i zapovijda: k' comu zakonu, ili obiçayu potribuye prigleda imiti.

Catyse imaa povratiti.

Stvari vazete, i scchiecte uçigneneimayu se povratiti, i naplatiti.

Ako stvaar vazeta nahodise ù biityu, ta ista stvaar imase povratiti. Razvè saamò ako ibise nemogla povratiti brez poghibili, ili skandala: Yer tada imase povratiti ne stvaar; nere onoliko, koliko vriidna yest, po sudu dobra Muxa.

Akoli stvaar nie vechiè ù yestvu, ili ako

gora,

gorаa ucignena yeſt: tada imaſe vratiti onoliko koliko vrijdna bijſce.

On koyi ima, ili derxij pri ſebi tuyu ſtvaar, duxan yeſt povratiti-yu onomu çigova yeſt: ili-yu imaa z'dobrijm putom, to yeſt po dobri viri, ili ne: Da ako-yu imaa po dobri viri kako rechi, ako kuupil yeſt kogna mislech, i derxech da kogn' onogov yeſt, koyimuga prodda, (çigov niſcchie magne taa kogn ne biſce) ako ta kupnik vec preprodalga yeſt; derxan yeſt povratiti ono, çto tom preprodayom dobijl yeſt, à ne vechie. Da akobi imil toga kogna u daar, i prodalga; derxanbi bijl povratiti ſsu cijnu, priyaatu za reçenoga kogna.

Da ako ima pri ſebi ſtvaar tuyu, koyubi kuupil; derxan yeſt povratiti tu ſtvaar: prem da neima cijnu, ili pinezo od onoga, çigova ſtvaar yeſt. Niſcchie ne magne moxe pred pravdu dugovati, i na pravdi pitati protiva onomu, koyimu tuyu ſtvaar prodaal yeſt.

Da ako zlom virom, to yeſt nepodobnijm naçinom kuupil yeſt tuyu tvaar za dobiti; duxan yeſt povratiti onu tvaar, akoyu ima, ili akoyu ne ima ono çto vrijdna yeſt, ſa ſsim dobitkom koga priyal yeſt od te ſtvaari; i prem dabimu ta ſtvaar ukredena, niſcchie ne magne derxan yeſt povratiti yu.

Da ako vazel yeſt tuye znayuchi da tuye yeſt, à to ne raadi dobijtka: nego yer verno

dilloval yest dello gospodara one stvaari: nekabimu ne poghibla; moxe od gospodara tee stvaari pitatisce ono, çto potratil yest za imiti tu stvaar ne ka gnemu ne poghince.

Da ako bisce ne nascial gospodar tee stvaari, ima-yu datti ubozijm, izvadivsci prie sebi ono çto potratil yest za tu istu stvaar.

Yedan koyi podobnò, i podobnijm dopuscchienijm naçinom pripriçuye komugod, i protiva stoyi, da ne imaa, i ne stighnee kogod dobro; nie za to pripriçenye duxan niçta povratiti. Da ako nepravednò pripriçil, i izvadil yest kogod dobro onomu, koyiga imil bisce; duxan yest povratiti, koliko ono dobro vrijdno bisce. Da ako ne bisce sa fsimaa imiil to dobro; nere bisce blijzu za imitiga; duxan yest podi sud dobra muxa, i povratiti çto dobar mux reçee.

I toliko yer gon, koyi pripriçuye komugod dillo gnegovo, i kako rechi, tkobi zabraanil, i ne daal da texaak teexi toegh suoy, koyi teegh pravednò, i podobnò çinii; duxan yest povratitimu scchiettu po sudu dobra muxa; razvè sciamò, ako tazkoyimu braani; brani mu s tazloga kogagodi.

Oni koyi zabragnuyu, i pripriçuyu naçinõ nepodobnijm, da on ki ima imiti, ne moxe svoye istirati, ni stighnuti od duxnijka, kako rechi oslobodivsciga od tamnice, ili kimgod inijm nepravednijm naçinom. I za opchienog govo-

govorechi: Tkogod drugoga ne pravedno, à hottè oscchiettij, ili osckodij, i ta duxan yest naplatiti, i zadovoglito uçiniti. I ako znadesse kolika yest scchietta; ima za sse naplatiti, i vratiti: ako lise ne znade kolika yest: imasse toliko naplatiti, koliko prosudi dobar mux.

Ako stvaar tuya poghinet ù rukah onoga, koyi bij uzrok, da ne bude povrachiena gospodaru gneye: ako ta ista stvar stechi pri gospodaru bisce takoyer za poghinutij nij derxan pod scchiettu ili, sckoddu; Da ako stvar stechi pri gospodaru ne bi bijla poghinula, ili ako bi gnu gospodar bijl prie prodal, ili inakò obrazatil ù svoyu korist; derxan yest pod scchiettu, i sckoddu.

Yedan duxnijk, koyi ne ima çijm da plaati dughe svoye: tere ubosctva cichia oduexesse od sfega dobra svoyega, ako paka s'vrimenom doyde na bogatiye stanye; duxan yest ù conscientij svoyoy vratiti, i platiti duxno.

V scchiettah, il uvridyenyi xivota, Vdu, Zdravya, Slobodschine, Poçtenya, Dobraglaasa, snaaghe, vochia: scchiette, i sckodde s'toga naslidu yuchie: koristi, i plodda, s'toga prihodechia, i inih tacijh: povrachienye uçiniesse, kakò nay boglie budesse mochi: kako dobri gliudi prosudee.

On koyi himbenò, ili po silli vazme divstvu crovise drugoyzi, derxan yest vazeti yu za xenu, il kako prosudij dobar mux zadovogliti

gnoy uçiniti. Da ako il ona udatise, il otacz gneye dat-yu nebi hotilli; duxan yest zadovoglno uçiniti po sudu dobra muxa.

Da akobi ki uazel divstvo onoy, koya na to dobrovoglnò pristalla yest, nie duxan zadovoglno uçiniti, ni magnie uazet-yu za xenu.

Kolikose imaa povratiti.

A Kose znaade koliko scchiette, il sçkoddee uçigneno yest; onoliko povratitise imae. Da ako scchietta, i uvridyenye yest takovo, dase nemoxe sa svima zmiriti koliko yest, imase toliko, i onakò povraatiti, koliko, i kakò dobaar, i mudar mux odsudi: prigledavsci na fsaku okolusccinu *stvaari, Vrimena, Mista, Kipa*, i ostaala: to yest kakova, i od çeso yest scchietta: Na koe vrijme uçignena yest: V kom mijstu skrovnu, il oçitu, svetu, il nesvetu: Kakov çlovik yest on koyi uvridyen yest, i ostaala.

Yedan koyi posidae, i uxijva stvaar dobrō virom: ako prie ner mimoyde zakonito vrijme od mimopisanya, çto Latin zove *Præscriptio*: poznaade, i vidij, da stvaar koyu uxiva nie gnegova; u dusci, ili conscientij derxan yest povratiti cilu tu stvaar, i plood, i koristi, kimij s'tee stvaari bogatiyi uçignen yest; Razoè ako uxival, i posel yest ove koristi za trij litaa dobrom virom, kakonobi derxan bijl po-

vratiti iſtu ſtvaar, i koriſti priyate, vrijme koyebi derxal tu ſtvaar zlom virom, izvadivſci ſaamò tratgnu, koyabi uçignena bijla zakuppiti, bratti, iskatti, i hraniti plood, ili dohodke od tee ſtvaari.

Ovi iſtij razlog yeſt od onoga, koyi za mnoga litaa nie naplatil ono, çto po teſtamentu komugod oſtavglieno yeſt; à to ſe zovu, *Lagati*: yere derxaan yeſt povratiti skupnò i koriſti, koye za to vrijme s'onoga priyal yeſt.

Kadiſe ima Povrachienye uçiniti.

AKo od potribee yeſt uçiniti povrachienye od ſtvaari tuye, koyu tkogod ima pod dobru viru, to yeſt zakonitim titulom; to povrachienye imaaſe uçiniti v'onom miſtu kadiſe ſtvaar nahodi.

Da ako imaa ono çto nepravednijm naçinô vazeto yeſt, imaſe povratiti v'onom miſtu, kadi goſpodaar tee ſtvaari nechie imiti ſckodeç niyednee. I akobi kto imal ſckoddu ù tom povrachienyu podneſti, nay pravie yeſt, da yu podneſe on, koyi nepodobnò obuyal biſce tu ſtvaar, i koyi vazda kaſnil yeſt povratitiyu.

Na koye vrijme, i kada Povrachienye uçinitise ima.

ON koyi duxan yest poovratiti, v'istinnu ima tudye poovratiti, yere tu yest ona zapovid, koya velij ne derxati tuye: hiçta manye ona nijç, Tudye, imâse razumiti, da çlovik ù hotinyu, i vogli svoyoy pripravan, i gotoo yest poovratiti, koko n'ly berxe bude mogal. A koliko pristoyi povrachienyu, ima poovratiti na podobno vrijme, obsluxivsci podobnee okolusçchine, ili circumstantiæ.

A trij stvaari yesu koye mogu isprîçati çlovika od povrachienya dase tudye ne uçinij.

Perva yest kad gospodaar stvaari, kase ima poovratiti pristaye, i dopusçchia vrimena, na koye povrachienye uçinitise budee.

Druga yest razloxito neznanye zakona, ili dilla, çto Latin dij: *ignorantia iuris, & facti*. To yest da neznadisce da po zakonu bisse duxan poovratiti: ili da neznadisce imiti pri sebi tuyega.

Treta yest nemoguchstvo od koga yest scester sud uçitegliev.

1 Pervi sud yest, da çlovik nahodechse ù skonçanoy napokognoy potribbi, neimiyuchi nego samò çim prihraniti sebe, i svoyih nie duxan povratiti tudye. Yere tada, to yest ù velikoy potribbi çlovika, fsaka opchiena yesut.

Drughij

2 Drugiij fud yest, da nie duxan pouratiti tudye on koyi pouratiosti nebi mogal nicisi kakose pristoyi verlli gnegovvoy: premada gospodar tee stvarri, koyise ne nahodi ù takovoy potribbi, nechie da dade odolake vrimena. Nisechie magie on koyi poce nacin dersij tuye, imase cuvati ne ciniti zahisone vragne, il fpijze, koye nisu od potribbe. Yet inako ne bi mogal po razlogo isprican, ili obrazagnen biti.

3 Treti fud yest, dase nijma tudye pouratiti: ako to tudihtayno povrachienye bilobi ù scchiettu duscee, ili cijla onoga, komuse imaa pouratiti.

4 Cetverti fud yest, da akobi to tudihtayno povrachienye bijlo, ili moglo biti ù scchiet tu, ili protiva dobru opchienomu, nijmase tudye pouratiti.

5 Peti fud yest, dase nijma tudye pouratiti ono cto ocitim nacinõ moglobi biti do scchiet tee dobroga glaasa, ili xivota, ili dusce onoga koyibi pouratil, ili kogogod drugoga, ili akobi s'toga izifcial kigod smertnij grijh, ili poghibil, to yest perikul kogagod smertnoga grijha: ù prigoddi toga perikula nejmase povrachienye ucimiti tada; nere na onijme, kadà nie vechie tey strahee, il perikula. Yere tose yesu vechie scchietee, i sckodde, nere tudye ne pouratiti.

6 Yest i sesti fud, à to dase nejma tudye pou-

vratiti quye; kada ſ'toga povrachienya tudih-taynoga, zničee velika ſcchietta duxniiku, à malla koriſt onomu, koyi ima imiti: kako za priliku: Dabi potribovalo maſtoru, ili artixanu prodati orudye arti ſvoyee, ò koyoy xive, za učiniti povrachienye, u tu prigoddu ne ima povraatiti. Yere po razlogu imamuſe dati odvlaka vrimena, da pogodnò naplaati; da zamiritiſe ima kako. Ako on koyi ima imiti, yeſt takoyer ubog; imamuſe tudye dati gnegovo; yere nie pravo daſe ya pogayam, i pomagam tuyim ſcchietom, i ſckoddom, onoga koyi od mene ima imiti.

Zamiri tolikoyer, da ako odvlaka od povrachienya yeſt ſcchietna, i ſckodna onomu, koyi ima imiti, i niemu on čas povrachiene čto gnegovo yeſt; naymagn ima biti derxan bez ſcchiettee, il ſckoddee; nehotechſe učiniti ſcchietta vlaſcchijh dobrijh onomu, koyi povratiti ima.

Imaſe tolikoyer dobrò zamiriti, da iſpovidnijci ne imayu odriiſciti ovacijh pervò, nere iſvenſcenò, i dillom povraate, ako prie u pervagnijh iſpovidij odriiſceni, nijſu hayali povratiti tuye.

Da ako on koyi duxan yeſt, ne moxe imiti odvlake, ni roka od onoga komu duxan yeſt, à da taa koyi ima imiti nie u potribbi, ter duxnijk moxe tada povratiti bez ſckoddee ſvoyee; à niſechie ne magnee, hochie da tadaa

vraa-

vraati, nego pripravan yest ù drugo vrijme povratiti; yere mnij, i misli da tada nemoxe to uçiniti pogodnò, i bez sckoddee; ù taa kaaz ili prigoddu moxe odrijscen biti, obechiavsci da do toliko vrimena povratiti hochie. Da ako moxe, i ù dusci, i conscientii svoyoy znaa, da tada moxe, a nechie: po niedan put ne ima odriscen biti; yeresse ocitò vidi, i obyavglia da nie skruscen.

Od reda, i naçina, koyise ima derxati ù zadovoglnq uçignenyu.

ON, koyi moxe povratiti fsim: ne ima po tribbu obsluxiti reda ù povrachienyu, da kakono reçeno yest, potribuye da fsim povraati.

Da ako nemoxe fsim povratiti, prie imayuse povratiti onaa od kijh stanovitose znaade, çigova yesu, nego ona, koya neznadese çigova yesut. Razvè samò ako ona stvaar, od koyese ne zna çigova yest, takovabi bijla: dabise stanovitò znallo, da nikadar ni bijla ovoga, ni onoga gospodara; kako kalex. Yere ta takova, bez uvridyenya onih, koyi imayu imiti, mogu se datti ubozijm.

Meyu stvarama od kibise zna çigove yesu: nay prie imayu se povratiti onaa, koyase ù svoyem bityu nahodee, i yesu drugoga; kako rechi, ono cto ù shranu dano yest, i ono cto kup-

kupglieno, à ne naplachieno yest. A za ovakovim poorachienyem zakoni, ili statuti mistov obsluxitise imayu; i ono çto odluçuye zakon gradskij opchienij; razve ako ta zakon bilbi protiva zakonu od naravi. I ako u tijh zakoneh yesu razliçni sudi, imaase obrati on koyi boglij yest.

Zaymodavacz, ili uxutnijk, ako neima toliko imanya, kimebi mogal naplatiti duuzi, koih podobnijm, i dopuscchienijm naçinom uçinil yest: i uxure tolikoyer; Nay prie derxan yest zadovoglno uçiniti duugom uçignenijm po podobnu naçinu: à to ako vlascchie stvaari uxutne nenahodese u vlascchiem bityu svoyemu, kako tecthi: zakladi. Yere zakladi imayuse vratiti gospodaarom gnihovim, koyi vrachiayu pinezi. I tolikoyer, ako po takovu dugovanyu, ili delsih podobnijh, i dopuscchienijh, nie uçignen uboxiyi, i nemoxniyi za naplatiti perve imve, ili uxure, kakonobise zgodilo u obecthanyu doree; yerbi uçignen uboxiyi.

Ako dobraa yesu ta, od kihse neznaa çigova yesu, moguse pooratiti po svitovanyu Ispovidnijka: koyi, ako vidij da duxnijk yest u velici potribbi, i uboscrvu, mochi hochie dopustitis da sebi uzderxij, ivazme ta dobraa, kako uboglii Isuchernov, ako mocchie ne magne Ispovidnijk prosudij tako dobro: à to da prudno yest dusci onoga duxnika dopustit imu

aa; Yere ako bi ſe vidilo da onga dopuſcchienya cijchia, ta duxnijk hochie biti barxij na vazetye tuyega blaaga, ili na vkredenye, a ne bi prudno bijlo uçiniti imu to miloſardye.

Otayna dobraa, i tvari otayne imayuſe mudrò povratiti: nekaſe on ozloglaſij, ni uerijdi dobar glaas. Da lihve, ili uxure opchiene: opchienoſe imayu povratiti. Yere po povrachienyu, ill ù povrachienyu tuya blaaga dobivaſe dobar glaas.

Ako kto pravednò ozloglaſil yeſt kogagod po putu od pravde: ni derxan vernuti, il zadovoglno uçiniti; Da akoga yeſt prozloglaſil, il obrekaal nepravednò, ſt krivò, ima vernuti dobrij glaas, govoreechi: da krivò rekal yeſt, ill da iſtinnou potayal yeſt.

Da ako nepravednò: da li ne krivò ozloglaſij kogagod. (kako çinij on, koyi obyavij grih iſtinij.) ima vernuti govorechi: da nepravednò yeſt ozloglaſil kogagod, i da zlò uçinijl yeſt rechi to, i to ſupnotiva gnemu. Da imaſe çuvati da ne slaxee, i ima imati vaar, kako, i çto govori: da bi ſnichiom to vechie ne ozloglaſil hotechi povratiti dobrij glaas: Yere ako riiçi od povrachienya, bi dobi takove, ke bi vechma ozloglaſille çlovika, ta daſe ne imaa povrachienye uçiniti, ni magne, kadà nasledovalbi, ili shadil vechi perikul, il poghibil vechiega zla, nego yeſt ono dobro ko-biſe ſtiglo po povrachienyu toga dobra glaaſa.

Ako

Ako dobrij glaas nemoxeſe povratiti, ima ſe tada po ini kigod naçin zadovogino uçiniti, i namiriti ona ſcchietta, i noridyenye, koye naslidovalo yeſt zloglaſya cijchia; onakò kako dobar mux proſudij.

Iſtijm naçinom imaſe zadovogino uçiniti onim, koyi skrovnimij napiſanyi oſramotchieni, oklevetani, i ozloglaſceni yeſu: koya krovnopiſanya Latinski, il Diaçki nariçayutſe: *Libelli diffamatorij*. I povrachienye poçtenyá, i dobroga glaaſa imaſe va onom miſtu uçiniti, ù kom ozloglaſye uçigneno yeſt, ili oçitò, ili skrovitò.

Zamiritiſe ima, da kada pſooſtna, ili ſramotna rijç reçena yeſt onomu koyemu mogaſce pruditi, ili reçena yeſt po naçinu, i redu zakona, ili raadi bratskoga pokaranya, ili kada tey rijçi reçenee, nijſu iſtinnijm naçinom zloglaſovne: kakonoſu nike rijçi tamaſcnee, vaodatne, iliſe mogu tumaçiti, i razumiti tako ù zlo, kakono ù dobro; iliſu te rijçi drughijm kimgod putom oçitte, i odkrivene: kako rechi od inijh prie reçene; ſteechi tee rijçi takove, nie od potribbe povrachienye uçiniti. Ovaa od povrachienya iz nauka, i piſanya: dobrijh, i poglavitijh Vçiteglieo ſabrana yeſu: i zadovogina budite.

A ſada govoriti hochiemo od zaveez Czriqvenijh.

OD

OD PROKLIESTVA.

IMIYVCHISE ovdi govoriti od Prokglieſtva; nay prie taknutiſe hotee nikoya, po kijh budeſe znatti, çto yeſt Prokglieſtvo; Paka od grihov ili prigriſçenyij prokletijh; Paka od prigriſcenyij, ili upadanyij to yeſt kazov od Prokglieſtva: od ſsakoga poſobnò govorechi.

Prokglieſtvo yeſt dvoye: à to *Magnſce*, i *vekſce*. Prokglieſtvo magnſce yeſt ono, koye zabragnuye, i pripriçuye proklętomu priyattye, i priçeſcchienye od Sakramentov: i nemoxe taa tako prokgliet bitti obraā na doſtoyanſtvo, ili ſtariſcinſtvo, ili officiy niyedan, i uçignen yeſt nevridan, i nepriſtal na priyattye niyednoga beneficia czriqvenoga.

A Prokglieſtvo vekſce yeſt ono, koye odgagna, i razluçuye çlovijka od opchienya Czriqvee ſvete: to yeſt da nie dijlnik, ni priçeſnijk niednoga dobroga dilla, ni plodda, ni Sakramentov, ni Molitav opchienijh, ni priçeſcchienya duhovnoga Svete Matere Czriqvee.

Da zamiritiſe ima da ako dillo nie ſverſçeno, kogaa cijchia ktogod prokglignetſe: prē da dillo tqo poçeto yeſt: i ako onkoyi çinij, i dilluye to dillo, nie pervi, i glavni deategl toga dilla, prema da zapovijda: ta nie pro-

klet.

klet. Razvè akobise prokglieli i oni, koyibi svittovali, i pomagali, i proçaya. Mada, akose dillo nie ispunillo, i dovarscillo: niesu podloxni tu pod prokgliestvo.
Vosc chie buduchi dase ne çinij, ni mechie na nikogar Prokgliestvo, nego radi grijha smertnoga: on koyi takovee yest conscienciee, i takova svidenya, da dostoyno, podobnym, i razloxitijm naçinom mislij ù sebi, da nie smertnò sagrijscil; nigdar nechie upasti ù prokgliestvo zakona; Vere sud zakona nie nepravedan. A dilaa, koya çinij prokgliestvo veksore ù dusci proklętoga, yesu ovaa.
Nay prie uhiglinyega, i ulisciuye od plodda, koristi, priçescchienya, i diolbignee stvaarij boxastvenijh: kako rechi: er nemoxe priyati svete Sakramente, ni staati na boxastvenijh çinij, ili officih: prema da ta nie opchienò navisc chien prokleet bitti. Niçta magnee taa prokglieti prokgliestvom vekscim, nie odaghnan od ulazanya ù Czriqvu, i od slusciarya nijçi boxyee.
2. Vliscen yest od priçescchienya, i diolbignee dobrijh deanyij Czriqve: i od molitav koyese ù Czriqvi çinee.
3. Odaghnan yest od kraglie stva nebeskoga, ako prokgliestvo yest pravedno. Paçe prema dabi nepravedno bijlo; ter ako ne baye, i pogherdyuye to prokgliestvo, gubij Kragliestvo nebesko.
Obu-

4 Obustauglien, i razlucen yest od dillovanya, i isprauglienya fsakoga reeda; tako da prokleti dillovavsci ù redu fvoyem komgodir; upada ù neredye: to yest ù Irregularitad.

5 Odaghnan yest od beneficiew Czriqvenijh, koya ne moxe ni za se priyati, ni inijm dati, ni moxe priyimati dohodke od beneficiew, kih ima, doklegod stoyi ù proklestvu, i kasni prositi odriscenye. A akobi kto neharnò, i ustermgliennò stal punno godisçchie ù proklestvu; upalbi ù fumgnu od Ereticastva, to yest dabise razloxitò fumgnilo protiva gnemu, da Eretik yest.

6 Nemoxe ulisti ù reed: ako prie nie odriscen.

7 Odaghnan yest, i nemoxe obrati, ni obran biti; i ovo prostiresse tolikoyer k' dostoyanstvu svitovnomu. Yer yedan tako proklect, nemoxe bitti obraan ni na Cesarastvo, ni na Kragliestvo.

8 Odagnan yest, i obustauglien, da nemoxe ispraviti, ni fversciti officia, ni çijna niednoga; ni se moxe sluxiti wladiçastvom, ni oblastyu vrimenom.

9 Odaghnan yest yosçchie od oblaasti duhovnee, da nemoxe ni rediti, ni redyen biti; Razvè ako skrovven, i podnesen yest. I ovako imase razumiti tolikoyer çto zgoor rekosmo ù sedmom, i osmom pomagnkanyu, koko pristoyi mochi obratti.

Oda-

10 Odagnnan yest da nemoxe uçiniti nijednoga dilla zakonoga, to yest da ne moxe biti Prokuratur, iliti Proskerbnijk, çiniti Istrumente, ili pijsma, ni inaa dillaa, u koyih gliudi opchiee meyu sobom.

11 Nemoxe biti pokopaan u svetu mistu.

Od Proklestva, ko çlovik oblaastnijk mechie, i postavglia vagna boyatise, premda nepravedno yest: i imase prositi, i iskatti odrisceenye od togaa prokgliestva: razve samo akobi u gnem bijlo ono pomagnkanye, koye Latin zove, *nullitas*: to yest kad Sudaez u procesu, i sudu svom oyde kogod dello, kose imasce po zakonu fsakoyako imiti, il uçiniti prie ner prijde na osud, i proçaya. I on koyi nebi hayal za to prokgliestvo, smertnobi sagrijscil. Da ako to prokgliestvo ima ono zgor reçeno pomankanye od nullitati, i akobi ne imil izayti s toga kigod skandal; toga proklgiestva nise yest potribba boyati, nise imaa obsluxiti. Nisçchie ne magnee imase pokazati uzrok, radi koyega ta osud lihan, i prazdan yest, i nullitadi cijchia, tako dagase nie boyati; à to da ta osud uçignen yest po onomu ki ne imasce oblast, i inaa.

V proklestvu zakona, ili çlovika, osud nis nise razumij izdaan, ni uçignen, kada govori: *Pod zarok Proklestva*. da to yest yedna prijtgna, i proçaya.

A onada osud yest uçignen, i fverscen, kaso da

da govori po podobiyu, i glaasu vrimena mimosciastoga; kako rechi: *Budi proklet*.

Yesu paka nikoye inee riçi, koye yesu priliçne riçam vrimena mimosciastoga, i toliko vagliayu, koliko dabi izreçene vrimenom mimoisclijm, kako rechi: *Odsudyuyemo: i od luçuyemo ta bitti podloxan proklieſtvu.* i ovo yest osud uçignenij, i sversceni.

Da ako rijçi yesu naredglive, i zlamenuyu, ili kaxu vrijme koye imaa prijti, kako rechi: *Dase prokunut*; nię sud uçignenij, razve ako-bi priloxeno, *Tudye*: ili kegod ine rijçi, s' kih moglobise viditi, i prosuditi, da sud uçignen yest.

Od grijbov, ili Prigriscenyij Prokletijh.

ON koyi proklet yest prokgliestvom magn- scijm, sagrisciuyet, ako ukladatse ù priçescchienye, ili sluxenye od Sakramentov, ilie priyimayuchi, il dayuchi.

On koyi proklet yest proklestvõ vekscijm sagrisciuye nay prie navlastnò, i smertnò: ukladayuchise u Sakramente, i çijne, il offi- cie boxastvene:

2. Sagrisciuye, ako priçescchiuye, i opchij s'inimij ù deanyij çzriqvenijh, od koyih zgoru rekosmo, kada govorismo od dellijh, koya proklestvo çinij ù dusci prokletoga.

3 Sagrisciuye, akose uklaada ù deanya gliuczka; A onaa koyaa opcchienò zabragnena yesu gnemu, uzderxetse va ovom çislu.

Vstaa: Molba: Zdravo: Opchienye: Terpeza.

Za *Vstaa*: razumijse, dase neima s'gnime govoriti, ni na ustaa, ni po kgnigah, ili listij, ni po posleh; ni mu slatti daare, ni celove, ni pozdravglienya davati, ni imatti priyaazni s'gnime, i ostaala.

Riçyu *Molba*: razumijse, da gnemu zabragneni yesu Sakramenti: i da ne ima dijla molitav opchienijh, ni niçesar duhovnoga.

Riçyu *Zdravo*: razumijse, da neima pozdravglien biti obijçnim pozdravglienyem, ni riçyu, ni po pisanyu.

Riçyu *Opchienye*: razumijse, dase nemoxe, i neima s'gnime stanovati, ni kupnò pribivati, ni niyedno dello opchieno s'gnime imiti, il dillovati; Da ne razumijse ù tomu, akobi kto s'gnime prebijval za radi inoga, il razlika uzroka, ili dilla. Moguse ovdi odvaditi yosc nikoya dillaa, kako dillo obranya, i officia, i ostaala nikoya.

Riçyu *Terpeza*: razumijse, dase ne ima s'gnime blagovati, ni spatti. Nisechie ne magne zgorure çenaa dilla nimayuse razumiti, ni derxati za grijhe smertne, akoe kto ne çinij za pogaryenye oblaasti czriqvenee.

Od

Od grijhov, koyi iz Proklestva ù inijh protiçu.

NAy prie grijh yest opchiti, i dugovati ù boxastvenijh, i duhovnijh tvaareh s'onimij, koyi prokleti yesu.

2 Grijh yest pokopatti ù mistu svetu prokletoga, koyi naviscchien yest biti proklet.

3 Bitti dionijk, ili imati dijla ù grihu osudyenomu, ili ù onomu; çesa cijch tkogod prokleet yest, i upal yest ù proklestvo.

4 Opchitti, i dugovanya imati s'prokletimij, ù inijh dugovanyij, koya zabragnena yesut.

Da zamiritise imaa, da oni koyi opchie, i duguyu s'prokletimij, ne za pogerditi oblast Svete Materee Czriqvee, ni yer mnijlibi da s'toga opchienya budee pogheryen osud uçignenij, i koyi ne çinee to protiva opovijdi, i zabragnenyu Stariscinee, sagrisciuyu, da li ne smertnò.

Ovi zdolpiſani yeſu kaazi, il prigodde, u kijh moxeſe opchiti, i dugovati s'prokletimij, razvè ſamò ne ù boxaſtvenijh, il duhovnijh, koyi Kaazi uzderxaſe va ovom çiſlu.

Koriſt : *Zakon* : *Nixni* : *Neznano* : *Potribno*.

RIçyu *Koriſt*, razumijſe; da ne upada ù prokleſtvo on koyi govorilbi s'prokletim cichia ſvoye vlaſcchiee koriſti, ili cichia vlaſcchiee koriſti duhovnee, ili teleſnee onoga koyi proklet yeſt.

Rijç *Zakon*, priſtoyi matrimoniyu: à to da xena s'muxem proklètim moxe opchiti, i dugovati, i sluxitimu, i toga cijchia ona ne upada ù Prokglieſtvo.

Riçyu *Nixni*, razumetſe slughe, i ſinove, koyi oççevi oblaaſti podloxeni yeſu: à ne oslobodyeni; çto Latin govori, *emancipati*: Tako da slughe, ſinove, raabi, i raabigne, i ini od kuchie, ì obitili proklètoga mogu s'gnime opçhiti, i sluxiti gnemu ù potribnijh, bez kih xiviti nemoxe.

Riçyu *Neznano*, razumijſe da ne upada ù prokglieſtvo on kibi opchiil, ili govoril s'prokglietim neznayuchi on, i ne razumiyuchi ça zakon velij, i naredyuye, ili neznayuchi dello uçigneno, to yeſt neznayuchi da on s'kime

govo-

govoriil yest, uçiniil ye dello, raadi koga bil bi proklet, il po zakonu pisanomu, ili po osudu çlovika.

Riçyu *Potribno*, razumise kada komu po silli potribno yest opchiti s'prokletim; ili raadi nevogliee, i potribbee, i za hraniti, i uzderxati ù xivotu prokletoga: kako rechi, sluxitinju ù onomu, çto od potribee yest za uzderxanye xivota gnegova.

Razumise tolikoyer tom riçyu, *Potribno*: potribba za ukloniti, i odvratiti kugod sckoddu, il scchiettu. I tolikoyer kad potribba yest svittovanya duhovnoga. I razumiitse potribba, i silla straaha cichia, koyi straah nahodi misto i ù çloviku krepku, i yakodusenomu: à to yest kada tkogod za straah, koyi ima od onoga ki proklet yest, da-mu ne uçini zlo il ù xivotu, ili ù inom, sillovan yest opchiti, ili govoriti sc'gnime.

Od Vpadanyij, ili Kazov.

VPada çlovik ù proklestvo magnee, kada opchij s'onim koyi oçitò, i na ime proklet yest: il s'onim koyibi silne ruke poloxil na Diaka, ili Redovniika; I od ovoga proklestva magnega fsaki Redovnijk odriscìti moxe.

A od kazov proklestva vechiega, ù kratko hochiemo govoriti, razdiliv scie ù dva deela; à to ù oni kaazi, ili upadanya, koyase uzderxe

i sahragniuyu ù Bulli Veçere Goſpodgne Iù vſi oſtali, koyi po koyiſe hochie puut ſahragneni yeſu, Koyu Bullu, i kaazi ovde zdol pomgnivò, i vernò protumaçeni poloxiſmo, i poſtaviſmo; neka ſvaki Iſpovidnijk moxe viditi, i znatti koyi yeſu oni kaazi, i onaa grihopadanya od koyih on nemoxe otriſciti, bez dopuſcchienya Svetoga Otcza Pape, ili inoga Poglavice czriqvenoga, koyi ù tom imiſbi mooch, i oblaaſt odriſcenya.

GREHOPADANYA, ILI KAAZI SAHRAGNENI V BVLLI VECSERE GOSPODGNEE.

PErvi kaaz yeſt protiva vſijm, i ſvakomu Eretikom, il Poluvercem, i protiva onijm, koyi gnijm veruyu, i koyi ih priyimgliu, i pomagayu, i opchieno protiva fsim, ki ih braane, i koyi hotechiè braane kgnighe, i piſanya gnihova. I tolikoyer protiva fsim Razpirnikom, i Razmetnikom; kih Latin zove, *Schiſmatici*: i protiva onim koyi odluçenom tverdom odlukom dileſe od posluha Svetoga Otcza Pape Rimskoga verhovnoga Erea, i koyiſe ſilluyu, i iſcchiu dilitiſe s'pod posluha gnegova.

2 Na onih koyiſe odzivayu, ili nazivayu, to yeſt appellivayu od Pape Rimskoga k'Zbooru il Conciliu opchienomu priſciaſtnomu. Ina onih

onih koyi tijm dayu koyigod puut, ili pomoch na takovo odzivanye.

3 Na husare moora, i na onih koyi ih priyimgliu, ili dobrovoglnò dayu gnim kugod pomooch. I na onih koyi plinee, ili grabee, kredu, i vazimayu dobraa, i blaago onih, koyi se ù moru razbiyu.

4 Na onih koyi postavgliayu nova danya, il gabelle nove, i na onih koyi çinee veksce one gabelle, koye yur poloxene yesu. I na onih koyi kupee, i tirayu, i vazimayu dacie, ke zabragneno yest vazimati, i priyimati.

5 Na onih koyi skrivgliuyu, i himbenò izvrachiayu, i opaaçe kgnighe, i proscenya, ili supplike Apustolskee, ili promigniuyu takee supplike podpisane, zamirene, i dane. Ili koyi pod ime Papino, il Vicecancelira, ili Daatnika, to yest Dataria smiyu podpisati ih, brez dopuscchienya Svetoga Otcza Pape, ili istoga Daatnika, il Dataria.

6 Na onih koyi donasciayu Protivnijkom imena Isucherstova kogne, oruxya svakoya, ili ku-hoch verstu gvozdya, ili inoga metalla, zlaata, srebra, stagna, mida, brunczu, ili kogod orudye od boya, ili ratti, ili ye od derva, il konoppa, ili konopagl, ili laana, ili vunee, i ostaala inaa zabragnenaa, kimij stvarama ratee, arvu, i biyu Cherstianskij narod. I na onih koyi ili po sebi, ili po inih dayu na znanye Protivnijkom veree Cherstianskee dilla, i svitto-

vanya pristoyechia Opchini Cherstianskoy na scchiettu, il sckoddu Cherstiansku. I nadayuchie Nevirnijkom svitta, ili pomochi.

7 Na onih koyi naskaçu tih, ki nose potribnaa za xijtak, i ostaale potribee dvora Rimskoga. I na onih koyi to çinee çiniti, i braane onih, koyi tako naskaçu, i zabragniuyu prinasciati zgorureçenaa.

8 Na onih koyi hitayu, plinee, deru, i biyu onih koyi gredu pred pristool Apustolskij, ili koyise od tud zavrachiayu, ili koyi obuzuyu tih, koyi stanuyu ù Rimu, ili ih biyu, okgnaste, poraaze, ili pogubgliuyu; i na onih koyi takaa çinee çiniti.

9 Na onih koyi porazee, okgnastee, ubiyu, uhite, obuzeę, ili oplijnee tih, koyi gredu ù Rim, ili putnijci, koyi poboxya cijchia, ili raadi putovanya gredu k'Rimu, ù gnem stanuyu, ilse dillee x'gnega. I na vsih onih, koyi tacijm razboynikom, i zloçincem dayu pomochi, ili svitta.

10 Na vsih onih koyibi ubilli, okgnastilli, udrilli, uhitilli, ù tamniczu postavilli, uzderxali, il progoniteglnò progonilli Gardinale, Patriarhe, i Arhibiskupi, Biskupi, i Legati, il Roklisare pristoglia Apustolskoga, ilibi ih pro ghnalli vanka gnihee darxavee, ili diecesi, i vanka gnihe Vladiçastvia. I na onih kibi zapovidali takovo dillo, ilibi potvardilli, i pohvalili takovo vçignenye, ili na to daali pomochi,

mochi, ili ſvitta.

11 Na onih koyi po ſebi, il po inih pobillibi porazilli, ili vazeli blaago, ili imanye onih, koyi raadi potribbovanya, i pravad ſvoyih pribighlibi k'dvoru Rimskomu. I na onih, koyibi uçinilli kogod zlo odvitnijkom, proskerbnijkom, ili prokuraturom gnihovim; ili poslufcnijkom, to yeſt Auditurom, ili Sudcem odredyenijm; i poſtavglienim sliſciati pravde gnihove. I na onih koyibi ili ſaami po ſebi, ili po inijh iſpunilli zgorureçenaa, ili naſtoyali, daſe too uçijni: ili na to daali ſvitta, il pomochi. I na onih koyi braane, daſe ne iſpunee, il ſa vſijm, il bez gnihova dopuſcchiẽya kgnighe, i povelenya Apuſtolskaa, ili ona ka ſe çinee po naaçin od Breva, ili pozovi, opovij di, uſtavglienya, zapovijdi, proceſsi iſpunitglivi, toyeſt eſſecutoriali, i inaa odluçenya, ili Dekreti iziſcli od S.O. Pape, ili od Legatov, i Poklisarov, Predſidechih, Posluſcnikov Komorç Apuſtolskee, ili Commiſſariev, i oſtaalih Sudaacz odluçenijh ſtola Apuſtolskoga, ili odluke, i zapoviidi koyebi po vrijmenu po gnih odluçene, i odredyene bijle. I na onih, koyi bi zabraanili, da Pijſzci, ili Nodaari ne çinee pisſmaa, ni vire viſce tih kgnijgh, ili ona koyabi uçignena braane, daſe ſtraani ne dadu; ili naſto ye daſe ne dopuſti da' ih ſtraana ima. I na onih koyibi vlatili, ili u tamniczu verghili; ili uſtavili, il çinili uſtaviti Pijſzci, il Nodaari, Iſpunite-

nitegli, i Podiſpunitegli zgorureçenijh kgnijgh pozovov, i oſtaalih. I na onih koyibi zabraanilli, ili çinilli uſtaviti ù opchienò, il poſobirò kogagod, da ne grede k' dvoru Rimskomu za gnegove potribbe, ili za imiti, il iſproſiti kugod miloſt, ili kgnighe koyegodi. I koyibi zabranilli, da on koyi iſproſijl yeſt kgnighe od miloſti, il inee verſtee ù dvorn Rimskoom, nemozi ſluxitiſe od gnih, ili koyibi ſmijl uzderxati ih, ili uſtaviti pri ſebi, il pri Nodaaru, ili inako, budi po koyiſe hochie put, ili naaçin.

12 Na Cancelliri, Viçecancelliri, i Vichnijci, kijhſe hochiee Kraglie v, i Goſpodee, i na Predſtavnijci od Cancellariy; Vichnikov, i Saymiſcchiev, ili Skupſcchijn. I na Prokuraturi, ili Proskerbnijci, naſtoynijci opchieni, il generali gnihovi, ili inee Goſpodee ſvitovnee, i na inij ſudci tako odrednijci, ili ordinarij, kako oni koyiſe zovu delegati, toyeſt daani. I na Arhibiskupi, Biskupi, Oppati, Priruçnici, il Commendatari, Vicarij, i Officiali, koi po ſebi, ili po drugomu priteexu k'ſebi pravde, ili prù od beneficiev, od deſetijn, i oſtaalih duhovnijh tvaarij, koye bilebi v' rukah, ili v'ſudu Auditurov, i Commiſſariev Papinih, ili inih ſudaacz czriqvenijh. I koyibi uſtavilli, i pripriijçilli da te pravde ne idu na prid, ilibi zabranilli gliudem, da ih ne udigliuyu, i ne naſliduyu. I na onih ki biſe ukladali kako ſudci ſuditi tee prè, il pravde. I na onih koyi po kiſe hochie put uſtavgliayu,

yu, pripriçuyu, i zabragniuyu da kgnighe Apu ſtolske : ili harte Executoriali : Proceſsi, Odluke, ili Decreti zgorureçenij nebudu iſpugneni : ili yeſu ù tomu zabragnenyu pomochnijci, ſridoſtatnijci, ili priſtatnijci.

13 Na onih koyi potexu gliudi czriqveni, ili ih çine potezati na ſvoya ſudiſcchia, ili nadſtoye tomu po koyiſe hochie put. I na onih koyibi poſtavili, i naviſtili Statuti, Redi, Naredbe, Pragmatike, ili ine keſe hochie odluke; ili koibiſe sluxili timi odlukama, i naredbama s'koyih, i po koyih vazimglietſe, uyimglie, i magnſciaa slobodſcchina, i oblaaſt Czriqvena, ilſe gnoy po koyihoch naçin priυridyuye, ili ſilla çinij : iliſe zgorureçenimij Statutij, odlukama, i proçaimij çinij prirok pravaam, i oblaaſti Svetoga Otcza Pape, i priſtoglia Apuſtolskoga.

14 Na onih koyi po koiſe hochie put braane, i obuſtavgliayu, i ne dopuſcchiayu Iarhibiskupom, Biskupom, i inim Poglaviczam, i Stariſcinam czriqvenim vechim, ili magnſcim i fsijm oſtalim ſudcem czriqvenijm vlaſcchiim odredyenim, ili ordinariem, da nemoziteſe sluxiti, i dellovati oblaſtyu ſvoyom czriqvenom.

15 Na onih koyi poſvoyayu, vazimgliu, i uſtavgliayu praavi, dohodke, i prihodiſcchia priſtoyechia Czriqvegnakom, i Czriqvam gnihovim, po razlogu Czrikav gnihovih, i pro-

çaya.

çaya. Ili poſtavgliayu dachſtva, ili dacie, deſetine, ili inaa brimenaa na Czriqvegnake, i na gnih imanya, bez dopuſcchienya vlaſcchiega S. Otcza Pape Rimskoga, ili tachia vazimgliu, i tirayu od gnih, ili ih priyimgliu, prem da imſe dobrovoglnò dayu. I na onih koyibi ù tomu daali ſvitta, pomochi, ili priſtayanya ſvoyega, neka zgorureçena ſverſcena, i uçignena budut.

16 Na gliude ſvitovne, koyi po kiſe hochie put ukladalibiſe ù prù, ili pravde, ili cauſe glavne, ili criminali protiva gliudem czriqvenim latechi ih: çinechi na gne proceſsi: naviſcchiayuchi, ili çtechi oſudbe, ili ſententie na gnih; ili dayuchi iſpugnenye tijm oſudom prem dabi to çinili ù kripoſt kogaſe hochie privilegia, prem dabi dopuſcchien od priſtoglia Apuſtolskoga raadi kihſe hochie uzrokov pod naçinom kakovaſe hochie govorenya, ili ù opchieno, ili ù poſobito.

17 Na onih koyibi ſmilli obuyati, uzderxati, razſuti, razoriti, ili nepriyateglskijm naçinom naskoçiti, ili podſeſti, ili ù ſve, ili ù dijl ſveti graad Rim, Kraglievſtvo Cicilie, Otoke Sardinie, i Corſike, Grade keſu onuye Fara, Patrimoniy, il Oçinſtvo czriqveno, i ine Grade, Caſtilli, i Miſtaa, ili praavi, koye priſtoye Czriqvi Rimskoy. I ki ſmiyu nepodobnò, i ſilnò obuyati, ſmeeſti, uzderxati, i potiſnuti verhovnu oblaaſt, koyu nad gnimij ima Czri-
qva

qva Rimska. I na pomochnijci, priſtaynijci, i obranitegli tih tacijh zgorureçenih ; i kibi gnim daali ù tom ſvitta, nauka, il keſe hochie pomochi.

18 Na onih ki na vrijme nemochi, ili po-boglienya Papina, il na vrijme ſmerti gnego-vee do çim priſtolye Apuſtolsko ſtoyi praz-dno vazimgliu, i kredu, ili pod koyeſe hochie-ime darxee pobixſtvo, libri, piſma, i dobra, Komoree, i polaçee Apuſtolskee, ter ih iz polaçee odnaſçiayu inamo.

Prilagaeſe napokom na onih, kibi ſmilli protiva ovoy naredbi odriſciti nikogare: raz-vè ſamo na punat, ili ças ſmarti. I tada daſe nemogu odriſciti, nego obechiavſci, i davſci ſtanovitu podvezu, da teſe podloxiti zapovij-di S. Czriqvee Rimskee, i zadovoglno uçiniti i proçaya.

Zapovida tolikoyer S. Otacz Papa Verhov-ni Erey, ù kripoſt ſvetago posluha vſim koyi imayu skerb, peçaal, i maar viſce duſc, i vſim Poſnijkom da imayu imiti pri ſebi iſpiſu, ili kopiyu ovijh kgnigh, da-yu çte, i pomgnivò da-yu razberu.

I ovay do ſele burdite reçena od Bulle Ve-çere Goſpodgnee, ù koy puniye hoteſe vſa ova viditi.

A yere vſako godiſcehje ova Bulla ponav-gliaſe; ima Iſpovidnijk; i oſtali ſvoyitgnaci naſtoyati, da yu imayu ili od ſvoyih Bisku-

povv, ili po ini put, za viditi, yeli çto nadodato, ili uyato, ili promigneno: ali nie.

Od inijh upadanyij, ili Kazovv Proklestva, koyi nijsu sabragneni u Bulli Veçeree Gospodgnee.

NAy prie prokglignayuse Gospoda, ili Sreditegli, ili Knezi, i Officiali gnihovvi, koyise nepomgnivvò nosee okolò dilla, i opravvee iziskovvanya, to yest Inquisitioni protivva Eretikom. I tolikoyer vvsi ki dadu svvitta, ili pomochi kegodir, dase ne iziskuye protivva tijme Eretikom.

2 Prokglignayutse vvsi Iziskavvci, i Ispravvitegl nici officia svvetoga Iziskovvanya, ili Inquisitioni, ki protivva pravvdi, i conscientij svvoyoy ne hayu progoniti, i processati Eretici; ili kij krivvò oglasciuyu, i oblaguyu glaasom eresie kogagod. I kij zabragnuyu çiniti ta officij, i to dillo; i ovv kazz yest Svvetoga Otcza Pape.

3 Iziskavvci, i gnihovvi Namistnijci, il Iziskavvci Biskupovv, il Capitula na vvrijme pomagnkanya stola Biskupskoga, koyibi nepodobnim putom priyali pinez pod ime iziskovvanya, i koyibi hottè dali, i priloxilli czriqvvenaa dobraa Komori, ili Fiscku czriqvvenomu imenom toga officia, raadi pomagnkanya, ili prigriscenya Popa, il Diaka.

4 Oni koyibi udiglievvali staati, ili kijbi vvazeli

zeli na ſe ſtanye, il naslidye Fraticelov, Biſokov, Beghinov; i Stariſcine tolikoyer, koyibi to dopuſtili gnim.

5 Xene kebi naslidovale ſtanye, i varſtu tih Beghinov, ili ſtonova priyaale to ſtanye, il xivglienye gnihovo. I Redovnijci kijbiye priyali na to, ilibiyim daali ſvitta, pomochi, ili puta.

6 Kij hottè, i ſminò govoree, da naredbe uçignene po Octavianu, i Guidonu, vagliayu.

7 On ki uſſayuch, i uzdan ù treti dijl Cardinalov, poymee ſebi ime Papino, i kij toga priyimgliu za Papu. I on ki obraan ne po dvih cilijh delij Cardinalov ukladaſe ù Papaſtvo, ako nebi vechia sklaad na to priſtalla.

8 Kij poſtavgliayu ſilne ruke na Popa, Diaka, ili Koludra. I ù tomſe razumij ne ſamò on ki tò uçijni, da on ki poſciaglie, ſvittuye, i daye pomoch, i priſtaye daſe to uçijni. I ki darxee, za dobrò uçigneno takovo dello, akoye uçigneno na gnihovo ime. I po Reguli, ù veliku, i zamiritom poraxenyu, ili poſiglienyu yeſt Kaaz Papin.

9 Oni kij progonee Cardinali, ili poloxee ruke ſilne na gne. I Goſpoda ſvitovnaa, i gnih Namiſtnijci, ki ù tom ne çinee obsluxiti odluku Bonifacia Pape C. Fœlicis, meyu dva miſecza: poçam od dnee, kadyim to prijde na znanye.

Kijbi

10 Kijbi udril, il potepal Biskupa, ilibiga uhitil, proghnal: ilibi zapovidil da se to uçijni; ilibi potvardil, obgliubil, svittoval, pomogal, tovarisc bil, il znayuchiè obranil onih kibi to uçinili. I tolikoyer imase razumiti od Knezov, i Predstavnikov graada, kibi griscnò çagod od zgorureçenih uçinilli na Biskupa svoga; i ù dijl ovo proklestvo yest sahragneno ù Bulli Veçeree Gospodinove.

11 Kijbi po razboynijcih, ili po Assasinih çinijl ubitti kogagod Cherstianina, ili zapovidal dase ubiye, prem dabise to dello ne svarscillo; ili kibi tacijh priyal k'sebi, branijl, ili potayal.

12 Kij nose brascnaa, ili ina xitka Poganom na vrijme ratti, i ù svako ino vrijme ù Alexandriu, i ù inaa mistaa Arapov, il Saracinov Egypta.

13 Kijbi razbilli, posilili, i oplinili mista posvechiena. I po naviscchienyu ov kaaz yest Papin.

14 Kij plijne Cherstiane, i gnih blaago, kadse razbiyu na moru; ako ne povraate, il nisu povratili. I ov kaaz yest sahragnen ù Bulli Veçeree Gospodinove.

15 Cardinali, ki na vrijme pomagnkanya prestolya budu smilli suprotivitise naredbi od obranya Pape Rimskoga, ka naredba imase uçiniti bez grijha simoniee, i yest kaaz Papin.

16 Kibise sazval, ili appellal Concilju ki ima

bitti

birti, od zapovijdi, od oſuda, ili S. Otcza Pape Rimskoga, i kij ù tomu dadu pomochi, ſvitta, il nauka; ilibi potvardili inijh govorenya, i proçaya. i oſ kaaz yeſt Papin.

17 Kij dayu pomoch onijm, ki zvrachiayu, i pokrivgiuyu kgnighe Apuſtolskee. I ſvittovnij gliudi, kibiſe sluxilli ù çemgod tacijmi kgnigama bijmbenimij. I yeſt kaaz Papin.

18 Kibiſe ſuprotivili, i kibi arvali kgnighe Pape obranoga, prie ner okrugnen yeſt.

19 Kij uvridyuyu ſloboſcchinu Czriqvenu, çinechi obsluxevati zakone, ili ſtatuti, i obiçayi uvedeni protivu czriqui: ako ù rok dvih miſecij po naviſcchienyu ne çinee izvaditi ih s' Kapitulariov. I tolikoyer Zakonotvorci, Pijſzci, Oblaſtnijci, Svittodategli, i Knezi, koyibi ſmilli po tacijh zakonih ſuditi, il oſudyenya piſati opchiend.

20 Kij uyimanya, lachienya, ili rubglienya, koyaſe zovu *Repreſalie*: dopuſchiayu protivu czriqvenim gliudem, ili na imanya gnihova, ili takova uyimanya proſtiru k' imanyu czriqvenomu, ako takove ſtvari ne odnemu ù rok miſecza dan.

21 Kybi uſilovali gliudi czriqvenij, da podloxe ſvittovnijm czriqve, ili gnihova dobra ſtabiloſtechia, ili praave gnihove, ù kazeh po zakonu ne dopuſtenih, ilibi zgrabili, il poſvoyili çagod czriqvenoga, s' takova ugodyenya premda dopoſcchieniem naçinô uçignenoga.

Ako zakonitò ſuiſcchieni ne povrate, i pròçeya.

22 Kijbi uvridili, il ſille uçinilli, oplijnili, il inako proghignali gliude czriqvene, keſe hochie verſtee, kijm priſtoyi obiratij ù Moſtirih, i inijh ſvetijh miſtih, ili blixike, i prikervnih gnihovih, il iſtee czriqvee, i oſtala miſtagnih, yer nehtiſce obrati onoga, koga tij tacij hotihu, i neghiahu.

23 Ki ſtoye prot onim, kiſe pravdayu pred kohoch ſudiſcchie czriqveno, prema da van dvora, ù pravdah, ke priſtoye reçenomu ſudiſcchiu il protiva tomu dayu pomochi, ſvitta, il Nauka.

24 Kij dopuſtayu komugod ubitti, il inako uſtaviti kogagod, il ù xivot, il imanyu gnega, il gnegovih; to yer navijſti, i izdaa odſud, il ſen tentiu prokleſtva, uſteghnutya, il obuſtavglien ya, il onoga, radi koga ta oſud, ili ſententia uçignena bij. Ilibi peçalili onih, kibi obsluxevali tu ſententiu, ili onih, kibi nehtili opchitti s'taci mij proklesimij, ako to dopuſchienye ne budee odnito pric nerſe ſtvaar uçijni. Ili akobiſe kripoſtyu toga dopuſcchienya priſclo na vazetye dobaar, i imanya. Razve, ako taa dobraa ne budu ù rook daan deſet povrachiena, ili zadovoglnoſt za gne uçignena. Tolikoyer kijſe sluxee reçenim dopuſcchienyem ù çemgod zgorureçenih; ili to od ſvoyega hotinya çinee. Tov kaaz pokol mimoydu dvamiſecza, yeſt

yest sahragnen prishtolyu Apustolskomu.

25 Gospoda svitovna, koya brance podloxnikom svoyim, da ne prodayu gliudem czriqvenijm: i da ne kupuyu za gnih, ili da im ne çine ine sluxbee.

26 Kijbi stonova postroyalli, i k'sebi uzeli regalię: straxe, ili titule oddvitovanya, i obragnenya ù mistih redovniçkijh, kijh prestoglia uspomagnkayu, i smiyu obuyimati dobra, i imanya criqvena. I criqvegnaci istijh svetijh mistov, koyibi nastoyali dase to uçijni.

27 Kijbi uçinijl protiva redu, i odluki Pape Alexandra çetvertoga, koyi odluçi, da czriqve, i sluxbenici czriqveni nimayu biti darxani pod datye, i gabelle, i ostaala takaa bremena.

28 Consuli, i Knezi, i ki imayu oblaasti, i vsi pomochnici gnihovi, kibi postavili bri-menaa, i angarie na gliude czriqvene, i koibi unisechili oblaast Prelatov, i Starischin criqvenih, tako dase vidij da nimayu niedne oblaasti vrimene nad svoyimi, ako svischieni, ne budu hotilli pustiti czriqvu ù slobodi svoyoy, i tolikoyer naslidnijci gnihovi, ako ne uçijne zadovoglno ù dva misecza pokle ulizu ù oblaast, ili knexiyu.

29 Ki po silli, i pritegnah çinee izvaditi, i odnijti prokgliastva, i proçaya, i ki takovim putom vade odrisçenye.

30 Ki uvridyuyu slobodschinu czriqvenu, i ù offi-

ù officiu, ì çinu kgliuçev, to yest oblaasti czriqvène, ki kgliuçi zatvarayu sluxbu boxyu proklettim, i obustavglienim. I ov kaaze Papin.

31 Oni ki se opiru, i protivee obustavglienyu, ili sequestrom od prihodiscchia, koyi sequestar uçinibi Biskup, ili Vicarij od mista, navistuyuci yednu sententiu protiva onomu, ki uxivasce, i posidasce, i oni ki smiyu obuyati prihodiscchia obustavgliena, ili sequestrana.

32 Oni koyi zabraneglhiayu, i opiruse Visitaturom ili Pohoditeglienu Kolndricz, ili onih xen koyese zovu Canonike svitovne, ako svischie ne ostaviti gnih ù punoy slobodi çiniti dillo gnihovo bez niedne suprotivscchine, ni pripriçyia.

33 Koyibi pokopal ù mistu Svetu Eretici, i onih ki ih hottè, i odluçenim naçinom pristayu s'Ereticij, i koyi ih prijmigliu.

34 Ki ù Cimiterijh na cnijme opovijdi, ili zabragnenya, to yest interdicta, smiyu hottè, i znanim naçinom ù prigodah nedopuscchienih kopati kogogod, ili prokleetih opchienò, ili na ime opovidanih, ili ogitee uxurnijke: çinechi po ne bez pogaryenaya, i uvrdienya oblasti czriqvene.

35 Ki hottè, i znayuchie çine xenidbu, ili matrimoniy ù kolinu nedopuscchienom s'prikernim, ili s'rodiscem, ili s'kolndriczem. I oni ki buduchi Redovnij, ili ù svetu redu polozeni, xene se.

36 Pripuſcchi Redovni Fratri ki ſmiyu po ſvoyati, i k' ſebi vazeti deſetine czriqvam, i duhe. Razvè ako ne preſtanu odroga ù rok miſecza daan, pokole ſuſpenſzhieni budut. i ako ù rok dvijh miſecij, ne uçijnè zadovoglno tim czriqvam.

37 Redovnijci Fratri, i Popi ſvitovnij, koyi bi priteghnuli koihgod na zavet, ili obecchianye, da oberu grobbe ù czriqvah gnihovih, ili da ne promijne grobbe, koyebi yur pri gnih obrali. I ovo yeſt kaaz Papin.

38 Redovnijci Fratri, koyi izlaze iz ſvoyih zatvorov, ili Moſtirov za poyti ſliſciti nauke zakona, ili Likarie, i oni kibiſe ne vratili k' Moſtirom ſvoyim ù rook dvih miſecij. I toli koyer Popi, i oſtaali Diaci doſtoyanya imayuchi, koyi pod toga takova ne preſtalli ù rook zgoru reçenij.

39 Officiali opchijn, ili Vladavci, koyi uzdarxe, ſibrane lihve, ili uxure, i koyibi od ſudili daſe plachiayu tee lihve, ili daſe ne vratee one, ke yur plachiene yeſu, kadaſe proſij daſe povratee.

40 Diaci, to yeſt Popi, i oſtalij koyiſu manij od Biskupov, ili ù mijſtih ſvoyih dopuſcchiayu da ſtoye uxurnijci oçittij, i ini tuyi za çiniti uxure, i ki dopuſcchiayu da tij takovi mayinglia ſtaani, i hixe, i da prebivayu ù gnihovih miſtih, ako ih ne prornu ù rook trih miſecij za vech ne dopuſtiti takvare da tu budu, i oni

ki tacijm nayimgliu, ili naffiticvayu, ili po koifc hochie inij put dopuſchjayu pribivaliſcchia, da ù gnih uxure çinilli budu, i oni koyi yeſu pomochnijci lihvam, i uxuram.

41 Oni koyi uymgliu, i poſvoyayu doſtoyanſtva, ili çijni, ili officij grada Rima.

42 Vladaoci, i oſtaali ſredicegli, i officiali grada, ù kom imaſe uçiniti obranye Pape, koyi glùbitegInò i pomgnivò ne iſpugniuyu ona koya gnim zapovidana yeſu: ili koyibi uçinilli nevernò ù onih ka gnim proveglicna yeſu.

43 Oni koyibi poslali pijſmo, ili posla Cardinalom ù zatvoru na obranyú Papinô ſtoyechim, ilibi gnim çtogod otaynò govorilli.

44 Redovnijci Proſyaaci, ili Mendicanti koyibi ſnova priyali hixe, ili Miſtaa za prebivati ù gnih, ili promigniuyu ona ka yure priyali yeſu: ili ih ù kogagod inoga prenaſciayu pod kiſe bochie titul, ili ime koſe hochje.

45 Oni koyi opchie, i priçeſcchiayu s'proklctim na ime ù grijhu, raadi koga proklet yeſt ilimu dayu pomochi, ili ſvitta ù tomu.

46 Diaci; i Redovnijci koyi znayuchie, i ſvoyvoglnò, il hottè pripuſcchiayu k' Boxaſtvenim proklctoga po Papi, i ov yeſt kaaz Papin.

47 Oni koyi himbenò tvoree, i çinee da ſudecz kijpom ſvoyim idee k'xeni raadi ſvidorbee.

48 Straana koya naſtoyi da abtanitegli, ili con-

conservatori ukladayuse ù inoo, lisce ocitoga zlotvorya, ili da prostiru oblaast svoyu ù onaa, koya prose promisglienye, i iziskovanye suda, ili sudisćchia.

49 Redovni Fratri ki sminnò odmitayu ruho, odichiu, ili abit reda svoga, ili pristupayu na nauçenya, il studii kise hotee bez podobnoga dopusćchienya; i Nauçitegli, il Doctu ri koyi znayuchise pripusćchiayu k' çtenyu, i skulam svoyim od zakonov, ili likariee gliudi redovni, koyi odstavisće abiti svoyi.

50 Priprosćchi Koludri, i Canonici Regulari, koyi pristupayu k'dvorom Gospodee, i Vladavacz na sćchietu kugod Starisćijn, ili mostiroov svoyih.

51 Koludri, koyi bez dopusćchienya svoyih Starisćijn, i svoyih Opatov derxe oruxya ù zatvoreh, ili Cellah svoyih.

52 Redovni Fratri ki pohvatayu, i posvoyuyu çijn, ili officij svoyi ugnaaka, ili skerbnijka, ò poslidgnem pomazanyu: Euchariſtij: Matrimoniyu, i odrisćenyu onih koyi po Canonu, ili Zakonu pisanomu, i po odlukah, i naredienyi Provincialskimij Prokleti yesu, il koyi yosćchie odrisćiuyu od grijha, i mukee, ca Latin govorij, *à culpa & pœna*, i ov kaaz yest Papin.

53 Redovni koyi reku kegod rijçi, neka odvratee posluſciayuchih od naplachienya desetijn, ke Cariqvam duxne yesu.

 Re-

54 Redovni Fratri obustavglieni od çijna, il officia od pripovijdanya; cichia yer hottè, i znayuchiè nehayasce otegovati svidenye, ili conscientiu ispovidayuchimse, za desetine nenaplachiene, duxne czriqvam: akobi ti Redovnij stnilli pripovijdati, ne ocribivsci, i ne oçistivsci prie grijh tee gnihovee nehari, i nepomgnee.
55 Redovni Fratri ne obsluxuyuchi oppovijd, ili interdit: ili prestayanye od boxastvenijh: koyi interdit svetta Mati Czriqva obsluxuye: ako ta interdit yest mista yednoga, i opchieni.
56 Oni koyi raadi razloxitoga uzroka odrisçeni od osudienya Canona, ili çloviçaskoga (stoyest akobi osudyen bijl sudom zakona pisanoga, ili po osudu çlovika sudcza) odrijsceni dijm po onomu ki odrisciti nemogasce, ne hayu koko naybersce mogu prikazatise onomu, od koyega po pravdi imaa biu odrisceni biti. I tohkoyer oni kih Papa: ili gnegov Legat odrijsciuye: ter im veli, da poydu k'Biskupu svoyemu narednomu, ili komugod inomu na pokoru, i da uçine zadovoglno uvridienomu, ako ça nay prie budu moghli, ne budu hayali ispuniti to povegljenye: I yest kaaz Papin, ili Biskupagl, kako ù ki prie stonova upadee.
57 Oni koyi u mistijh Cherstianskih yadovnox nehmno, figluto smiyti rizati, parati, çrijva vaditi, ili inako derati telesaa kuse imaya

prenesti od yednoga mista ù drugo, I ov kaaz yest Papin.

58 Onih koyi dayu, ili priyimgliu çtogod po Symoniyi, ù danyu ili priyimanyu reda, ili beneficia, i na ònih kibi bili uzrok, deanici, nastoynici, ili sridostatnici te Symonie, i ov kaaz yest Papin.

59 Onih ki po pogodienyu, çto Latin naricaye *Pactum*, dayu ili priyimgliu çtogodi zaylisti ù red, i ov yest kaaz Papin.

60 Redovniike Fratri, koyi ishode iz reda prosechih, to yest mendicantov, i prohode ù koyigod koludarçkij reed, razversamo reda Cartusianskoga, bez vlascchiega dopuscchienia stola Apustolskoga, i oni ki ih priyimgliu.

61 Onih ki prodayu imanya czriquena, ili drugoga gospodara çine od imanya czriquenoga, i oni ki takova priyimgliu.

62 Erei Redovnici popi koyi imayu çiin, ili officiy mistoknexstva, il predstavnika svitovnoga, ki pokole svisccbieni budu ne ostave ta officiy.

63 Oni ki smiyu uštarmgliovó rechi, i tverditi, da oni ki derxe, da Blaxena Diviçza Maria bij predhragnena od grijha istocnoga upadayu ù Eresiu, ili ù smertni grijh, i toli koyer kibi z'drughe straane rekal, i yest kaaz Papin.

64 Oni ki pripriçuyu, i ne dopuscchiayu da Posli, ili Legati Apustolski budu priyati, i da

opravgliayu ono na çto poslani yesu.

65 Oni ki sazvani za ispraviti, i urediti Koludrice ù obranyij ka imänyu uçiniti: çine onaa koya ù istih obranyij mogu staknuti nesklaad.

66 Oni ki çine uvridienya, ili sramotu kugod redom Pripovidavacz, i Magnscijh, ulizsci ù Mostiri Koludrijcz gnihova reeda, ili kesu pod gnih straaxom ù prigodah nedopuscchienijh, i ki zdayu na gnih, i ù sramotu gnihovu pisanya, ili harte ozloglasnee, i pogaryuyuchię: derxechi, i uçechi da nisu ù stãyu svarscnosti, i da gnim ne podobayet xiviti ò milostignah, ili almustvu, il pripovidati, ili slisciti ispovijdi po dopuscchienyu Svetoga Otcza Pape: I oni koibi stvorilli sillu ù mistijh gnihovih, ili latechi ù Czriqvah gnihovih odstupnici svoyi, i gnih odgonechi od druxstva opchinee Parizia grada, i yest kaaz Papin, ili kako sahragnen uzderxiteglię, ili Generalom tih Redov.

67 Cardinali Svete Criqvee Rimskee koyi oboçituyu çtogod uçigneno ù vichiu, ili concistoriu, çto Sveti otacz Papa povelil yest dase neima rechi, ni oçitovati, s'çesabi izisciakagod naapast, ili skandal.

68 Oni koyibi smilli uesscchiati, ili çiniti dase utiscchi, il stampaa kigod libar, ili kogod Pisanye, ako prie ù Rimu po Vicariyu, i Mestru svetee Polaçe: a ù inih mistih po Biskupu,

ili

ili drugomu nauçenomu, koga Biskup odredi na to, i po Iziskavczu vidyeno, i potverdyeno ne budeet.

69 Oni koi ù svoyih prepovidanyi j k'puku budu smilli prepovidati çudesaa laxivaa, neistinaa, i nestanovitaa, il proroçastva koyase ne uzderxe ù S. Pisanyu. I oni koyibi smilli obrechi, ili zlogovoriti na Stariscine Criqvene.

70 Oni koyi gredu pohoditi Greb Gospodagn, brez dopuscchienya S. Otcza Pape.

71 Oni ki hottè, i znayuchiè sliściayu kgnighe, ili libri Ereticski: i odrisceny e tih yest sahragneno Iziskavcem, to yest Inquisiturom.

Yesu po tom i inaa Proklestva, koya videt se ne biti v'obiçayu, ili nisu opchiena: da obsluxuyuse ù ovoy, ili ù onoy Diecezi; zato Ispovidnijci, ili posnijci navlastitò ki nimayu oblaast odriscevati od gnih; imayu nastoyati znatti koya yesu ona prokglіastva, ka vexu ù oniih mistiih, kadi oni sliściayu ispovidanya.

I ova ka rekosmo od upadanya, ili kazeg prokgliestva; vidii namse da zadovoglna yesut, za poznati i ostaala, koyabise zgodalla.

A. on koyi xelii ù ovomu viditi vechie, i pulnie; vtecise k'Naredbam, tosu Sveti Canoni, i ostalim Zdategliem, i Nauçitegliem: ili vazmi svitta od nauçeniyih.

OD

OD OBVSTAVGLIENTA, TO YEST od Suspensioni.

OBustavglienye, koye Latin zove, *Suspension*, yest zaveza czriquena: koya činij, da Diak, il Redovnijk, ftechi na gnem ta zaveza nie vridan, ni moxe slaxiti ù redeh, činij, officieh, ili oblaaftij fvoyih: I ta zaveza izhodii s'kogagod pripričenya: i ima kripost, i tvardoft fvoyu iz odlučenya, i naredbee czriquene: i prema da ova zaveza yeft berxe pedipsye niko, negoli grijh, nifctchie ne magne ù opchieno, i po vechie uppadaafe ù gnu grifha ciichia.

On koyi obuftavglien yeft od Bisbupskiih: ta nemoxe činiti, ni dillovati dillovanya Bisqkupska.

A ki obuftavglien yeft od reda famo: ta ne moxe činiti ona, koya reedu pristoye: kako vechi, ni rediti, ni posvetiti, ni inaa takova.

A koyi obuftavglien yeft od oblaafti famo; koyu Latin zove *Iurisdiction*: nemoxe dillovati ona, koya yesu te oblaafti.

Da ako obuftavglien yeft od obiyu: to yeft od reda, i oblaafti: nemoxe dilovati ni yedno, ni drugo.

Da ako obuftavglien yeft od officia, i beneficia, nemoxe dugovati na ime fvoye vlafcchie kako beneficiян: ni ima imiti ni priyimati do-

ti dohodke, ni plodda od beneficiev, prema da moxe imati poredan xitak od tih dohodaak ako nima inoga ob çem xiviti.

Yedan koyibi bil obustavglien po zakonu pisanomu: prem da i cich kogagod pomagnkanya telesnoga, ili kibi obustavglien po çlovikn, to yest od sudçza: Stariscinee, il Poglavya imase uzderxati od çijna, i dillovanya svoga, prem dase skrusscil, i ispovidil yest od grijha, raadi koyega obustavglien yest: dokole osud obustavglienya odpuscchien budet. Inako ta koyi obustavglien yest od Boxaskvenijh, ili Redovnijh, il od çijna, i dillovanya redovnoga, ili od Mise, ako ù çem protiva uçijni, smert nò sagrisciuye.

Kada yedan obustavglien yest od magnscih, mnogo vechie razumitise ima, da obustavglien yest od vekscih: Da ako obustavglien yest od çesagod vekscegâ: ne razumise biti obustavglien od magnscih: kako rechi: Ki obustavglien yest od officia Pistulskoga, ili Hippodiacona: velevech obustavglien è od çijna redof veksoih: Da ki obustavglien yest od çijna Diakonskoga, il Vangelskoga, nie obustavglien od manscih redov, i tako od ostaalijh razumitise ima.

V saka Stariscijna, ili Vladika czriqveni koyi moxe usiliti podzaptezo czriqvene, ta moxe obustaviti, prokletà, i opovidati, ili zabraniti. A on koyi moxe biti proklet, moxe to-

likoyer biti i obustavglien: ko obustavglienye ima biti uçigneno ù piismo: predhodechimu zapovijdi, i svifcchienya kadase çinij raadi neposluha, kako rechi. Kad Starifcijna velij da podloxnijk çtogod uçinij, i izverscij, a on ne haye: imaga yednom, dvisc, i tretom svifliti, i poveliti-mu da ispunij, i ne ispuniv zapovid: imaga osuditi; Da kada obustavglienye çinitse raadi grijha uçignenoga: nie od potribbee toga svifcchienya.

Kada ù sententij, ili osudu govori: *Dokle zadovoglno uçini*, i proçaya: ta tako obustavglien, neto zadovoglno uçiini odriscen yest: i obustavglienye odpada x gnega bez inoga odsuda; da ne tako ù prokgliestvu.

On koyi po odluki zakona obustavglien yest, moxe od Biskupa odrijscen biti: Razvè ako zakonodategl sebi odriscenye sahranil yest ili razvè akobi ta obustavglien bil raadi grijha, od koga Biskup odrisciti nemoxe. Da ako osud po çloviku uçignen yest: odrisciti ima on koyi osud uçinil yest, ili vekfci od gnega. I to odriscenye çinitse saamo riçyu, govorechi: *Odnimgliu*: il *Dvixen*: ili *Odrisciuya osud*. Yere odriscenye obustavglienya neimaa vlascchi naçiin riiçi od Odriscenya.

A mnozi yesu kaazi, ili prigriscenya, ù koih upadaetse ù obustavglienye zgotureçeno: meyu koiimij yest kaaz Diaka, ili Redovnijka koyibi oçççitò xivil xenom hotniczom à oççitu

mu uzlexanyu, çto Latin zovee *Concubinatus*.
I kaaz kadabi Diak, ili Redovniik zattakal ko-gogod dale fijçe, ili bode s' gnime, il akobi Diak, il Redovnijk od inoga zataknut priyal fichife, ili bofti s'gnime.

Obuftavglieni yefu tolikoyer onij, koyi re-dyeni yefu vanka vrimenij odluçenijh, i od-redyenijh po Svetoy Materi Czriqvi: Ili od Biskupa, kibi proklet, à to bez zakonitoga dopufcchienya.

Obuftavgliayutfe tolikoyer i Symoniaci; to yeft oni koyi za Pineze, il inoo mito pri-yimgliu, ili dayu redi, i inaa duhovnaa.

Da od ovijh tvarçh, i oftaalijh: ako kto ho-chie napunie viditi, da çtit Canoni: tofu od-redbe Svetih Otaacz Papij; i oftalih Ereev; ili kogagod, koyi takaa fabraal yeft: kakono yeft ono Sabranye, il Summa, koyu upifal yeft Poçtovani Otacz Silveftar Prierat, koyafe zove Silveftrina; Ili Ifpovidnijk, koyi ovaka ne znà, upitay, i fvittuy onih koyi znaadu.

OD OPOVIIDI, ILI ZABRAGNENYA çto Latin dij Interdictum.

INterdictum, to yeft Opovijd czriqvena yeft yedno zabragnenye: po koem ù kom god graadu, ili Czriqvi: il ù kipeh çlovi-çaskih opoviidano, i zabragneno yeft sluxen-ye Sakramentov, il inijh boxaftvenijh çinij, ili

ili officievo; ili izvers̃cenye nikoyih cilaarij duhovnih.

I kada vsa duhovna deanya zabragnena, i opovidana yesu: tada zovese opovid tiskna: à kada opovidana, i zabragnena yesu, saamò nikoya, tadase zove opovid prostranna.

Ova opovijd yest troye verstee: Perva yest samò od mista: Druga yest kijpa samò: Treta yest mista, i kijpa skupno.

Kada opovidan yest ù duhovnom koigod graad, zovese opovijd mista, Latinski, *Locale*: i kada opovidani yesu Czriqvegnaci, to yest Redovnijci, i Diaci, çto Latin imenuye *Clerus*, zovese opovijd kijpov, Latinski, *Personale*: à kada opovidani yesu skupnò i misto, i redovnijci, tada zovese opovijd mista, i kijpof, Latinski, *Locale, & Personale*.

Vsaka od ove troye verste yest dvoya: to yest *Opchiena*; à to kada opovidan, i savezan yest vas pûk, ili vse oladanye, to yest vsa Prouincia: Yest paka druga, koyase zove *Osobita*, to yest kada osobnò opovidana, i zavezana yest kagod Czriqva ù gradu, ili kigod çlovik. Ili kada ù yednom prigris̃cenyu mnozi imenuyutse: i tada kudgodi idu, vazde zavezani, i opovidani yesu, doklegoder stoyi nagnih ta zaveza; razvan ako zaveza yest za vrijme, ili razve akobi od gne odris̃ceni; i stechi ù toy zavezi nemogu stati na Missah, ni na ostalih svetih officich, paçe li ù nih Svetijgnah

ima

ima ihse usak ukloniti, i oni x'gnih imayu odgogneni bitti, à to ako imenitò, ili na ime opovidaani yesu; kakonose odghignu, i kakonose uklagniaye od prokletih. Da li ne vanka boxastvenih officiev.

Svetii Otacz Papa moxe usaka opovidati, i zabraniti: razve samo kerscchienye diçice, i razve pokoree, ili ispovidi onih koi mru, i razve onih, bez koyih kerscchienye, i pokora nemoguse dobrò, i svarsçenò uçiniti.

Inii vladike, ili poglavya czriquena nemogu opovidati, i zavezati nerç toliko, koliko gnim zakon dopuscchia.

Duxan yest obsluxiti ovu opovijd, ili zabragnenye usak, pokole ta opovijd opchienò po sudczu navisccchiena yest protiva çloviku, il na skupscchinu, il na yedno stanovito misto osobno na ime, à ne inaako.

A zadovogl no yest znatti da iskergniyi koi su na blizu, à navlastito Czriqva Metropolitanska priyala yest ta osud, i daga obsluxuye. Duxnisu tolikoyer obsluxiti ovu zavezu, i opovijd Redovnici Fratri, prema da imayu izverhu, il dasu iznijti: razve samo akobi visce togaa imali osoboyni daar, dopuscchienye, ili privilegiy.

V ovomu braanise. i izvadya on koyi razloxitò moxe neznatieu opovijd: da akobi bilo to gnegovo neznanye odvech neharno, i nepomgnivo: to yest da radi velee gnegove

 nepo-

nepomgne, i neharnosti nie hotil znati: tada se obraniti nemoxe.

Kada Kleer, to yest Redovnici, i Diaci, i ostaali Czriqvegnaci opovidani, i vezani yesu zgorreçenom obvezom: toga cich ne razumise i puk obvezan: i tolikoyer kada puk obvezan yest, Czriqvegnaci ne razumiyutse obvezani biti.

A pod ono ime *Clerus*, kadse govori ò tvari ka yest do koristi, i milosti, razumiyutse ne samo Popove, da i Fratri Redovni; da ù tvareh setetnih, i sckodnih ne.

Kada opovidan yest graad radi prigriscenya, i radi uzroka Gospodina od grada, gradyane nijsu opovidaani, ili zavezani, i togaa ciichia oni gradyane vanka onoga grada mogu slisciati Misse, i ostala svetaa boxastvenaa.

Da ako puk opovidan, i zavezan yest: savezani yesu i knezi, i vlastele, razve samo ako po dopuscchienyu privilegia yesu gliudi svoga razloga, i svoyee oblaasti. I kad puk opovidan yest, opovidani yesu i varosci, i selaa, to yest gliudi, koi stoye ù varosceh, i selij okol grada onoga, koyi varosci, i sella ne pristoye opchini drugoy.

Kada kleer opovidan, ili usteghnut yest: czriqva onoga klera nie opovidana, i zato mogu inij Redovniici sluxiti svetaa ù gnoy.

Da ako czriqva opovidana yest: druga czri-

czriqva, il capella, koyase tiscchi gne: yednim zidom razstoyechia, nie opovidana.

1 Ako pridu gliudi ne opovidaani, i ne zavezani ù misto zavezano, nemogu ù tom mistu zavezanomu ni govoriti, ni slusciati Misse, ni inaa boxastvena.

Da ako opchina mista, à ne misto savezano yest: Redovnici, i gliudi prisciad ù to misto s'inih straan nesavezani, mogu ù tom mistu sluxiti, i slisciati boxastvenaa: niscchie ne magnę potribovalobi odaghnati onih koyi opovidani, i zavezani yesu, i nastoyati da nę budu pogardyene zaveze czriqvene.

Oni koyi stoye, i prebivayu meyu pukom zavezanim, kako rechi prisclaci, gosti, i inij koi nisu miscchiane toga mista, ne razumiyuse zavezani, ni ditcza, il mladenci, koi yoscchie ne znayu çto dobro, çtoli zlo yest.

Ov interdit, ili ovaa opovijd, ili zaveza; nigda izhaya, i istiçe iz zakona, à nigda iz çlovika: to yest, da nigda yest po oblaasti, i odluki zakona pisanoga: à nigda po osudu çlovika sudcza imiyuchia oblaast.

A ove yesu opovijdi, koye ishode po oblaasti zakona.

Nay prie opchiena yest opovijd na Skupscchinu, ili opchinu, koya sijli czriqve, ili czriqvegnaci plachiati danya, ili dacie, il gabelle, i proçaya.

2 Na opchinu, koya nayimglie bixe, ili loxya

 kamat-

kamatnijkom, ili oxurnijkom da ù gnih çinee kamate, ili uxure.

3 Na opchinu koya dopuscchia, da gliudi czriqvent lachieni, uzderxani, il pligneni budu, çto Latinzove, *Repræsaliæ*.

4 Na onih koyi ne obsluxuyu onaa, koyase imayu obsluxiti ù obiranyu Pape.

5 Na vsaki graad: razve samo graad Rim: koyi graad pristaye, dayuch pomoch, svit, i ruku onijm koyi ubiyayu, ili poraxuyu Cardinali, i na onoga, koi ne pedipsa te uboyiçe, i poraxnike ù rook dan xxx. ako moxe.

6 Na graad koyibi porazil vlascchiega Biskupa, ilibiga uhitil, i obuzil, ilibiga proghnaal.

7 Na Pope, ili na Fratre, koyibi prighnuli kogagod da zavechia, il obechia çtogod za grob, ako toga paki ù czriqvi ukopayu, razve akobi ù rook daan deset vse priyato povratili.

8 Na kraglieftvo, ili misto: kada Kragl, il Gospodin mista zabragnuye da poslaan Legat ili Poklisaar Svetoga Otcza Pape, nemoxe sversciti, ni ispuniti officiy, ili diilo gnemu naruçeno.

Niçta magne zamiritise ima; kako ù zgoru reçenih prigodah, ili kaazeh nitkor nie duxan obsluxiti tu opovijd, ili interdit: nego pokle po sudczu navijscchien, i oboçitovan budet.

A kadgodir osobitim naçinom misto po zakonu opovidano yest.

Nay

Nay prie, kada Czriqva yest osquergnena, radi uboystva, ili nepravednoga prolitya kervi, çtobise ù gnoy uçinillo, ili radi izlitya ſimena, çtobise hottè uçinillo; i prie ner ta Czriqva opraana, i blagosloovgliena budeet: ne imayuſe ù gnoy sluxiti boxastvena.

2 Ako ta Czriqva yeſt od razloga Goſpodarov, çto Latin zove, *Iuſpatronatus*: ter radi nesklaadi tih goſpodarov, ù prikazāyu redovnijka, ili Capellana, Biskup zatvori vraata gneye, i izvadi mochi iz gne, i zabraanij daſe ne sluxij ù gnoy.

3 Akobi Czriqva poſvechiena po Symonii: to yeſt za pineze: ili ino mijto.

4 Akobi poſvechiena poglavnò za dobitak.

5 Akobi poſvechiena bez dopuſcchienya, Biskupa onee diecezi.

6 Akobi poſvechiena bez mochij Svetih, ili ù miſtu puſtu.

7 Akobiſe znayuchiè ukopal ù gnoy Eretik, ili poluveeracz.

Znatiſe ima, da ſvaki çlovik muſcka glava moxe vrichi, il poſtaviti ovu opovijd, ili interdit; dijm on çlovijk koyi moxe prokglieti; i toga cich to nemoxe uçiniti niedna xenska glava.

Kada çlovik çini, i mechie oſud od opovijdi, ili interditta raadi neposluha: imaga uçiniti, i ſvarſciti, uçiniſsci prie zakonita ſviſechienya: po naçinu koyi daan, i odredien yeſt.

Yere cijchià pomagnkanya od zapovijdi, i fvifcchienya: ta ofud kadgodir yeft tafcch, i ne derxij, à kadgodi yeft nepravedan. Da ako çinijfe raadi fagrifçenya, nie potribno fvifc-chienye.

Forma, to yeft naçin riçij ù opovidi, ili in-terdittu, yeft ovij: *Mij toga uzroka cijchia, podlagamo opovijdi, il interdittu ozriqvenomu tu Czriqvu, ili taa graad.* I zamiri da kako nicij uçitegli govoree, ov interdit nemoxefe poftaviti brez razloxitoga uzroka.

Za odvezati, ili dvighnuti ovu opovijd, ili interdit nimamo riçij odredienih, ni obrazya riçij ofobitoga: da moxefe odnijti, i dvighnu-ti nagom riçyu govorechi: *Odvexuyu, Odnim-gliu, il Otrifciuyu.* i takove inee riçi, tijm podobite.

Da ako ta opovijd, ili zaveza ê uçignena za vrijme: kako rechi za toliko daan, il mifecij, il godifct: ili ako uçignena yeft s'ugovorom kako rechi: *Opovijdamo, i zavexuyemo, doko-lefe to, ili to uçinij:* tada netto il vrijme mimo fclo, il tvar uçignena yeft: ta opovijd, il za-veza, fama po febi priftaye, i skonçayetfe. Yere famo mifagliu, i hotinyem onoga koyi imaa oblaaft, ta zaveza odrifciuyetfe.

Kada çlovik opovijdan, i zavezan yeft: taa çlovik pokole zadovoglno uçinij ù ono-mu raadi çefa zavezan bij: ima odvezan, ili odrifcen biti.

A kada

A kada puk, ili misto opovidano, i zavezano yest: oni samo koi sagrijsciſçe tribuye da zadovoglno uçiine, i uçinifsci: da budu odrisceni.

Da ako oni, na proſcenye koih opovijd, il interdit uçignen yest: ne obsluxuyu istij interdit za gnih uçigneni, ni inii neimayuga obsluxevati.

I tada govoritse dasuga prikerſcilli, i posilili: kada veksci, i izvarsniyi od gnih, ili vechia straana od gnih yest prikerſcilla zavezu, ili interdit.

Ako interdit, ili ta opovijd uçignena yest po çlovijku: ta isti çlovik, ili veksci od gnegaa odriſciti, i zdvighnutiga moxe.

Da ako yest po oblaasti zakona, ter zakonodavacz nie sahranil odriſcenye sebi: Biskup moxega zdvighnuti, i odriſciti: âne drughi magnſci Srednijka, ili ordinaria.

Da ako zakon odluçil yest vrijme toga interditta, ili zaveze: nemoxe srednik, ili ordinarij protiva odluki zakona dvighnutiyu prie toga vrijmena.

V opchienoy opovijdi, ili interdittu mista, â ne çlovika; imase stati ù naçinu, i odredbi Capitula: koyi poçigne, *Alma*. To yest da vsaki dan ù Czriqvah, i Mostireh mozitese sluxiti Misse, i ostali boxastveni çiini, i officii muklim glasom, vratmi zatvorenimi, ne zvonechi zvonaa, odaghnanimij proklletimii, i opovi-

danimii, il ſavezanimij.

A ù prazdniici, ili blagdanch Royſtvaa Goſpodinova: Vskerſnutya gnegova: Petikoſti, to yeſt Duhov: Boxiega dneva: Vazetya blaxcne Bogorodicee, to yeſt Stomorijna velika: Voſih Svetih: Boxaſtvena sluxetſe ù Czriqvah zvonii zvonechimii: odaghnanimii prokletimii ſaamo: à to liſtor da oni, raadi koih poſtavgliena yeſt opoviid, ili interdit, ne priſtupee k'oltaru, to yeſt da ne uçine prinoſcenye.

A dan tih prazdniikof, ili blagdaan poçigne od Veçergne Vigilie do doſpitka blagdana, Paçe po ſudu nicih, moxeſe ù tom uloxiti i Miſſa od Vigilie.

V te iſtee dnii moxeſe yoscte çaaſtnò, i ſolennò voda blagosloviti, i pokropiti: moguſe hlibi, i vochia blagoslowiti, i diiliti: i moguſe dvoice uviti, i çaſce ſvete, ili kalexi blagoslavgliati, i oſtaala.

Na vrime interditta, ili tey zaveze dopuſcchiaſe otroci, ili diteczu kerſtiti, i uzraslih tolikoyer. I moxeſe chrizma uçiniti, il poſvetiti na veliki çetvertak, i moguſe toko velicij, koko dicza chrizmati, i sliſciti iſpovidanya pekorniih tako zdraavih, kako mruchih, razve ſamo prokletih, i onih, kih prigriſcenya cich ia ta opoviid, il zaveza poloxena yeſt, i onih koyi tijm pomoch daſce. Dopuſcchiaſe tolikoyer priçeſcchienye tila Huchetſtova, onijm koyi nahodeſe ù poghibili, ili perikulu ſmerti:

smerti: i moxese nositi svichiama, i zvoncem nise zabragnuye onijm koi opovidani yesu poklonitise xartvi svetoy, to yest tilu Isucherstovu, nego tada samo, kada dillom sluxetse boxastveni officij.

OD PRESTAYANYA
od Boxastvenih.

KAdgodir, à to kad proklestvu, ili opovijdi, il interdictu ne dayese posluha, obiçuyese priloxiti zapovid, dase imaa prestati od boxastvenih, ko prestayanye zabragnuye sluxenye boxastvenih officiev, i Sakramentov, prema da vratmij zatvorenimij. I tada kgnighe, il bulle povelenya Apustolskoga ima yuse vele dobrò, i tankò razgledati, i razmotriti, i imase suditi onako kakose ù gnih uzderxi. Yere saamo toliko vexu: koliko Papa po gnih izrekal yest, à ne vechie.

Prestayanye dakle od boxastvenih yest prestati, i ostati od sluxenya boxastvenih dilovanyi, ili officief, i od sluxenya Sakramentov.

I ovo prestayanye razdigliuyetse ù prestayanye opchieno, koye polagatse na misto yedno use: kako rechi, na yedan kigod grad; i ù osobito, kako rechi, na yednu Czriqvu.

A ovo prestayanye nie zaveza, kakono yest opoviid, ili interdit: I zato oni koyi prikarsci ovo prestayanye prem da osobito, ne upadaa ù bez-

ù bezredye, ili irregularitat: kako on koyi pri kerſci interdit.

A on koyi ima dopuſcchienye, ili privilegiy mochi sliſciati boxaſtvenaa na vrijme preſtayanya zgorreçenoga: ni-mu prudi tadaa ta privilegiy.

A on koyi ima dopuſcchienye, il privilegiy sliſciati boxaſtvena na vrijme preſtayanya op chienoga, nemoxe zato sliſciati boxaſtvena udiglie, na vrijme preſtayanya oſobnoga.

I ovo budi reçeno zadovoglnò od preſtayanya.

OD NEREDYA, TO YEST *Irregularitad*.

NEredye, ili *Irregularitad*, yeſt yedan bil ligh, ili zamira, ili zabragnenye redoovno, koye zniçee, i ishodii iz dilla, to yeſt neto dillo, il koyegod prigriſcenye uçignenò yeſt, raadi koga upadayetſe ù neredye, ili irregularitad, koyega neredya, ili irregularitadi ciichia, ktogod nemoxe biti pripuſcchien na priyatye redov czriqvemih: i ako yur redien yeſt, nemoxe ù redeh ſvoyih sluxiti. Tako da vecch otvorena yeſt, i vech obuhitaa ova zaveza: negoli obuſtavglienye, ili ſuſpenſion: koya ſamo çinij da Diak, ili Redovniik, nemoxe ù redeh ſvoih sluxiti.

V ovo neredye, ili irregularitad ù opchie-

no

no trimij naçinij, il uzrocij upadatse.

Pervi yest, prigriscenya ciichia.

Drughi, cich celesnoga kogogod pomankanya.

Treti yest, raadi pomankanya od Sakramenta.

Niscchie ne magne nikadar ne upadayetse ù ovu zavezu: nego po onih naçinij, ili prigodah, koye ù zakonu izreçene yesut. A te prigode, ili kaazi yesu mnozij.

Nay prie uboystva ciichia.

2 Kada kto nahodechse ù veksceni proklestvu, priyimgloe reedi, ili sluxi ù svetih i boxastvenih dillovanyih.

3 Kada kto ù yedan daan prijme vechie redov svetiih, ili magnsci reedi s'yednime veksciin: akobiga ù tom obiçay neobraanil.

4 Kadabi kto drugovya kerstil, il povraatil kersechienye.

5 Kada kto odverxetse, i odstupi od viree.

6 Vpadayetse ù ovu zavezu, raadi zaloga oglascya: kako nicii govoree, koye zloglasye ne daa, da on koyi tako oglascen yest moxe sluxiti, ili dillovati ù svoyih redeh, ni ù komse hochie dostoyanstvu, i odnimglie poçtenye steçeno, i koye moglobise dobiti, il stechi.

7 Radi akobi kto priyal redi od Biskupa, imenitò proklietoga, ili razmetnoga, ili eretika, ili odloxenoga, ili obustavglienoga, ili degradanoga; to yest komu redi, i oblaasti va-

zete

zete yesu. Dali ne, ako toga Biskupa yoscchie Czriqva podnascia.

8 Akobi tko priyal reedi sveti od onoga, koyi odpustil yest misto, i dostoyanstvo svoye: ili od Biskupa Italianskoga: ako on ki ih priyimgliee yest zagoracz oltramontan, i Missu govori.

9 Akobi ki priyal reedi van vrimena, ili priecete imaa litaa odrediena, terbi sluxil ù slusbi reda priyatoga, kako nici govoree.

10 Akobi ki çastnò, i solemnò sluxil ù komgod redu svetom, ù kom nebi redien biil.

11 Vpadaa ù ovu zavezu oni, koyi buduch obustavglien, prokleet, ili opovidaan, uklaesil bise ù dilla boxastvenaa, govorechi Missu, ili dillayuchi çtogod, çto pristoyi na koigod reed: prema da magnisoii, kako rechi: redu od Akolita, çinechi, i dillayuchi on to dillo kako Akolit, ili kako on koyi ima ta red, ò koyem dilluye.

12 Vpadaa raadi griiha, koga eich obustavglien yest po zakonu, ili Canonu, sluxechi ù redu svetom.

13 Raadi bigamie, to yest akobi dvoyekrat oxegnen biil, ili dvoyu xenidbu uçiniil, ili radi inih uzrokov, koyise uzdarxe pod ovo ime Bigamia.

14 Radi matrimonia, ili xenidbe, koyubi uçinil on koyi ima sveti red na sebi: ili çaastan, i ohvalan, to yest solemnan zavit.

Vpada

15 Vpadáse ù ovu zavezu stuxechi tkogodi Missu, ili ini red ù mistu, ko navlastito kigod sudacz opovidal, i zavezal yest.

16 Radi kogagod pomagnkanya uda tolesnoga, kako rechi, akobi komu odsiçeno kogod udo, ili akobi okgniasten, ili betexan, kako rechi slijp: ili imayuchi inoo udo nemochno, tako da nie pristaal, ni vrijdan slomitti ostiu svetu, ili stuxiti okolo gneye, ili okolo çasce, al kalexa: ili akobi gherd viditi takov okolo-steechim.

17 Spurianstva raadi.

18 Raadi kasnenya kerstitise, to yest kad yedan yur velik kasnij kerstitise dari do nemochi. I ovo neredye, ili irregularitad ù koyuse upada radi uzroka zgorareçenoga ne odriscin yetse ù Sakramentu kersctienya.

19 Radi ereticastvia.

20 Raadi suxanstva, ili raabstva.

Nadodayutse yoscte nikoyi inij kaazi, da zadovoglno budi nam sabranye zgorureçenih.

Da neka vechie nepunno reçemo od neredya, ili irregularitadi, ù koyu upadase raadi uboystva, il odsiçenya uda, ili kad kto çinij stvaar, ka posvoynò, i navlastitò yest uzrok togaa uboystva, ili odsiçenya uda, prema dabi bijlo brez grijha; *zamiri, i pameti dobrò:* da ako ne nasliduye svrscenye dilla, nikadar ne upadayetse ù irregularitad; Yere nie dosti samo

mo hotinye, to yeſt daſe ne upada ù gnu raadi ſamoga hotinya, ako dillo nie ſverſceno.

A tri regule poſtavglia S. Thomas, za razaznati, i razabrati kada upadayetſe ù ovakovu zavezu neredya, ili irregularitadi.

Pervayeſt da on koyi naſtoyi tvari podobnoy, i nezabragnenoy prilagayuchi haar, i pomgniu ù dillovanyu tey tvaari, i nepreçigniayuchi, ni çinech od vech ner potribuye: i ne imayuchi voglie ubitti: ili poraziti: ta ne upada ù neredye, ili irregularita, prema da uboyſtvo uçinitſe.

Druga yeſt, On ki naſtoyi, i çinij dillo podobno, i dopuſcchieno: à ne poſtavglia pomgnu ni gliubiteglſtva, kako imaa, daſe s'togaa gnegova çignenya zlo ne zgodaa; ili buduchi on uzrok od zla, prem da malahat uzrok (razve akobi bijl uzrok od vechie premalahat) ta upada ù ovu zavêzu od irregularitadi.

Treta yeſt, ki çinij dillo nepodobno, i nedopuſcchieno, vazda upada ù irregularita. A pod ovim reedom, il ovom regulom mnoga poſoboyna uzderxetſe.

I pameti, i zamiri: da ſudacz, il uçitegl, ili doctur ù tvarij koyaſe ſtanovitò ne znaade, i ù koyoy yeſt ſumgna, neima nikogare ſuditi za neredna, ili irregulara. Da ù tvaari ſumgni koy ſebe ſamoga ima vazda derxati, i ſuditi irregulara, to yeſt da upal yeſt ù reçenu zavezu irregularitadi.

I yoſc-

I yoſcchie zamiritiſe ima, i pametiti: da kada upadaſe ù irregularitad radi uboyſta, ili poraxenya razloxnoga, i pravednoga; ta nie od one verſtee kakova yeſt ona, ù koyuſe upada radi povoglnoga uboyſtvia: i tako nie ſahragneno gneye odriſcenye Papi, komu ſahragnena yeſt irregularitad, ù koyuſe upada radi uboyſtva hotechiè ſtvorenoga, i po vogli uçignenoga.

*S*tariſcine, i Diaci czriqveni koyi proſcee daſe pravda uçinij na kogagodi ogovarayuchi kako oni ne iſcchiu pedipſye, ili ſtraſti kervnee, ne upadayu ù bezredye, prema da ſudacz pedipſaa onoga ù xivot, i damu kerv prolie: ni upada on koyi obyavi izdayu, ili izdaiczu s'ogovorom zgorreçenim: Da ako ne ogovorij kako zgora, upada ù bezredye.

Niſcchie ne magne Iziskavacz, to yeſt Inquiſitur, ako pridaade koga ù ruke pravdee ſvitovnee: prema da proſii, daſe ſaxghee, ne upada ù irregularitad, ili neredye; Yere Iziskavcem zabragneno yeſt ſamo iſpugnenye oſuda, à ne upraſcianye pedipſya.

Da neka budeſe bogliee razumillo ovo neredye, ili irregularitad, ù koyu upadayetſe radi uboyſtva, ili poraxenya, i odſiçenya udij na vrijme ratti, prema da pravednee: imayuſe zamiriti ovaa, koya naſleduyu.

Nay prie Diak koyi ſillu, kamuſe çinij, ſillom odgonij, s'naçinom i reedom ne oporeçnoga

çnoga, i neprigriſciuyuchia obragnienya ſvoga; kada inako nemoxeſe ſmerti ukloniti, ako ubie, nie neredan. Tolikoyer akobi ubil kogogod ù ratti podobnoy z' dopuſcchienyem Papinim, koyibi izrekal ovo riçi: *Daſe mozi nerazluçnò boy biti, i braniti*; nie bez redan.

2 Ako ki Diak ù ratti nepravednoy, i nepodobnoy sluxiſe oruxyem, il noſi oruxye, il daye pomochi, ſvitta, il nauku; ſtraſcechi Protivnici: ter ubien budet tkogodi: prem da ga on ne ubiye, neredan yeſt, to yeſt irregular.

3 On koyi nahodiſe s' oruxyem od obrane ù ratti pravednoy, nukayuchi, i nagovarayuchi poboynici, i yunaaci daſe biyu; i molechi za gnih, liſtor da on ne ubiye, ni poſijçe ne upada ù to neredye. I ako ſaami kipom ſvoyim biyuſe da ne ubiyu, ni poſijku, niſu neredni. I ako Diak ſumgnij da berxe ubil yeſt; nego neubil; za neredna imaſe derxati, da ne inako; razvè akobi inij znalli ſtanovitò da uboyſtvo uçinil yeſt.

Kada tkogod odriſciuyetſe od grihov, ima pervo bitti odrijſçen od prokleſtva; da neima biti odriſcen, il diſpenſan od neredya: yere neredye po ſebi, i ù ſebi nie grijh, ni zatvara, ni uzderxij ù ſebi grijh; kakono çinij prokleſtvo. Niçta ne magne prudno yeſt iſpovidnijku ovo znanye, Diakov cijchia.

Po

Pò tri nacini, illi puti odinimyletſe Bezredye, illi irregularitad Pakaſc odinimyle po kerſctegnyu, à tò akò Bezredye dohodi iz naſledya grihovnoga navlaſche, dà ne ako ishodi iz Bigamie, to dvyxenenya, ni iz ſpuriaſtua.

2. Kagod Irrègularitàd vazimyleſe illi odnimyle ulizcnyem u Red, à tò ona koya ne ſtice iz vlaſchega prigriſcenya. Er tà mogalbi redyen biti da nebi mogal imiti nacelya, illi doſtoyanſtva. Niſche nemayne Red cini daſe laſnie diſpenſaua illi odnimyle.

3. Pò razmirenyu illi diſpenſanyu odnimyletſe vſako bezredye illi vſaka irregularitad.

Stariſſcine koij poſilayu podloxniçi ſvoi na priatye Redov, illi Biskupi koij dayu ti Redi tudye diſpenſivayu ako ſumne da tko bezredan eſt, illi irregular.

Obrazye illi forma obicna od diſpenſauya viſc bezredya, illi irregularitadi eſt ova. Iya diſpenſiuam ſtobom viſce bezredya, illi irregularitadi ù koyu upal yeſi radi togha, illi togha uzroka (illi daſe rece) akkoſi upal à) tò kadabbi ſumniya bila, elli upal ù bezredye, illi ne.

Zadovolyno budi sctò do sad rekosmo od zavez çrikvenih Koliko prosi dillo kogase poyasmo, i koegase uhitismo va ovihe knixiçah, u koijh vazesmo skazati ne napuno vsaka koya pomenusmo dà samo scto dosti est za isprauiti Ispovidnika nekase bude sluxil ne samo od onih koya od ovda poucise, da i od ostalih koya bude u onih knighah sctil zà mochi ciniti, i svarsceno suarsciti cin, i dillo Ispovidinika na Slavu Boxyu, i Spasenye Dusc.

BOGV HVALI.

